

Oğulun nuruna

STİBEN MƏ'SUD

Mündəricat

Minnətdarlıq ifadəsi

Juxu

Əhmədilər arasında keçən uşaqlıq dövrüm

Mənim böjüməjim

Ona yaxınlaşmağım

Həqiqətə can atmağım

Mən nöqteyi-nəzərimi müdafiə edirəm

Qaçış

Cənuba tərəf

Ölüm qarşısında

Müqəddəs Kitab və Qur'an

Zülmətdə nur

Oğulun nuruna

İrəli gedərək

İlk dəfə ingilis dilində

Into the Light by Steven Masood

kimi, nəşr olunmuşdur.

Müəlliflik hüququ U 1986 Stiven Mə'suda məxsusdur.

Müəllifin razılığı ilə tərcümə olunub.

© 1986 by Steven Masood. Published originally in English as

Into the Light.

© 1999 for the Azeri edition. All rights reserved.

International copyright obtained.

Juxu

Mən — azmış və ağlayan oğlan, jol kəsişinə çıxdım. Joldan keçənlərdən soruşdum ki, hansı jol məni evimə aparar, lakin heç kim mənə cavab verə bilmədi. Nəhajət, mən qarasına bir jol seçdim və tənha o jol ilə getdim.

Ac idim, jolda gözəl meyvələrin ağırlığından başını aşağı əjmiş ağaclarla dolu bir bağ gördüm. Bağ hündür hasarlarla əhatə olunmuşdur, qarşımdakı böyük darvaza bağlı idi. Çox çalışdım, amma onu açə bilmədim. Qışqırdım: „Xahiş edirəm, darvazanı açın. Mən çox acam. Bir az meyvə almalıyam. Pulum var, özüm də ki, acam. Jalvarıram, açın mənə.“ Qarşımdakı darvaza səssiz açıldı.

Bağda uşaqlar oynayırdılar. Onlara yaxınlaşdım. Məni görən kimi onlar dəjandılar və mən onlara dedim: „Evə gedən jolumu azmışam. Evə gec qajıtsam validejnlərim məni dējərlər“. Gördüm ki, bir uşaq alma jejir. Ona baxıb dedim: „Mən çox acam“.

Uşaqlar çağırıdılar: „Ata, gör kim gəlib!“ Üzümü çevirib kolların arasından bizə tərəf gələn çox qoca, lakin sağlam və güclü bir adam gördüm. Birdən məni qəribə hiss bürüdü, başa düşdüm ki, o həm də mənim atamdır! Mən qorxdum və qaçmaq istədim, lakin onun səsi məni dəjandırdı: „Oğlum! Balam! Sənə qəzəblənmirəm. Sən də, bu başqalar kimi mənim balamsan“.

Onun səsi atamın səsinə oxşamırdı, amma ona tərəf döndüm və budur mən onun qucağında idim və o, məni əllərində saxlamışdı. Uşaqlar da bizi əhatə etdilər və məni öpdülər. Onlar öz səbətlərindən mənə meyvə verdilər və mənə onların atası, bu qoca adam haqqında danışıdılar ki, necə onları sevir. Onlardan jalvardım ki, icazə versinlər onlarla qalım, çünki öz evimdə özümü çox sevilməz bir adam kimi hiss edirdim.

„Xahiş edirəm, icazə verin sizinlə qalım. Sizinlə birlikdə məktəbə gedərəm, əminəm, müəllim məni Məhəmməd İsmajıl kimi dējməjəcək!“

Ata gülümsəjib mənə: „Oğul, Məhəmmədəd İsmajıldan xahiş etmişəm ki, səni dėjməsin. Ona demişəm ki, sənin qajğına qalsın, çünki sən jaxşı uşaqsan“ — dedi.

Mən ondan bərk jayışdım və üzümü onun ağ libasında gizlətdim.

„Jox! Ata, mən burada səninlə qalacağam.“

O, mənə mehriban səslə: „Oğul, sən jaxşı uşaqsan və jaxşı uşaqlar atalarının sözüne baxırlar. İndi qajıt məktəbə və məktəbi qurtarandan sonra səni öz məktəbimə götürərəm. İndi gəl gedək. Qoj səni evinə aparım.“

Əhmədilər arasında keçən uşaqlıq dövrüm

Sübh duası vaxtı anadan olmuşam. Bizim dini ən'ənelərə görə bu yaxşı əlamət sayılırdı.

Əşədü ən La İlahə İlləllah

Məhəmmədən-Rəsulullah

Atam məni əllərində saxlayıb qulağıma əcdadlarımla müsəlman dünyasında mənim jerimi təsdiq edən duanı pıçıldaıarkən, özünü xoşbəxt hesab edirdi. Burada, adətə görə, atasının evində onun təzə arvadı ona bir oğul da bəxş elədi! Şübhəsiz ki, anam əri üçün dünyaya oğul gətirdijinə görə çox şad idi, çünki müsəlman aləmində oğlan uşağı çox yüksək qiymətləndirilirdi. Oğlan uşağı paji üçün dualar çox, qız uşaqları üçün isə azdı.

Adımı Mə'sud Əhməd Xan qojdular. Əhməd — Məhəmməd peyğəmbərin başqa adı idi; həmin bu adı bizim Əhmədi cəmiyyətimiz daşıyırdı. Bu cür mühitdə Əhməd adını daşımaq şərəf hesab olunurdu.

1951-ci il nojabrın 30-da Pakistanın şimal tərəfindəki Peşəvərdən otuz mil uzaqda jerləşən Tərnəbin səhəri sojuq idi. Anamın validejnləri müvəffəqijətli torpaq sahibi idilər və torpaqlarını becərmək üçün kəndlilərə icarə verirdilər. İcarənin qiymətini kəndlilər becərdikləri məhsullarının bir hissəsini babamgilə verməklə ödəjirdilər. Təəssüf ki, babam müdrik dejildi və sonra təsadüfən öz torpaqlarını itirdi — lakin bu başqa söhbətdir.

Mən anadan olanda, babam böyük, ijirmi beş adamdan ibarət olan ailənin başçısı idi. Onun çoxlu qızları və jalnız bircə oğlu var idi. Həjatımın birinci üç-dörd ilini onun evində keçirdim, jadımda idi ki, o ev çox böyük idi. O da bu məhəllədə olduğı kimi palçıq kərpiclərdən tikilmişdi və içərisi sərin idi. Orada həjəti əhatə edən on beş otaq var idi. Üzüm tənəkləri ilə bürünmüş geniş ejvan isti havada otaqları gündən qorujurdu. Bu ev mənim çox xoşuma gəlirdi və onu tərk etmək çox kədərli idi.

Bir çox varlı torpaq sahibkarı kimi mənim babamın da öz xüsusi məscidi var idi. Bu indi də adi şeydir. Gündə beş dəfə oradan adhan, — duaja çağırış səsi gəlirdi və biz hamımız işlərimizi dəjandırub dua edərdik.

Allah-u-Əkbər, Allah-u-Əkbər

Allah böjükdür, Allah böjükdür.

Əşşədu Ənna Məhəmmədar-Rəsulullah.

Şəhadət edirəm ki, Məhəmməd Allahın rəsuludur.

Duağa gəlin... Allahdan başqa səcdə edilməyə heç kəs ləziq deyil.

Mö'min müsəlmanları duağa çağıran müəcinin səsi səhər tezdən sakit və sərin havada ətrafa jajılırdı. Səsin əks-sədası onu bir daha təkrarlajırdı.

Uşaq üçün bu çox rahat dünya idi. Mən böyük ailəmin məhəbbəti ilə əhatə olunmuş və təhlükədən uzaq idim, hamımız bir jerdə yaşayırdıq. Müsəlman ölkəsində doğulan hər uşaq kimi mən də, həyatımın ilk illərini qadınlar arasında keçirmişəm. Sonra isə kişilər həyatımda daha çox yer tutmağa başladılar. Çox vaxt atam evdə jox idi. O, haradasa səyahət edirdi. Heç kim bilmirdi ki, hara gedir, jenə də onu sevirdim, lakin uşaq vaxtı həyatımda o çox vacib yer tutmurdu.

Atam Əfqanıstanda anadan olub. Onun ailəsi kəndlərində nüfuzlu yer tuturdu; ata tərəfdən babam orada dini rəhbər idi. O, atam bir neçə aylıq olanda öldü; çox vaxt keçmədi ki, nənəm də öldü. Atam həmin kənddə bir neçə il dajısı ilə yaşadı, on üç jası tamam olanda isə, bütün həyatını dəjişən bir hadisə baş verdi.

Babam öləndə atama böyük torpaq sahəsini miras verdi və atamın dajısı o sahəyə ağılıq edirdi. Oğlan bir az böjündən sonra kimsə gəlib ona dedi ki, onun dajısı torpaqları ələ keçirmək üçün onu öldürmək istəjir. Atam çox qorxdı, lakin jalnız iki ildən sonra qaçmağa qərar verdi.

Əfqanıstanın cənub-şərq sərhədinə jaxın jerləşən böyük şəhər Kvettaja gəldi. O vaxt Kvetta Hindistana aid idi, lakin 1947-ci ilin bölünməsindən sonra Pakistana aid oldu. Orada atam bir jaxşı adamla rastlaşdı, onun atama jazığı gəldi və onu öz evinə götürdü. Bir neçə ildən sonra atam həmin jaxşı adamın qızı ilə evləndi və onların uşaqları oldu.

1935-ci ildə Kvettada bir neçə möhkəm zəlzələ oldu. Şəhər dağıldı, altmış min nəfərə qədər adam həlak oldu, atamın arvadı və iki uşağı da ölənlərin siyahısından idilər. Ev dağılanda atam, onu tökülən daşlardan qorujan qapının arxasında sağ qaldı, buna görə də mən indi jasıjıram.

Mən anadan olanda atam Əhmədi islam məzhəbinin xəlifəsinin mühafizi işləjirdi. Lakin bu onun jeganə gəlir mənbəji deyildi. O, müxtəlif işlərdən jayışırdı. Bir ara o, kiçik elektrik mal dükanının sahibi idi, sonra öz ajaqqabı fabrikini açdı. Bu işi Kvettada öjrəndi, çünki Əhmədi missionerləri üçün bu sənəti öjrənmək çox vacib idi. Bə'zən dostlarım mənə acıq verib, çəkməçi oğlu dejərdilər.

Əhmədilərin saji özləri dediklərinə görə on iki miljona jaxındır. Onlardan çoxu Pakistanda jasıjır, lakin qərbi Afrikada, cənub-şərqə Asijada da böyük icmalar mövcuddur. Bu jərlərə missionerlər, məshəbin əsasını qojan Mirzə Qulam Əhmədin tə'limini gətirmişdilər. Qulam Əhməd Pakistanın indiki sərhədindən şərqə tərəf, Lahordan jetmiş mil uzaqda jerləşən Hindistan şəhəri Kadianda təxminən 1835-ci ildə anadan olmuşdur. O, mö'min müsəlman idi, islamı canlanmış görmək istəjirdi. 1880-ci ildən başlayaraq bu barədə rö'jalar və xəjallar görməyə başladı və dejirdi ki, dünyanın bir çox dini kitablarında, o cümlədən, məsihçilərin müqəddəs kitabı olan Biblijada pejğəmbərlik vasitəsilə və'd edilən Məsihdir. E'lan edirdi ki, İsa Məsihin (İsa

peyğəmbərin) ruhu və qüdrətində gəlib, lakin o, məsihçilərə, İsa Məsihin davamçılarına çox az hörmət edirdi.

Əhmədi tə'liminin bütün əsas qajdaları, ikisindən başqa, ortodoks müsəlmanların tə'limi ilə uşğun gəlir. Müsəlmanlar inanırlar ki, Məhəmməd axırncı və ən böyük peyğəmbərdir, lakin Əhmədilərin dedijinə görə Qulam Əhmədə Rəhbər — Məsihin xüsusi jeri verilməlidir, əks halda inam natamam qalır. Ortodoks müsəlmanlar inanırlar ki, İsa çarmıxda ölmədi və göyə qaldırıldı. Əhmədilərin dedijinə görə isə O, Kəşmirdə öldü və hətta bu gün də onun məzarını orada görmək olar. Qulam Əhməd öjrədirdi ki, İsa çarmıxa çəkilmişdi və hələ ölməmiş çarmıxdan aşağıya salınmış, ona xüsusi məlhəm çəkiləndən sonra, sağalmışdır. İsa Kəşmirə gedir, orada 120 yaşında ölür.

Məhz Əhmədilərin bu tə'limləri həqiqət axtarışı zamanı mənim bələdçim oldular.

Qulam Əhməd öləndən sonra onun davamçıları arasında ixtilaf böjüdü. Bə'ziləri dejidilər ki, o mucəddid, jə'ni islahçı idi və islamı təmizləmək üçün gəlmişdi; başqaları isə əmin idilər ki, o peyğəmbər, elə əsl və'd olunmuş Mehdi (Rəhbər) Məsih idi. 1914-ci ildə, Qulam Əhmədin ölümündən altı il keçəndən sonra aşkar parçalanma baş verdi. Bu, axırncı fikirli adamlar çoxları idilər. Onlar Qulam Əhmədin oğlu Bəşiruddini Kadianda ikinci xəlif adlandırdılar. Bu çoxsajlı qrupu kadian partijası adlandırdılar. Onlarla əks fikirli olanlar isə Lahora, indi Pakistanda böyükliyə görə ikinci jer tutan şəhərə qaçdılar, onlar lahor partijası kimi tanındılar.

Atam bütün ruhu və qəlbi ilə kadiançı idi. Birinci arvadının ölümündən sonra Kadiana gəldi. Bildijimə görə, atam 40-cı illərdə azı iki dəfə də evləninib. 1947-ci ildə Hindistan öz istiqlalijətini alanda və Pakistan müstəqil olandan sonra, atam da bir çox əhmədilər kimi Pakistanda yaşamaq üçün Lahora köçdü. Bir müsəlman kimi onlar Hindistanda yaşamağı təhlükəsiz hesab etmirdilər. Halbuki Pakistana qaçmağa çalışan minlərlə müsəlmanlar öldürülmüşdülər. Lakin Allah atamı hifz etdi. 1950-ci ildə atam anamla evlənəndə atamın artıq böyük ailəsi var idi. Məncə bu atamın həyatındakı ən böyük qajğısı idi! Həmişə ümid edirdi ki, təzə arvad almaqla onun həyatı dəjişiləcək və o, nəhəjət varlanacaq. Lakin bu heç vaxt baş vermədi.

Uşaqılıqda belə şeylərdən başım çıxmırdı. Biz Rabvaha köçəndə mənim on yaşım var idi. O vaxtlar bu şəhər Kadian inamının əsas mərkəzinə çevrilmişdi. Rabvah təzə şəhər idi, o, 1951-ci ildə əsaslanmışdır, orada kadianların tə'siri o qədər böyük idi ki, 1974-cü ilə qədər Əhmədi inamına aid olmajan adamlar o şəhərdə qalmamışdır. Mən Rabvahda böjüjüb başa çatdım.

Elə əvvəldən mənim təhsilim Qur'an üzərində əsaslanmışdır. Kitab əhli olduğumuza görə müsəlmanların müqəddəs kitabını əzbər bilməji özümüjə şəraf bilirdik. On yaşım olanda Qur'andan uzun parçaları əzbər bilirdim. Bütün müsəlman uşaqları Qur'anı ərəbcə öjrənirdilər, çünki bu dildə Qur'an Məhəmmədə verilmişdi. Bizim öz dilimiz Urdu dili idi.

Müsəlmanların müqəddəs kitabları Tövrat, Zəbur, İncil və Qur'andır. Bu kitabların mövzusu mənə uşaqılıqdan tanış idi; Nuh və İbrahim demək olar ki, mənim köhnə dostlarım idilər. Gündəlik dua vaxtımız da vacib jer tuturdu və o vaxtın mütləq nizamı mənə sədaqətliji öjrədirdi.

Mən Allaha inanıram; Onun peyğəmbərlərinə inanıram; Onun mələklərinə inanıram; Kitablarına inanıram; mən Qijamət gününə inanıram. Kainatın Allahı olan Allaha inanıram. O, bizim üçün möhtəşəm və mərhəmətlidir. O, lütfkar Allahdır və Qijamət gününün sahibidir.

Xejr-dua verdiyin kəslerin jollarını bizə göstər, aj Allah, qojma biz azaq və imandan dönək. Aj Allah, bu duanı qəbul et. Amin.

Hər axşam mən anamla, bə'zən atamla da dua edərdim.

„Ana, jatmaq istəyirəm, gedək dua edək”.

„Jaxşı, oğlum, gedək. Sənin duanı dinləyərəm”.

Bə'zən, dua etmək üçün valideynlərimin jataq otağına gedirdim və orada onları dalaşan görürdüm. Adətən belə söz-söhbətlər malijə çətinlikləri, jaxud başqa ailə problemləri üzündən, həm də atamın tez-tez evdən getdiyinə görə olurlar. Bir dəfə valideynlərimin dalaşmasını eşidəndə mən özümə: „Mən böyüjəndə jalnız bir arvad alacağam” — dedim.

Dua bizim həyatımızın saati idi. Hər səhər gün çıxmamış Allahı çağırırdıq. Sonra zühr, günorta duası bizi gündüz işlərimizdən dajandırırdı. Gün batandan bir saat əvvəl dua edirdik. Gün batan kimi biz jenə dua edirdik və günün axır duası təxminən axşam saat səkkizdə olurdu, amma bu gün ərzində olan başqa dualar kimi mütləq sajılmırdı.

Uşaqılıqda dua edəndə məni bir şey çaşdırırdı. On jasımda başa düşdüm ki, məni çaşdıran şey nə idi. Öjrətmişdilər ki, jatmazdan əvvəl dua edib Məhəmməd üçün Allahdan xejr-dua istəməliyəm: „Aj Allah, Məhəmmədə və onun nəslinə xejr-dua ver, necə ki, Sən İbrahimə və onun nəslinə xejr-dua vermişən”.

Mən fikirləşirdim: „Əgər Məhəmməd dünja üçün xejr-duadırsa, bəs nəyə görə biz onun üçün Allahdan xejir-dua istəməliyik?” Baxmajaraq ki, mən balaca uşaq idim, bu sual məni narahat edirdi.

Duanın başqa jerində Məhəmmədin adı çəkiləndə, sülh olsun sözlərini əlavə edirdik. Məgər onun sülhü jox idi, axı nəyə görə biz onun üçün sülh istəməliyik? Əgər onda sülh joxdursa, bəs kimdə Allahın sülhü ola bilər? Bu suallar məni tamamilə çaşdırmışdılar.

Qur'anın çox hissəsini əzbər biləndən sonra mən Əhmədi məscidində ağsaqqalların sözlərini dinləyərək çox vaxt keçirirdim. Bilmək istəyirdim ki, bizi — Əhmədi cəmiyyətini, başqa müsəlmanlardan nə fərqləndirir. O vaxt mən artıq bilirdim ki, fərqlər var. Ortodoks müsəlmanlar jaşajan qonşu kənddə biz dostlarımızla tez-tez: „Rədd olun buradan, mirzə! İmansızlar! Kafirlər! Natəmizlər!” — sözlərini eşidərdik. Təəccüblü dejil ki, biz ancaq öz cəmiyyətimizdə, başqalarından uzaq jaşamaq istəyirdik. Burada biz təhlükəsiz idik. Bizim Rabvah şəhərimiz Lahordan şimal-şərq tərəfdə çajın janında jerləşir. Atam çaji çox sevirdi və tez-tez oraja balıq tutmaq üçün gedərdi. Mənə elə gəlir ki, bu onun üçün öz qajğılarından uzaqlaşmaq üçün bir səbəb idi. Geniş, üstündə ləkələr görünməsin dejə, tünd rəngli paltar gejob, uzunboğaz çəkmələrində böyük addımlarla evdən uzaqlaşarkən mən ona baxardım. O vaxt atam nə haqda fikirləşirdi? O da məni

narahat edən suallar barədə fikirləşirdimi? Mən bilmirdim, çünki heç bir pakistanlı ata belə mövzular haqqında öz oğlu ilə danışmazdı.

Mənim on yaşım olanda bir gün məsciddə oturub, həmişəki kimi, böjuqlərin müəllimlə söhbətinə qulaq asırdım. Söhbət duanın qüvvəsi haqqında idi — elə məni maraqlandıran da bu idi. Zühr duası təzə qurtarmışdı və mən eşitdim ki, bir yaşlı adam dedi: „Əgər çajın sahilində duran adam Kəlmeji şəhadətə inanırsa, o, çajın üstü ilə o biri tərəfə quru kimi keçə bilər”.

Ürəjim çırpındı. Doğrudan da dua belə şey edə bilərmi? Bir müsəlman kimi Kəlmeji şəhadəti körpə vaxtımdan bilirdim. Javaşca ajağa qalxıb məsciddən çıxdım.

Çıxıb bir mil uzaqda jərləşən çaja tərəf qaçdım. Nəfəsim kəsilə-kəsilə çajın sahilinə çatıb dajandım, ajaqlarımın janından sakitcə axan suja baxdım. Uzaqda, çajda bir neçə Əhmədi olmajan kənddən balıqçılar var idilər. Ətrafa baxdım, yaxınlığımda heç kim jox idi. Bərkdən müqəddəs duanın sözlərini təkrar etdim: „Böjuq və mərhəmətli Allahın adı ilə, Allahdan başqa Allah joxdur və Məhəmməd onun rəsuludur”.

Əjnimdə şalvar və kamizdən ibarət olan məktəb paltarı var idi. Fikirləşdim ki, görəsən, paltarımı sojunum, ja jox, jadıma düşdü ki, mən bura çimməyə jox, sujun üzərindən keçməyə gəlmişəm! Amma, jənə də səndəllərimi çıxartdım.

Ürəksizcəsinə suja bir addım atdım. Qətijjətim itməyə başladı, görəndə ki, ajaqlarımın altında su sahil kimi bərkimədi, mən fikirləşmədən suja atıldım. Su dizlərimə çatırdı. Bir də Kəlmeji şəhadəti dedim ki, dua tə'sir etsin. Bir addım da edəndən sonra ajaqlarım altında sujun dibini hiss etmədim. Özümü saxlaja bilmədim və şıppıltı ilə suja düşdüm. Məni qorxu bürüdü. Üzə bilmirdim! Başa düşdüm ki, batıram. Ümitsiz çığıрмаğa başladım.

Güclü əllər məni sudan qaldırıb çıxardanda sevincim aşılıb daşdı. Balıqçılar səsimi eşidib məni xilas etdilər. Məni qaldırıb qajığa qojdular, qorxudan və çaşqınlıqdan ağıljırdım. Bir az sakitləşəndən sonra onların biri mənə: „Hə, bala, sən nə qəribə iş tutmusan? Adam da paltar ilə üzər?” — dedi.

Jənə də ağılamağa başladım, çünki ölümə nə qədər yaxın olduğumu başa düşdüm. Qorxdum və fikirləşdim ki, yaxşısı budur, onlara həqiqəti dejim. Cəsarət edib onların üzünə baxa bilmədim və dedim: „Mən elə bilirdim ki, Kəlmeji şəhadəti inamla desəm, sujun üzərində gəzə bilərəm”.

Bu sözlərim doğruja oxşamırdı. Görəsən onlar nə fikirləşirdilər? Təəccüblə mənə baxdılar, sonra biri bərkdən gülüb dedi: „Ej, kafir oğlu! Atan kafirdir, anan kafir, bütün ailən də ki, kadian, mirzəi. Sən, natəmiz adam, necə fikirləşirsən ki, Allah səni eşidəcək? Doğrudanmı, inanırsan ki, Kəlmeji şəhadəti dejib çajdan quru təki keçə bilərən? Çıx get buradan, imansız və ailənə də ki, əvvəl müsəlman olsunlar, sonra gəl çajdan keç. Rədd ol buradan, joxsa səni bu çajda batıracağam.

O, elə dəhşətli görsənirdi ki, məni vahimə bürüdü. Qajıq sahilə yaxınlaşan kimi qajıqdan çıxıb öz kəndimə qaçdım. Həm utanırdım, həm də qorxum keçib gedəndən sonra, duama cavab vermədiyinə görə Allaha qəzəblənmişdim. Evə gedərkən bu fikir məni

daxildən jandırıb tökürdü. Səndəlsiz ajaqlarımın altı sıjırlmışdı, həm də bilirdim ki, səndəllərimi itirdijimi atam bilsə hirsənəcək. O vaxta qədər paltarlarım qurumuşdu, bəs səndəllərimi itirdijimə nə deyəcəkdim? Mən jalqızlıq və qorxu içində idim.

Elə fikirləşdijim kimi də oldu. Evə girən kimi anam üstümə düşdü: „Mə'sud, sən haralardasan? Neçə vaxt haradasan?” Ona heç nə cavab verə bilmədim və o, məni möhkəm döjdü. Sonra, atam evə qajıdanda, ona uzun müddət evdə olmadığını dedi və atam mənə acıqlandı. Jadımdadır, onun acıqlı səsinə eşidəndə utandığımın özümü itirdim. Elə bilirdim ki, paltarlarım üstündə olan ləkələr qəlbimdədir. Onlara başıma gələn bütün işləri danışdım. Bacım və anam eşidəndə ki, sujun üzərində gəzmək istədim, mənə güldülər, lakin atama ağlaja-ağlaja: „Atacan, məgər biz müsəlman deyilik? Nəyə görə onlar bizə kafir deyirlər? Kafirlər Məhəmməd peyğəmbərin ətrafındakılar, ona maneə törədənlər və incidənlər idilər. Biz ki, belə deyilik! Biz qur'an oxuyuruq, gündə beş dəfə namaz qılırıq. Axı nəyə görə o kişi bizə kafir deyir?” — deyəndə o, mənə ciddi baxırdı.

Mən hönkürtü ilə ağlayırdım, atam isə heç nə demirdi. Cavab almadığıma görə cəsarətlə dedim: „Atacan, özüm araşdırmaq istəyirəm. Mən bu barədə oxumalıyam və hər şeyi öyrənməliyəm”.

Atam fikrə getdi, sonra dedi: „Mə'sud, sən hələ bu məsələlər üçün çox cavansan. Böyüyəndə belə dini şeyləri başa düşəcəksən. İndi bu barədə sənənlə danışa bilmərəm. Sabah sənənin müəlliminlə danışaram. İndi gedək, yatmaq vaxtıdır.

O, mənəmlə qəzəblə danışmırdı, lakin o gecə mən yalnız bir şey barədə fikirləşirdim ki, sabah atam Məhəmməd İsmajıl müəllimə şikayətlənəcək və o, məni döyəcək.

Jatmağa gedəndə tamamilə çaşqınlıq içində idim. Həmişə ağıllı oğlan olmuşam, amma bu hadisə kefi tamamilə pozmuşdu. Kafir sözü qulaqlarımda cingildəyirdi, müəllimin qəzəbi haqqında fikirləşəndə qorxu məni bürüyürdü. Bildijim bütün duaları dedim, lakin mənə əzab verən qorxu deyil, Allaha olan qəzəbim idi! Nəyə görə O, məni tərk etdi? Nəyə görə duama cavab vermədi? Məgər mən aldanmışammi?

„Aj Allah, Sən ərəb dilindən başqa dil bilmirsən? Ona görəmi, Urdu və ya Putşu dilində duaları eşitmirsən? Buna görəmi, dedijimi başa düşmədin? Joxsa məni eşitmək istəmirdin?” — dedim. Üzümlü divara çevirdim, uşaqlıq arzularım jerinə jetirilmədiyinə görə ağladım.

Elə həmin gecə juxuda mən jol kəşşinə çıxdım. Azmışdım, lakin Atam məni qucaqladı, sakitləşdirdi və evə gətirdi...

1972-ci ilə qədər Əhmədilərin bütün məktəbləri milliləşdirilmiş və Pakistan məktəblərinin sisteminə daxil edilmişdilər, Əhmədilər isə təhsildə də öz inam adətləri ilə getmək istəyirdi. Uşaqlıqda mən Əhmədi məktəbinə gedirdim. Məktəbi sevirdim və müəllimim Mirzə Məhəmməd İsmajıla çox hörmət edirdim.

Məhəmməd İsmajıl uzun ağ saqqallı qoca kişi idi. Əhmədilərin çoxunun saqqalı qısa olardı, atamda da elə idi, amma Məhəmməd İsmajılın saqqalı düz sinəsinə çatırdı. O, cılız adam idi, çoxlu kitabları olduğuna görə Rabvahda savadlı bir insan kimi yaxşı ad-

sana nail olmuşdu. İslam haqqında zəngin biliji var idi, çünki yaxşı təhsil almışdı. Bə'zən şagirdlərini özünə bəla kimi təsəvvür edərdi.

Su üzərində gəzməyə çalışdığım günün səhəri qorxu və həyəcan içində dərsdə oturmuşdum. Görəsən atam Məhəmməd İsmajıla nə dedi? Həmişəki kimi müəllim şagirdlərin adını çağıraraq joxladı, hamının sinifdə olduğunu qeyd edib məni irəliyə çağırırdı.

— Mə'sud, atan səndən şikayətlənir. Evdən çıxanda validejnlərinə jerini deməlisən. Sən çajda batsajdın onlar nə edərdilər? Gələn səfər diqqətli ol.

Bu sözləri dejib məni azad buraxdı. Mən dodaqaltı ona minnətdarlığımı bildirdim, lakin oturmadım, çünki ona öz juxumu danışmaq istəjirdim. Nəhajət o, dedi:

— Mə'sud nə olub?

— Müəllim, bu gecə... mən juxu görmüşəm.

Mənə dalğınlıqla baxıb:

— Juxu? — sakitcə, elə bil özünə dejirdi, — Sən də...

Hejrətdən titrədim. O, da juxu görüb! Qoca kişi dediji kimi! Bu mümkündürmü? Amma o, jenə də mənə: „Oğlum, nə görmüsən?” — dedi. O, məni bir tərəfə çəkdi və ona juxumu danışdım. Dərin fikirə getdi, sonra dedi: „Bu barədə heç kimə demə! Başa düşürsən?”

Mən itaətlə başımı aşağı saldım, ürəjim sevinclə dolu idi. Mən hər şeji başa düşmürdüm, lakin hiss edirdim ki, Allah mənim qajğıma qalır. Dünənki iflasa, cəzaja və göz yaşlarına baxmajaraq, O burada idi, O mənim qajğıma qalırdı...

Mənim böjüməyim

Validejnlərim jenə də dalaşırdılar. Anamın qışqırığını eşidəndə barmaqlarımı qulaqlarıma tıxamaq istəyirdim ki, atama deyilən ejib sözləri eşitməyim. Həmişəki kimi atamı uzun müddətlərlə evdə olmadığına görə danlayırdı. Ona şajjə çatdı ki, atam başqa şəhərdə qadınların janına gedirdi. Mən dəfələrlə əmin olurdum ki, bir arvadın artıq arvad almaq ağır yükdür və heç vaxt belə jükü daşımaq istəməzdim.

Dostum Səidi jada saldım. Onun evi bizimkindən çox-çox sakit idi. Onun validejnləri mənimkilər kimi dalaşırdılar. Onun validejnlərinin pulu var idi ki, ona paltarlar və başqa şeylər alsınlar, lakin mənim validejnlərim nə mənə, nə bacım Cəmiləyə, nə də qardaşım Mahmuda heç nə ala bilmirdilər. Mən heç atamın başqa arvadlarından olan uşaqlarının hamısını tanıyırdım, mənə elə gəlirdi ki, ailə başqa cür olmalıdır.

Qəribədir, deyəsən Məhəmməd peyğəmbər də atam kimi bu sahədə çətinlik çəkirdi. İslam qadınlara imtiaz verir, lakin mümkün deyil ki, bir qadına çox fikir veriləndə başqası qışqanmasın. Özü də ki, pul çatdırmaq olmur. Bilirdim ki, anamın bir az pulu var idi, həm də Tərnəbdən atasından arada pul alırdı, jenə də, yaşamaq çox çətin idi. Atam pulumuzun hamısını götürürdü. O, öz dostlarını sevirdi və pulu onları əjləndirmək üçün xərcləyirdi, baxmırdı bizim pula ehtijacımız var, ja jox. Bir dəfə anam elə hirsələnmişdi ki, ejvanda dalaşanda götürüb velosipedin nasosunu atamın başına çırpmışdı. Atam jıxıldı və bir neçə anlıq huşunu itirdi. Mən çığırdım: „Əmmi, jalvarıram, atanı döjmə. Dalaşmayın. Axı qonşular nə deyə?”

İndi utanıram ki, o vaxt atamın qajğısına qalmaqdaysa, cəmiyyətdə ad-sanımızın qajğısına qalırdım. Atam isə, çox qəzəblə, birdən-birə ajağa qalxıb üstümə qışqırdı: „Sus! Baxma bura. Sənin işin deyil.”

Qıp-qırmızı üzlə ejvandən çıxdım. Bəlkə mən həddən artıq həssas idim, lakin mənə elə gəlirdi ki, anam bacım Cəmiləni məndən çox sevirdi. Cəmilə məktəbə getmirdi və anam ona Urdu dilini öyrədirdi, onlar çox yaxın idilər. Anam nadir hallarda məni əzizləyərdi, baxmırdı ki, bunu çox arzulayırdım. Jəqin, o, qorxurdu ki, mən atama oxşajacam, ja da təbiətən, analar qızlarına daha çox yaxın olurlar.

Çox həjəcan çəkirdim ki, anamın bizə jemək almaq üçün pulu çatmırdı. Bir dəfə otaqlarının janından keçəndə eşitdim ki, anam atama dedi: „Evdə jemək joxdur. Düyü və dhal almaq üçün beş rupi lazımdır. Verdijin pul uşaqların jeməjinə çtmır.” Atam könülsüz olaraq ona bir az pul verdi, lakin pul kifajət qədər deyildi. Anam hirsini bizim üstümüzə töküdü, bizi döjürdü və deyirdi: „Siz də atanıza oxşajacaqsınız”.

Əlbəttə, anam çətinlik çəkirdi, başa düşürdüm ki, ona kömək etməlijəm. Jüngül işə düzəldim ki, bir az pul qazanım. Kiçik restoranda qab jujurdum, sonra bazarda mejvə

satana kömək edirdim — meyvələri jujub yerlərinə düzürdüm. Anama qazandığım pulu verəndə çox təəccübləndi, fikirləşdim ki, razı qaldı, amma o bir söz demədi.

Bütün bu vaxtı dua haqqında çox şeirlər öyrənirdim. Mənə elə gəlirdi ki, Allah ürəjimə xüsusi arzu qoşub ki, dua edim. Ailədə münasibətlər çox pis olanda belə duamı dəjandırırdım və Allah bu arzumu rəğbətləndirirdi.

1963-cü ildə bir gün validejnlərim jenə də dalaşandan sonra jadıma düşdü ki, mənə sabaha rijazijjat üçün təzə dəftər lazımdır, öz dəftərim jazılıb qurtarıb. „Görəsən nə eləjim? — özümdən soruşdum, — atam indi hirslidir. Ondan necə təzə dəftər istəyim?“ Təbii olaraq, dua etməyə başladım: „Aj Allah, atamın qəzəbini sojut ki, gedib ondan dəftər üçün pul istəyim“. Lakin belə olmadı, atam elə hirsli-hirsli çıxıb getdi. İndi jadıma düşəndə utanıram, o günün səhəri məktəbdə bir oğlanın dəftərindən bir neçə vərəq oğurladım. Elə bildirdim ki, bu kağız mənə çatacaq, lakin misalı həll edib qurtaranda vərəqlər də qurtardı. Anam Cəmiləyə dərs keçdij qonşu otağa keçdim. Ondan pul istədim, məni eşitmədi, başa düşdüm ki, çox desəm hirsələnəcək.

Ümidsizcəsinə, bacımın çantasını axtardım, lakin bacım bilirdi ki, mənə kağız lazımdır və çantasını gizlətmışdi. Ev tapşırıgımı jerinə jetirməmişdim, çox qorxurdum, qərara gəldim ki, jətmajacağam, atamın evə qajıtmasını gözləjəcəyəm. Oturdum ki, kitab oxujum, məni juxu apardı...

Elə bildim bir dəqiqə keçdi, hiss etdim ki, məni kimsə silkələjir, sonra anamın səsinə eşitdim: „Gecə saat birdir, kitab əlində jətmisan, işıq da qalıb jana-jana! Sən də atan kimi təhsil ala bilməjəcəksən! Qalx ajağa, tənbel uşaq, get jerində jət“. O, işığı söndürüb getdi.

Səhər ojananda birinci fikrim o idi ki, ev tapşırıgım hazır dejil. Hər gün məktəbə çatmaq üçün bir mil jol gedirdim və o gün bütün jol boju Allaha dua edib dejirdim: „Ja Rəbb, jolda bir rupi tapım və məktəbin dükanında iki dəftər, qələm və pozan alım“.

İnamım möhkəm idi, diqqətlə ajaqlarımın altına baxırdım, əmin idim ki, ürəjim istədjini tezliklə görəcəyəm. Jarı jolda fikirləşdim ki, bəlkə istədjim çox böjükdür, bir də dua etdim: „Jaxşı, Rəbb, əgər bir rupi çoxdursa, qoj jarım rupi olsun!“

Məktəbin darvazasına çatanda Allahdan istədjim pulun məbləği ijirmi beş, sonra da on pejsə endi, bu pula bir neçə vərəq alıb dəftərimin arasına qoja bilərdim. Lakin jerdə pul jox idi. Tamamilə peşman halda darvazaja çatıb məktəbin dükanına jaxınlaşdım.

Birdən tanış səş eşitdim: „Oğlum, balam!“ Ürəjim bərk çırpındı. O səsi tanıjırdım. Tez çevrilib juxumda gördüjüm ağ paltarlı adamı gördüm. Təəccübdən və qorxudan titrədim. Jenə də onun səsinə eşitdim: „Qorxma, bu rupini götör. Sənə lazım olan şeirləri al və ev tapşırıgını tamamla. Hələ zəngə vaxt qalıb“.

Səş kəsildi, sonra dükancı məndən soruşdu: „Bujur, sənə nə lazımdır?“

Mən təəccüb və çaşqınlıq içində idim. Əlimdə bir rupi tutub dükanda durmuşdum. Gücümü toplajıb satıcıdan istədjim şeirləri aldım, sonra jaxında olan skamjada oturub tapşırıgı jerinə jetirdim. Jazıb qurtaran kimi dərsə zəng vuruldu.

Bir neçə dəqiqədən sonra müəllim ev tapşırığını etdijimizi soruşanda mən sevinclə hamıdan uca səslə „bəli” — dedim.

On üç yaşımda jeddinci sinfi bitirdim. Doqquzuncu sinifdə oxujan Əhməd adlı oğlanla dostlaşdım. O, sakit, ruhani şeirlərlə maraqlanan oğlan idi. Onunla dostluq etdijimə görə çox sevinirdim. O, məndən çox hündür idi. Məndən böyük idi və çox bilirdi, dərslərimdə mənə kömək edirdi.

Əhmədin atası Əhmədi missioneri idi. Əhmədi məzhəbində missioner işinə böyük əhəmiyyət verilirdi, elə buna görə də Mirzə Qulam Əhmədin təlimi bütün dünyaya jajılırdı. Əhmədin atası Rabvahda missioner kollecində dərs dejirdi. O, yaxşı müəllim və vaiz kimi tanınmışdı. Onlara qonaq getməyi sevirdim, həmişə mənə yaxşı münasibət bəsləjirdilər.

Qışın bir sojuq günü Əhmədgilə getdim. Bir jerdə ojnajırdıq, birdən nizamlı, gözəl oxunan mahnı səsi eşitdim. Əvvəl elə bildim radiodur, amma Əhməd dedi: „Jox, süpürgəçilər oxujurlar. Gəl gedək onlara baxaq”.

Əlimdən tutdu və biz pilləkanla juxarıja, evin damına qalxdıq. Əhmədin evi bir çox kiçik evlərin janında idi. Dajandığımız jerdən kiçik evlərin həjətləri görünürdü. Bu həjətlərin birində kişilər, qadınlar və uşaqlar bir jerdə oturub mahnı oxujurdular. Kölgəmiz həjətə düşdü, adamlar başlarını qaldırıb bizi gördülər. Tərpənmədən onlara baxırdıq. O vaxt bilmirdim ki, bunlar eşitdijim ilk məsihçi mahnıları idilər.

Bir nəfər qalxdı, başını aşağı salıb oturanlara nəsə deməyə başladı. Onlar diqqətlə dinləjirdilər, biz heç nə eşitmirdik, çünki uzaqda idik. Gördüjüm səhnə mənə çox maraqlandırdı. Əhməd əlimə toxunub dedi: „Gedək Mə’sud, anam bizi çağırır. Gəl aşağıja düşək”.

Əhmədin anası bizə çaj hazırladı, sonra Əhməd mənə: „Gedək öz kitabxanamı sənə göstərim” — dedi.

Əhməd öz kitabxanası ilə fəxr edirdi. Mən də kitab sevirdim və oğlanlar üçün hekajələrdən ibarət olan öz kiçik kolleksijamla fərəhlənirdim. Onları cibimdə pul olanda, jaxud qonşulara kömək etməklə pul qazananda alırdım. Əhməd kimi mən də pejğəmbərlər və başqa müsəlman qəhrəmanlar haqqında kitablar alırdım.

Əhmədin kitabları və jurnalları arasında „Jəhjanın Müjdəsi” adlı bir kitab gördüm. Kitabın adı maraqlı göründü, elə bildim uşaqlar üçündür. Müjdə urdu dilində „İncil” deməkdir və onda mən başa düşdüm ki, bu müqəddəs kitablardan biridir. Biz öjrənmişdik ki,

dörd müqəddəs kitab var:

Musaja verilən Tövrat,

Davuda verilən Zəbur,

İsaja verilən İncil

və Məhəmmədə verilən müqəddəs Qur'an.

„Əgər bu İsa peyğəmbərə verilən İncildirsə, — Əhməddən soruşdum, — bəs nəyə görə bizim müqəddəs ərəb dilində deyil, urdu dilindədir?”

Əhməd sualıma cavab verməmiş, anası içəri gəlib, mənə: „Oğlum, bu kitabı ona süpürgəçilər verib. Demişdim saxlamasın özündə, amma jalan danışdı, dedi ki, kitabı qajtardı. İndi ver kitabı mənə, jandırım”.

Mən dəhşətə gəldim.

— Jox, xala (adətən dostlarımızın analarını belə çağırırdıq) — dedim ona, — xahiş edirəm, kitabı mənə verin.

— Hə, ana, — Əhməd söhbətə qoşularaq, — qoj o götürsün. Onun kitabları azdır — dedi.

Əhmədin anası jumuşaldı.

— Jaxşı, amma bir də kitabı evdə görməjim.

Sonra Əhmədlə vidalaşib bir qucaq jurnalla və jeni xəzinəm olan İncillə evə getdim.

Evə qajıdanda Cəmilə rəfiqələri ilə ojnajırdı. Jəqin, gəlinciklərlə ojnamaqdan jorulmuşdular, çünki məni görüb, jurnalları tez əlimdən aldılar və balaca İncil kitabı əlimdən jərə düşdü. Bacıma çox hirsələndim, hətta onu vurmaq istədim, çünki ona görə İsa peyğəmbərin müqəddəs kitabı jərə düşdü, amma jaxınlıqda anam oturub tikiş tikirdi. Kitabı jerdən qaldırdım və tezliklə öz otağıma getdim ki, kitabı oxujum.

O axşam kitab mənə jeni dünjanı açdı. Oxujub qurtarmajınca jatmadım; üzleşdijim jeni idejalarından başım fırlanırdı. İsa doğrudan da Məsih idimi? Jaxşı bilirdim ki, Kadian Əhmədilər Mirzə Qulam Əhmədin Məsih olduğuna inanırdılar. Oxuduqlarımdan gördüm ki, İsa peyğəmbər Kəlam, jaxud Loqos adlandırılmışdı. O, Ruh Allah idi, jə'ni Allahın Ruhı. Qur'an da ona Mərjəm oğlu (əlbət ki, Allah oğlu jox) və İsa dejirdi.

Qur'andan bilirdim ki, İsa çoxlu mö'cüzələr jaratmışdı. Qonşum və sinif joldaşım olan Səidin bir sıra müqəddəs peyğəmbərlər haqqında balaca kitabçaları var idi. O kitabçalardan biri İsa peyğəmbər haqqında idi. Öz-özümə fikirləşirdim ki, Səiddən kitabı bir də almalı, oxujub bu iki kitabı müqajisə etməlijəm.

O günün səhəri, müsəlmanların müqəddəs günü cümə idi, məktəblər bağlı idi. Səiddən kitabı götürüb, günümün çox hissəsini iki kitabı müqajisə etməklə keçirdim. Bu kitablar arasında çox fərqlər var idi.

Cümə duası üçün mərkəzi məscidə gedəndə çox fikirli idim. İbadət edənlərin arasında qoca müəllimim Məhəmməd İsmajıl da var idi, məni dua edən gördü, gülümsədi. Bildijimə görə, o ümid edirdi ki, mən də nə vaxtsa Əhmədi missioneri olacağam və peyğəmbərimizin təlimini bütün dünjaya çatdıracağam. Ağılıma gəldi ki, o mənim bə'zi suallarıma cavab verə bilər.

„Müəllim,” — həjəcanla başladım.

„Nədir, Mə'sud? Nə soruşmaq istəjirsən?”

Başımla razılıq işarəsi verib, fikirli dedim: „Müəllim, Allah bizim Atamız və biz də Onun oğullarıyıqmı?”

O dajandı və mənə ciddi baxdı. „Jer üzündə sənə bu sözü kim söyləjib?” — təəccüblə soruşdu. Ona sadəcə: „Bunu İncildən oxumuşam” — dedim.

„İncildən? Aj bala, onu haradan tapmısan?” — soruşdu, — „Onu sənə kim verib, haradadır indi o?”

Bir az suallarından qorxdum, lakin cəsərlə: „Əhməddən götürmüşəm, indi evimdədir” — dedim.

O tez-tez getməyə başladı və dedi: „Mə'sud, yaxşısı budur gedək bizə, evdə sənə suallarını cavab verərəm”.

Onun ardınca suallarına cavab tapmaq arzusu ilə tələsdim.

Evdə məni oturtdu və kitabları gətirmək üçün başqa otağa getdi. Onun arvadı içəri gəldi və mən ona hörmətlə ajağa qalxıb: „Əssəlamu ələjkim. Sülh olsun”. — dedim.

Gülümsəjib üzümdən öpdü. „De görək adın nədir? — soruşdu, — Sən ərimin şagirdlərindən birisənmi?”

Ona cavab verincə qoca müəllimim əlləri kitablarla dolu içəri qajıtdı.

„Zəhmət olmasa çaj hazırla. — arvadına dedi, — Bizə çaj gərəkdir, bu cavan adamın yaşından çox dərin sualları var”.

Arvadı mehriban gülümsəjib: „Belə uşaqlar tə'limimizi dünjanın qurtaracağına qədər aparacaqlar”. — dedi. Onun bu sözləri sonradan jadıma düşdü...

Çaj gəlincə müəllim böyük kitabı götürüb açdı.

„Bu məsihçilərin Müqəddəs Kitabıdır, — dedi, — Burada Tövrati, Zəburu və İncili tapırıq, jə'ni Qanun kitabını, Zəburu və Müjdəni”.

Kitabı əlimə alıb böyük maraqla səhifələdim. O, Jəhjanın müjdəsini açdı, fikir verdim ki, orada jerləşən dörd müjdənin sonuncusudur.

„Dörd İncil?” — təəccüblə müəllimə üz tutub soruşdum.

„Jox, Mə'sud, bu dörd fərqli İncil dejil. Bu bir kitabdır, dörd hissəsi var, çünki onu dörd ajrı-ajrı adamlar jazıb.

O gün müəllimim mənə çox söz dedi, onların çoxunu unuttum, lakin dediji bir şey yaxşı jadımda qaldı: „Biz müsəlmanlar inanırıq ki, Tövrat, Zəbur və İncil göjdən verilmiş Müqəddəs Kitablardılar, lakin Qur’ansız onlar bitirilməmişdilər. Birinci üç kitablar orijinaldan dəyişdiriliblər. Əvvəl bir İncil var idi, amma indi dörd hissə var. Başqa həqiqi vəhjlər də var, lakin məsihçilər onların adlarını çəkmirlər, — Müqəddəs Kitabı o tərəf — bu tərəf səhifələyib dedi — Bu kitablar səni çaşqınlığa salacaqlar. Allah birdir. Necə ki, Qur’an dejir: „O, Allahdır, Vahiddir! Allah hamımızın əbədi ümidimizdir! O, doğmur və doğulmazdır. Ona təj olan joxdur”. Və əgər O doğmur və doğulmursa, Allaha necə Ata dejə bilərik və biz Onun oğulları necə ola bilərik?”

Başımı javaşca aşağıja saldım.

Getməmiş ondan soruşdum: „Müəllim, orada İsanın su üzərində gəzməsi haqqında bir şey dejilir?” Hətta üç il sonra da bu təşəbbüs ağılımdan çıxmırdı.

Müəllim mehriban cavab verib dedi: „Bəli, oğlum, belə hekajə var, lakin mö’cüzə vermək qüvvəsi peyğəmbərlərə və həvarilərə verilirdi, sən isə nə peyğəmbərsən, nə də həvari. Hətta sadə inam belə jetkin dərrakə tələb edir”.

Məni evə jola salarkən darvazaja çatanda o məndən söz aldı ki, Jəhjanın Müjdəsini ona verim və belə jalan şeylər barəsində bir daha fikirləşməjim.

Ona yaxınlaşmağım

İki il də keçdi, on beş yaşım tamam oldu. Evdə vəziyyət çətinləşirdi. Atam maliyyə vəziyyətdən korluq çəkirdi və evdə söz-söhbət qurtarmırdı. Belə şərait biz uşaqları lap bədbəxt edirdi.

Dərs oxumaq həvəsim sojumamışdı, lakin pul azlığı ucbatından təhsil haqqını ödəmək çətin oldu. Buna görə də mən daha çox qonşularım üçün işləyirdim ki, təhsil haqqımı ödəsinlər. Hər axşam paltar jujurdum, jır-jığış edirdim və qonşular üçün lazım olan şeyləri dükandan alırdım.

O vaxt elə bilirdim ki, Allah mənə çox yaxındır. İndi başa düşürəm ki, mən heç vaxt onu İslam öyrətdiyi kimi şəxsi olmajan, uzaqda olan Allah bilməmişəm, lakin həqiqətən dua edərkən gözləyirdim ki, Allah məni eşidib, şəxsi problemlərimi həll edərək dualarıma cavab verəcək. Əsl dostlarım çox az idi, buna görə də mən daha çox Allaha tərəf üz tuturdum.

Onu da dejim ki, atam kimi mən də balıqçılığa meyl göstərdim. Adətən, çaja atamsız, elə özüm gedərdim. Deməyə də utanıram, bə'zən onun təchizatını icazəsiz götürürdüm.

O vaxtlar çajın sahilində Allahla danışardım. Bir dəfə belə dua etdim: „Aj Allah, bu gün mənə iki-üç balıq jetir. Bilirsən ki, onları ailəmin jəməji olsun dejə Səndən istəjirəm”.

Birdən tilov tərpendi və sujun üzərində iri balıq görsəndi! Nəfəsim kəsildi, az qaldı ki, çaja jıxılım. Qorxdum ki, ... qırılar — bu mənə balığı buraxmaqdan daha baha gələrdi, ... onu atamdan götürmüşdüm və bilirdim ki, məni elə də asanlıqla bağışlamajacaq. Jaxşı ki, kimsə balıqla mübarizəmi görüb tez köməyə gəldi. Zorla on fut ağırlığında olan balığı sahilə çəkib çıxartdıq. Hələ belə böyük balıq tutmamışdım, duama cavab aldığıma görə Allaha qarşı hörmət və minnətdarlıq hissi dujdum. Amma cəsərim çatmadı atama dejim ki, icazəsiz onun tilovunu götürmüşdüm.

Başım suallarla dolu idi. Başa düşə bilmirdim ki, Əhmədilər başqa müsəlmanlarla, məsələn, çajın o biri sahilində, Çinijotda jəşajanlarla nijə ünsijətdə olurlar. Həjatımız ejni cür keçirdi. Bir çox cavan adamlarda olduğı kimi, məndə də narazılıq hissi ojanırdı. Mən fəxr edirdim ki, böjüklərə sual verirdim və onların cavabları məni qane etmirdi. O vaxt mən həqiqəti tapmaq dejil, mübahisədə qalib gəlmək istəjirdim. Buna görə saatlarla kitablar arxasında oturub, belə adlanan „tədqiqat işi” aparırdım.

Əhmədilər öz ciddi əxlaqi prinsipləri ilə fəxr edirlər. Bütün müsəlmanlar kimi onlar da içkiyə, hətta tütünə qarşı idilər və belə şeylərə alışanları cəzalandırırdılar. Əlbəttə, öz ehtiraslarını gizlicə razı salanlar da var idilər, lakin bunu aşkar etmirdilər.

Bizim şəhərdə kommersiya filmlərini göstərən kino-teatrlar və televiziya jox idi. Jalnız dini mövzulara aid olan filmlərə baxa bilərdik. Rabvahın cavanları onları əhatə edən dünya haqqında daha çox şejlər öyrənməyə can atırdılar, mən də belə idim. Bir dəfə bir neçə dostum gizlicə Çiniyotə getməyə cü'rət etdilər, amma onları jaxaladılar və qəddarcasına döjdülər. Amur-i-Ama, Əhmədi məzhəbin özünü idarə etmə mərkəzinin qajdalarını qorujan dəstəsi var idi, o həm də bir az polis funksijalarını üzərinə götürürdü. Bu dəstənin adı Mücahid idi, hər oğlan uşağı orada tə'lim və tərbiyə kursunu keçməli idi.

Bir az sonra mən özüm bu dəstənin nə qədər fəal olduğunu gördüm.

Validejnlərim Rabvahı tərək etməyə qojmurdular, amma mənə başqa müsəlmanların jəşajışına gedib baxmaq çox maraqlı gəlirdi. Onlarla danışmağı arzulaıjırdım, mübahisə etmək istəıjirdim. Jalvarmağım əbəs jerə idi. Validejnlərim fikirlərindən dönmürdülər, çox narazı idim.

İki dəfə dostlarımla Çiniyotə kinoja getdim. Çiniyot mənə başqa dünya kimi görsənirdi və kinodan da əsl ləzzət aldım. Baxdığım filmlər məni problemlərimdən uzağa aparırdılar, özümü filmin qəhrəmanları ilə uıjğunlaşdırırdım. Filmlər Pakistan xalqını şöhrətləndirirdilər, onların qəhrəmanları isə nəcib adamlar idilər və öz ölkələrinin çiçəklənməsi xatirinə həjatlarından belə keçməyə hazır idilər. Onların özlərini qurban verməsi mənə çox tə'sir etdi. Düşmənlər isə tamahkar, jalnız öz varının qejdinə qalan və öz jaxşılığı üçün çalışın adamlar kimi göstərilirdilər. Britaniya müstəmləkə rejimi hələ də xalqın ağılında təzə idi, qəribə dejil ki, düşmən rolunda çox vaxt britaniyalı göstərilirdi. İnsan necə də qəddar ola bilərmiş!

Bir dəfə Çiniyotə getdijim belə adlanan dostlarımdan biri, mənim barəmdə Amur-i-Amaja çatdırmışdı, lakin onda özümü cəzadan qurtara bildim. Söz gəlib Əhmədi müəllimlərinə çatanda, onlar inanmadılar ki, mən jlnız kinoja görə Çiniyotə getmişdim.

— Ola bilməz, — dedilər. — Əgər Mə'sud oraja gedibsə, orada müsəlmanlarla mübahisə etmək üçün gedib.

Onlar mənim haqqımda həqiqətə inanmaq istəmirdilər və bu mənim qüruruma toxunurdu.

Bütün bu şejlərə baxmajaraq, Allah məni heç vaxt tərək etmirdi. Bir gün atam mənə iki rupi verib, bazara jağ almağa göndərdi. Pulu əlimdə bərk tutub bazara qaçdım. Jolda gördüm ki, ələ öjrədilmiş meımunla dajanan adamın başına camaat jıgılıb. Meımun müxtəlif oıunlar göstərirdi, onu görəndə heıran oldum. İndijə qədər başa büşə bilmirəm, necə oldusa, tamaşadan qırağa çəkiləndə gördüm ki, əlimdə pul joxdur! Çasıb qaldım və ümidsiz qışqırdım: „Aj Allah, pulu mənə qajtar!”

Evə qajıdarkən, bütün jol boju ağıladım, çünki satıcı mənə heç cür pulsuz jağ vermək istəmədi. Darvazadan içəri girəndə bilirdim ki, döjüləcəm, birdən qapının ağızında pul gördüm. İki gümüş sikkə jerdə günəş ışığında parıldajırdılar. Necə onlar oraja düşüb dejə bilmərəm. Jəqin ki, bunun sadə izahı var idi, lakin mənim üçün bu mö'cüzə idi. Allah bir daha duama cavab verdi.

O vaxt axşamlar Səıdgildə işləıjirdim. Səıdlə münasibətim çox pisləşmişdi. Atası çox vaxt

evdə olmurdu, böyük qardaşı isə ona pis tə'sir göstərirdi. O, çox güclü və pis oğlan idi. Dərslərimə can atmağım Səidin xoşuna gəlmirdi, çünki özü məktəbdə müvəffəqiyyət göstərmirdi. Məni ələ salmağa başladı. Ojun ojnajanda bilə-bilə məni topla vururdu və tez-tez dejirdi: „Gəl, qulluqçu, mənim şejlərimi gətir. Bir az tələs!” Ona cavab verə bilmirdim, çünki bilirdim ki, onun validejnləri məktəb pulumu ödəməsələr, savadsız qalacam. Amma dözmək də çox çətin idi.

Bir dəfə Səid lap həddini aşmışdı. Müəllim dəftərləri joxlamaqdan əvvəl Səid götürüb dəftərimdən ev tapşırıgım olan vərəqləri cırdı. Dəftərimi açdım ki, ev tapşırıgımı müəllimə göstərim, lakin vərəqlər orada jox idilər. Səid artıq öz adından müəllimə mənim işimi göstərmişdi. Müəllim görəndə ki, mənim tapşırıgım cırılıb, hər şeji başa düşdü. Səidin işi aşkara çıxdı və o cəzalandırıldı. Alçaldılmış, dərsdən sonra məni döjdü. Bilmirdim nə eləjim.

Ejd-ul-azxa, qurban bajramı jaxınlaşırıdı. Onu səbirsizliklə gözləjjirdim. Bu, islam ilinin ən jaxşı bajramlarından biridir, onu Ramazandan sonra qəd edirlər. İbrahimin oğlu İsmajıl qurban gətirilməli idi, o günü xatırlamaq üçün bajram keçirirdilər. Jəhudilərin qanunu öjrədir ki, Allah İshaqın əvəzinə quzunu qurban gətirməji bujurdu (Çıxış 22), amma müsəlmanların tə'liminə ujjun olaraq, İshaq dejil, İsmajıl qurban gətirilməli idi. Bu qurbanın gətirilməsi haqqında 37-ci surədə jazılır, amma Qur'anda İsmajılın adı çəkilmir.

Bajram günü Səidin anası məni çağırıdı. Sevinclə getdim, ümid edirdim ki, mənə bir az ej di pulu verəcək. Ondən əvvəl o mənə Səidin paltarlarından vermişdi və onlara gedəndə həmin paltarları gejinmişdim. Məni bazara göndərdi. Qajıdanda Səid və onun anası mətbəxdə idilər. Məni görən kimi Səid kobudcasına qolumdan dartıb qışqırıdı: „Çıxart mənim paltarlarımı!”

Anası hirsələ onu kənara çəkdi, dedi ki, paltarları özü mənə verib, amma, o anasının sözünə baxmırdı. Anası onu mətbəxdən bajıra çıxartdı və o könülsüz çıxdı.

Səidin anası mənə beş rupi verdi və dedi ki, dördünü anama verim, birini özümdə saxləjim. Eləcə də hazırlanmış düjü ilə dolu bir qazança verdi, onu da anama aparmalı idim. Təşəkkür etdim və qazançanı götürüb evə getdim. Küçəjə çıxanda Səidi və onun dostunu gördüm. Onlardan kənər keçmək istədim, lakin onlar qazançanı əlimdən tutub dardılar və qazança jerə düşdü, içindəki düjü də jerə töküldü. Az qaldım ki, ağləjim. Səid və başqa oğlan bütün gücləri ilə əjnimdən paltarlarımı dartıb çıxartmaq istədilər, var gücümlə çalışdım ki, əllərindən çıxıb qaçım, amma onlar məni bərk tutmuşdular.

— Sən bu qulluqçuja bir bax, — Səid qəzəblə dedi, — özgə paltarı gejjir. Üstümə düşüb kəmərimdən tutmaq istədi; mən əjjildim, jerdən qazançanı götürüb Səidin üzünə çırpdım. O var gücü ilə qışqırıb jerə jıxıldı; mən ikinci oğlanı da vurdum. O jırğalandı, mən isə tez evə qaçıb getdim.

Dalaşma vaxtı xejirxah qadının verdiji pulları itirdim və həmişəki kimi, qorxudan qaçıb tualetdə gjzləndim. Bir az sonra qapı döjüldü — qonşular validejnlərimə baş verən əhvalatı danışmağa gəldilər. Atam evdə idi, bir dəqiqədən sonra onun səsinə eşitdim: „Mə'sud, tez ol çıx bajıra! Eşidirsən? Çıx!” Titrəjə-titrəjə çıxdım; atam o saat üstümə düşdü, jumruqla məni vurub küçəjə çıxartdı. Hirsələ qışqırıdı: „Götürün bu jaramaz uşağı öldürün! Bizə belə uşaq lazım dejil”.

Bu dəhşətli sözləri eşidəndə ürəjim düşdü. Atamı belə qəzəbli görməmişdim, ölmək istədim. Qarşımda Səidin böyük qardaşını gördüm, qəzəbdən üzü qıp-qırmızı idi. Məni tutub təpikləməyə başladı. Jerə jıxıldım, çalışdım ki, başımı qollarım arasında gizlədim, amma o jenə də çəkmələri ilə məni vururdu. Nəhəjət, kimsə məni onun əlindən qurtardı; hiss etdim ki, məni ajaq üstünə qaldırdılar. „Qaç buradan” — bir kişi səsi əmr etdi.

Ajaqlarım dolaşa-dolaşa qaçdım. Bilmirəm, nə qədər qaçdım. Ajaqlarım məni çaja apardılar. Orada düşünmədən daşın üstünə jıxıldım. Bədənim göjərmişdi, bütün qabırğalarım ağrıyırdı. Ağlaja-ağlaja jumruğumu göjə qaldırdım.

— Allah, nəjə görə məni onların əlindən qurtarmadın? Sən qəddarsan, zalımsan? Səndən xahiş etməmişdim məni sevməyə və qajğıma qalmayan ailədə dünyaja gətirəsən və budur, Sən də məni tərək etdin. Bəli, siz hamınız məni tərək etdiniz. Bu gündən mən, artıq səninlə danışmıyacam. Susacağam. Səni neçə dəfə çağırıdım, sən isə eşitmədin. Bu gün səbəbsiz döjüldüm, Sən isə məni müdafə etmək üçün bir söz də demədin.

Güclə böyük daşın üstündə ajağa qalxıb Allaha gilejlənirdim.

— Sən qəddar Allahsan. Sən qəddar Padşahsan. Əgər sən doğrudan da xejirxah və mərhəmətli Allahsansa, mənimlə danış. Bu gün, bajram günü məni evdən qovdular. Sən acıqlı Allahsan. Sən mərhəmətli dejilsən, hirsliyə. Əgər beləsənsə, nəjə görə bizi öldürmərsən? Aj Allah, mənə cavab ver. Mənə cavab lazımdır!

Durub daşdan uzaqlaşdım, ümitsiz bir halda hansısa divara başımı vurmağa başladım.

Birdən göz qamaşdırıcı ildırım çaxdı. Başımı qaldırıb qara buludları gördüm. Göj guruladı. Bir saniyədən sonra göj aralandı və jağış sel kimi üstümə töküldü və məni sümüklərimə qədər islatdı.

Nuhun su basqını jadımı düşdü və məni daxildən qorxu aldı. „Nəjə görə bizi öldürmərsən? Nijə bizi incidirsən?” sözlərim jadıma düşəndə dəhşətə gəldim. Bir böyük daşın altında lejsandan gizləndim, bilmirdim Allah məni öldürmək istəjir, ja jox, onu jaxşı bilirdim ki, özüm ölmək istəmirdim.

İldırım mənim jaxınlığımda jerə vurdu. Qorxudan çığırdım. Əmin idim ki, gələn səfər ildırım məni vuracaq. İldırım vurduğu jerə baxdım, orada alov gördüm — kol janırdı. Alov parlaq bir surətdə janıb tez söndü və jağışda jalnız onun zəif tüstüsü görünürdü. Bunu görəndə, Qur’anda jazılan Musa peyğəmbərin hekajəsi jadıma düşdü. O da janan kol görmüşdü. Qorxdum, özümü natəmiz hiss etdim. Şübhəsiz ki, Allah burada idi və məni görürdü. Bərkdən dua etməyə başladım, jalvardım ki, O məni bağışlasın.

Jağış javaş-javaş dajanırdı. Gizləndijim jerdən çıxıb kola tərəf getdim. Addımlarımı ehtijatla qojurdum, qorxu içində idim, amma orada jalnız janmış bir kol tapdım. Fikirləşdim ki, Allaha gilejlənəndə və Onu hədələjəndə, jəqin ki, O orada idi. Kola bir də jaxşı-jaxşı baxdım, janiq kol öz jerində sakit dajanmışdı. Birdən ildırım bir də çaxdı, mən üz üstə palçığa jıxıldım.

— Jox, Allah, jox! Xahiş edirəm, bağışla mənə!

Elə bilirdim ki, ildırım mənə öldürəcək, lakin belə olmadı, qorxa-qorxa başımı qaldırdım. Jağış kəsilmişdi. Qalxıb qəsəbəyə tərəf getdim. Bir neçə dəfə çevrilib arxaya baxdım, amma heç bir qejri-adi şey görmədim.

Bir neçə vaxt da məqsədsiz gəzişdim, sonra Rabvaha gəldim. Adhan, duağa çağırış eşitdim. Günorta idi, Zühur vaxtı, gedib camaata qarışdım. Bə'zi adamlar mənə təəccüblə baxırdılar, çünki üst-başım çox çirkli idi. Dəstəmaz almaq üçün əl-üz jujana yaxınlaşdım, üstümü və səndəllərimi bir təhər təmizlədim. Sonra sakitcə getdim dua edənlərin arasına.

Duadan sonra bir kişi hirsle qulağımdan çəkib mənə məsciddən çıxardı. Piçıldajib mənə: „Burada dua etmək istəjirsənsə, əvvəl get şalvarının cırığını tik” — dedi.

Mənə məsciddən bajıra itələdi. Jəqin çajın qırağında jağışdan gizlənəndə ajağım sürüşdü və şalvarımı ilişdirib cırmışdım. Utandığımdan qıp-qırmızı oldum. Ehtijatla evə getdim, qorxurdum ki, adamlar şalvarımın cırığını görələr.

Gəlib evə çatdım, qapı bağlı idi. Qapını döjməyə cəsəratim çatmadı, aclıq hissi jadıma səhər itirdijim düjünü və pulu saldı. Səidlə vuruşduğum jerə qajıtdım. Pulu tapmadım, amma jerə tökülmüş düjü hələ də orada idi. Göz gəzdirdim, ətrafda adam jox idi. Bir dolu ovuc düjü götürüb cibimə tökdüm. Qumla qarışmış düjünün dadı o qədər də jaxşı dejildi, amma çox ac idim və düjünün hamısını jedim.

Düjünü jejib qurtarandan sonra fikirləşdim ki, dostum Əhmədgilə bir baş çəkim. Və adətə görə mən hələ onların Ejə bajramlarını təbrik etməmişdim. Həm də ümid edirdim ki, mənə jeməyə bir şey verələr. Orada ijnə-sap götürüb şalvarımı da tikə bilərdim.

Əhmədgilin qapısında qıfıl asılmışdı. Kədərlə bir az dajandım, amma heç kim gəlmirdi. Düşünmədən javaş-javaş gəzdim ki, vaxt keçsin, birdən gördüm ki, məsihçi süpürgəçilər jaşajan küçəyə gəlib çıxmışam. Onların evləri Əhmədilərin evləri kimi daşdan tikilməmişdi, saman kərpiclərindən tikilmiş jazıq daxmalar idi. Bu süpürgəçilər hinduların ən aşağı təbəqəsindən idilər. Onlar çox il bundan əvvəl məsihçi oldular, çünki hinduizm onlara öz mövqelərini jaxşılaşdırmaq imkanı vermirdi. Onlar ən çətin və natəmiz işləri görürdülər, məsələn tualet təmizləjirdilər və çoxlarının əsl məsihçiliyin nə olduğu haqqında çox az anlaşışı var idi. Buna baxmajaraq, onların içində dərin imanlılar da var idilər. Əhmədilərin onlara heç bir qarışacağı olmazdı, jə'ni hansısa vacib ehtijac olmajanda və mən burada dajanarkən, onların uşaqlarının sevinclə ojnamaqlarına baxarkən, özümü çox qəribə hiss edirdim.

İki il bundan əvvəl olduğu kimi, onların nizamla oxuduqları mahnılar mənə cəlb etdi. Mahnı səsi gələn evə yaxınlaşdım, qapı geniş açılmışdı. İçəridə ijirmijə jaxın kişi, qadın və uşaqlar jerdə oturub İsa peyğəmbər haqqında mahnılar oxujurdular. Bir kişi onların qarşısında oturmuşdu. Onun əlində kitab var idi, başa düşdüm ki, bu Biblijadır, Məhəmməd İsmajilgildə gördüjüm kitabdan idi.

Bə'ziləri üzlərini çevirib mənə gördülər. Gülümsəjib, işarə ilə içəriyə çağırdılar. Bilmirdim gedim ja jox, nəhajət içəri girib kişilərin janında palazın üstündə oturdum. Cırıq

şalvarıma görə narahat idim, elə oturdum ki, cırıq jeri heç kəs görməsin. Onlar son mahnını oxudular və duadan sonra qalxıb dağılışmağa başladılar. Janımda oturan kişi gülümsəyib mənə: „Qurtardı” — dedi.

Mən də ajağa qalxdım ki gedim, bu zaman bir qadın məni görsədib Bibliyanı əlində tutan kişiyə nəsə pıçıldadı. Kişi ona cavab verdi və mənə yaxınlardı. Əlini çijnimə qojub dedi: „Oğlum, sən kimsən, haradan gəlmisən?

Dedim ki, yaxınlıqda yaşayan dostumun ailəsinə baş çəkməyə gəlmişdim, evlərində heç kəs olmadığına görə yol ilə getdim və gəlib onların evlərinə çıxdım. Kimsə pastor üçün bir fincan çaj gətirdi və o, səmimijətlə məni çaja də'vət etdi. Mən onun yanında çarpajda oturdum və bizim söhbətimiz başladı. Bir az vaxt keçəndən sonra otaqda yalnız mən, pastor və ev jijəsi qaldıq. Bütün başqa adamlar çıxıb getdilər.

— Ağa, — ürəksizcəsinə başladım, — sizin Bibliyanızdan mən haradan tapa bilərəm?

— Bu çətin deyil, — dedi, — amma sənin validejnlərin və sənin cəmijjətin sənə bu kitabı oxumağa icazə verməzlər.

— Onu oxujacağam, — dedim, — gizli olsa da.

Bunu eşidib, janındakı çantadan kiçik kitab çıxartdı.

— Bujur, götür bunu. Bu Əhdi- ədiddir. Oxu qurtaranda sənə tam Bibliyanı verərəm.

Ona minnətdarlığımı bildirdim və kitabı götürdüm. Özümü tamamilə xoşbəxt hiss etdirdim.

Çajı mənə tərəfə çəkdi və dedi:

— İç, joxsa lap sojujar.

Südlə şirin çajı içirdim və fikirləşirdim ki, bu, başqa cəmijjətdən olan insanlarla bir jerdə süfrə arxasında oturub çörək böldüjüm ilk imkanımdır. Heç bir özünə hörmət edən müsəlman aşağı təbəqədən olan məsihçilərlə çörək kəsməzdi. Mən ac idim və uzun gündən sonra başım ağrıyırdı. Çaj çox xoşuma gəldi, baxmajaraq ki, burada İsa peyğəmbərin Allah Oğlu olmasına inanan adamların arasında oturduğuma görə özümü qəribə hiss edirdim. Fikirlərimdə davam edərək belə sual verdim:

— Ağa, nəyə görə siz İsanın Allah Oğlu olduğuna inanırsınız, axı Allahın arvadı joxdur, Onun uşaqları da ola bilməz?

Kişi gülümsəyib adımlı soruşdu.

— Mə'sud Əhməd Xan — sualından təəccüblənərək cavab verdim.

— Jaxşı, Mə'sud, sənə desəm: „Oğlum, gəl mənim üçün filan işi gör”. Oğlum dejib çağırdığıma görə, doğrudan mənim oğlum olursanmı? Və mən, sənin atan oluram?

Başımı jellədim, çünki başa düşməyə başladım.

— Görürsən, — o davam eləjirdi, — İsa da elə. O, ruhani Oğuldur, Allah da Onun Atasıdır.

Pastor mənə çox sadə jolla izah etdi. Sonra ajağa qalxıb dedi ki, getməlidir, bir də bir ajdan sonra qajıdacaq. Biz vidalaşdıq, sonra mən fikirləşə-fikirləşə Əhmədin evinə tərəf getdim. Qıfıl hələ də qapıdan asılmışdı. Bütün bədənım ağrıyırdı. Jenə də jağış jağdı, islandım və bərk üşüyürdüm. Könjəjimin altındaki İncilimi əlimlə joxladım və dizlərimi qucaqlayıb oturdum ki, bir az isinim. Sonra xəbərim olmadan huşumu itirdim.

Ojananda artıq evdə, öz jatağımında idim. Çarpajımın janında atam və Əhmədin atası dajanmışdılar. Görünür o məni evə gətirdi, atam ona öz minnətdarlığını bildirirdi və bütün bu vaxtı sevən validejn kimi əlini başımdan çəkmirdi. Əhmədin atası əlimdən tutub mənə məsləhət verdi ki, jağış altında bir də gəzməjim. O, qapıdan çıxarkən, qorxudan az qaldı ki, ürəjim dajansın! İncilim haradadır? Könjəjimin altında jox idi. Paltarlarım quru idi, jəqin kimsə paltarlarımı dəjışəndə kitabımı tapdı. Javaşca atamın üzünə baxdım. Görəsən o bilir? O məni jenə dəcək? Anam içəri gəldi, əlində mənim üçün bir fincan çaj və aspirin gətirirdi. Sojuqdan və baş ağrısından ən jaxşı dərman bizdə çaj sajlır.

Fincanı götürəndə atamın böjründəki masanın üstündə pastorun mənə bu gün verdiji İncili gördüm. Atam gördü ki, mən İncilə baxıram, kitabı əlinə götürdü. Çox təəccüb etdim, kitabı mənə tərəf uzadıb dedi:

— Mə'sud, əgər bu kitabı hekajə kimi oxusan, qorxusu joxdur. Amma bu barədə həddən artıq çox fikirləşsən, özünə suallar verməyə başlasan, bu səni çaşdıracaq və aqlını qarışdıracaq. Allah sənə müdriklik və öjrənmək arzusu verib. Sənə kömək lazım olanda gəl mənim janıma. Oxumağına bir il qalıb. Məncə, məktəb attestatını alan kimi Rabvah Əhmədi Missioner kollecinə daxil ola bilərsən və missioner olarsan.

Atam üçün bu çox uzun söz idi, çünki mənimlə jalnız hirsələnəndə danışardı. Onun sözü, hələ də qurtarmamışdı:

— Oğlum, sən kollecdə olanda, istədjini doktrini öjrənə bilərsən. Biz, Əhmədilərin inandığını və İslamın dedijini öjrənəcəksən. Sən bizə bütperəstlər dejənlərin, həm də məsihçilərin təlimini anljacaqsan. Müxtəlif dinlərin Allah haqqında dediklərini biləcəksən. Sən artıq uşaq dejilsən, xətrinə dəjdijinə görə hejfsilənirəm. Doğrusunu desəm, sənin elmlə maraqlanmağın çox xoşuma gəlmirdi. Təhsil haqqını da ödəməyə gücüm çatmırdı.

O susdu və dərindən ah çəkdi.

— Mənim evlənməklərim mənə xoşbəxtlik gətirmədi. Qorxurdum ki, birinci arvadım və onun uşaqları ölüm qapısından keçən kimi sən də məni tərk edəcəksən. Buna dözə bilməzdim. Bilirəm, səni bu gün dəcən adamlar haqlı dejildilər. Lakin mən nə edə bilərdim ki?

Təəccübdən danışa bilmirdim. Nə qəribə söz eşidirəm atamdan! Çaşqınlıqdan bilmirdim

nə cavab verim, bu vaxt anam ajağa qalxdı və əsəblə dedi:

— İndi müzakirə vaxtı deyil, — həqarətlə atama dedi. — Sənin jatmaq vaxtıdır. Oğlunla münasibətini yaxşılaşdırmaq istəjirsənsə, şirin söhbətlərini gələn səfərə saxla.

Atamın üzü qızarmışdı, o artıq heç nə deməlib çıxdı. Anam da onun ardınca getdi və məni tək qojdu. Sonra qonşu otaqdan uzun müddət mənə yaxşı tanış olan acıqlı sözləri eşidirdim.

Kitabı təsadüf bir jerdən açıb oxumağa başladım, bir az vaxt keçəndən sonra otağıma tərəf yaxınlaşan addımların səsini eşitdim, tez İncili balışımın altına qojdum, üzümü çevirib özümü juxuluğa qojdum. Anam içəri gəldi, işığı söndürüb getdi. Məni juxu tutdu və bütün gecəni rahat jatdım.

Səhər gec ojandım. Əhmədi və onun anasını çarpajımın janında görəndə çox sevindim. Hal-əhvalımı öjrənmək üçün gəlmişdilər. Onları görəndə ajağa qalxmaq istədim, amma onlar icazə vermədilər. Bir az söhbət etdik, sonra anam mənə su gətirmək üçün çıxanda Əhmədin anası mənə ijirmi rupi pul verdi. Bu çox böyük pul idi! Əvvəl götürə bilmirdim, amma o tez dedi:

— Götür, özünə kitab alarsan. Bu sənin üçün hədiyyədir. Gizlət ki, anan görməsin.

Çox təşəkkür etdim və pulu balışımın altında gizlətdim. O məni Əhmədlə tək qojub anamla söhbət etməyə çıxdı.

Dostum çarpajımda oturdu. Əlimi balışımın altına salıb dedim:

— Sənə nəsə göstərmək istəjirəm.

Ona İncili uzatdım. Kitaba ötəri baxıb, onu mənə qajtardı.

— Nə oldu? Oxu!

Əhməd başını buladı:

— Jox, Mə'sud mən onu oxumajacam. Hələ ki, dəli dejiləm, dəli olmaq da istəmirəm.

— Nə danışırsan, Əhməd!

— Qardaş, mən bu kitab barədə çox oxumuşam, atam da dejir ki, o təhrif olunub. Bizə kafir dejən belə adlanan İslam kimi Məsihcilik də əsl din dejil. Kafir onlardır, biz dejilik. Onlar özləri Məsihe — Moadə (Mirzə Qulam Əhmədə) iman gətirməməklə özlərini məhkum edirlər.

Ona təəccüblə baxdım: qarşımda tamamilə jeni Əhməd dajanmışdı. Atasının addımları ilə getmək arzusu ilə Əhmədilərin missioner kollecində oxumağa başlayandan sonra o, əhmədilərin doktrinləri ilə razılaşımayan bütün idejalara qarşı dururdu.

O, məsihciliğin tavansız olduğunu mənə bir neçə dəqiqə ərzində də „təsdiqlər”

gətirəndən sonra, anası onu çağırırdı, onlar getməli idilər. Ürəjimdə ağır hisslə onların ardınca baxdım. Mənə elə gəlirdi ki, Allah mənə nəşə deyir, mən əmin dejildim Əhməd o sözlərlə razılaşar, ja jox. Necə olursa olsun mən bu hündür, ciddi oğlana bağlı idim, o mənim uşaqlıq dostum idi. Bilirdim ki, onun validejnləri də məni sevirdilər.

O gecə jata bilmirdim və jerimdə çox dönürdüm. Zülmət fikirlərimi araşdırmağa mane olurdu. Narahat idim, məni qara basırdı. Təzədən bejnimdə anamın atama dediji sözlər fırlanırdılar.

— Aj Allah, həjatım dağılıb, — dejərək oxşajırdı. — Məsiħçilərə qulaq asmağa gedən oğluma görə ad-sanım batıb. Mənim oğlum! Bütpərəst, kafir olacaq. Bizə qarşı, həqiqətə qarşı olan adamların arasına gedir. Öz doğma oğlum! O, dəli vaizlərdən biri kimi olacaq, həтта o sənin kimi olacaq.

Bəlkə ijirmi dəfə bir tərəfdən o biri tərəfimə çevrildim, amma juxu məndən qaçırdı. „Əhmədilərlə əlaqəmi qıra bilərəmmi? — özümdən soruşurdum. — Qırsam, bəs sonra mənə nə olacaq?” Axı mən də onlardan birijəm. Hansı dini seçim? Hansı tə'limi tutum? Mənə elə gəlirdi ki, qəlbimdəki səş: „İslam” — pıçıldajır.

İslam? Hansı İslam? Sün'nilərinmi? Şijjələrinmi? Axı İslamın içində səksəndən artıq məzhəb var. Jenidən qaranlıq divar kimi qarşımda durdu.

Məsiħçilər barədə dejilən sözlər doğrudurmu? Doğrudurmu ki, onlar üç Allaha inanırlar, çünki hər bir imanlı bilir ki, Allah təkdir, həqiqi Allah: xejirxah və mərhəmətli Allah və Məhəmməd... dajan, bu doğrudurmu? Həqiqətənmi o, Allahın peyğəmbəridir? Mən inildədim. Sinəmi ağır jük basırdı. Çəşbaş qaldım. Elə bilirdim ki, ja adamlar, ja qüvvələr, ja da ruhlar məni əhatə edib mənə gülürlər, məni tutub jumruqla döjürlər. Mən bütövliklə qorxu və nifrət içində idim.

Birdən jadıma düşdü ki, İncildə pis ruhların qovulması barədə nəşə oxumuşam. Qışqırmaq istəjirdim, lakin onların qəhqəhəsi otağımı doldurmuşdu. Hiss edirdim ki, pis ruhlar məni dişləmək istəjirlər, mən isə öz bədənimin ağırlığında elə bil iflic olmuşdum. Nəhajət mən qışqırdım:

— Ej, jeri və göjü jaradan Allah, mənə kömək elə. Ej Haqq Allah, jalvarıram, mənə kömək elə!

Uşaqlıqdan qalan vərdişə görə Qur'andan üç surə oxudum. Sonra isə bərkdən Allahı çağırdım və iblisi qovan İsa barədə fikirləşdim, o an ürəjim jüngülləşdi. Otaq sülh və rahatlıqla doldu. Bütün qorxularım çəkildi və həтта otağımdan çıxdım, gedib su içdim, sonra İsa haqqında fikirləşərək jerimə qajıdıb uzandım. Bir azdan sonra mən sülh və əmin-amanlıq hissi ilə juxuja getdim.

Həqiqətə can atmağım

Dərslərimə çox vaxt ajırırdım. Doğrusunu desəm, çox vaxt dərslərimlə məşğul olmağımın məqsədi Əhmədi müəllimlərinin cavab verə bilmədiyi sualları axtarıb tapmaq idi. İslamla Məsihçiliyi müqajisə edirdim, peyğəmbərlərin həyatı barədə öyrənirdim. Hətta məktəbdə öz suallarımı dostlarımı təngə gətirmişdim. Bu mövzular barədə fikirləşmədiyim bir saat da olmazdı. Allah mənə həqiqətə can atıb susamağı öyrədirdi, lakin o vaxt bunu anlamırdım. Bir onu bilirdim ki, oxujub öyrənməliyəm, öyrənərkən həqiqəti tanımaq arzum daha da böyüyürdü.

Həqiqəti axtararkən üç əsas şejlə üzləşdim: əhmədilər, ortodoks müsəlmanlar və məsihçilər. Birincisi atamın partiyası — kadianların inandığı Əhmədi doktrini. Onların əsasını təşkil edən təlim irzə Qulam Əhmədin və'd olunmuş Məsih və Mehdi olduğunu dejirdi. Bu ortodoks müsəlmanların təlimi ilə uğun gəlmirdi və onlar bizi bütperəst və murdar hesab edirdilər. Bəs məsihçilər? Onlarla mənim hələ çox az ünsiyyətim olmuşdu. Onlar da məni cəlb edirdilər, lakin bizim aramızdakı fərq çox böyük idi.

Bir çətinliklə rastlaşanda, birinci növbədə bu üç təlimin məsələmə nə cür baxdığını öyrənmək istəyirdim. 1967-ci ildə İtfal ul Əhmədiyyə (Əhmədi uşaqları) təşkilatının üzvü idim; güman edilirdi ki, bir neçə vaxtdan sonra Xudam ul Əhmədiyyə (Əhmədi xidmətçiləri) adlı gənclər təşkilatının üzvü olmalı idim. Bilirdim ki, bu təşkilatlar mənim etdiyim tədqiqatları icazəsiz hesab edirdilər. Eyni zamanda məsciddəki böjuüklərdən suallarında yalnız pislik gördüklərinə görə acıgım gəlirdi. Fikirləşirdim ki, onların inamı möhkəm olsadı, sevinclə suallarımı araşdırardılar. Onlar isə əksinə, hirsələnirdilər və hətta atama şikayətlənirdilər. Atamın cavabı da, həmişə olduğu kimi qəzəb olardı.

1967-ci ilin mart ayında məktəbdə axırncı imtahandan keçdim; atam Rabvah Missioner kollecinə daxil olmaq qərarını qəbul etmək üçün məni tələsdirirdi. Bilirdim, bu onu razı salardı, lakin təzjiq altında qərar qəbul etmək istəmirdim. Öz fikrim başqa idi — mən tələbələrə Əhmədi Hərəkatına aid olmajan başqa peşəni öjrədən kollecə daxil olmaq istəyirdim. Atam kədərlənirdi:

— Mə'sud, — bir axşam mənə dedi. — Sən niyə bu kollecə can atırsan? Axı bilirsən ki, bu fikrin xoşuma gəlmir.

Mən həqiqəti deməyə çalışdım, qorxuram qürur da məndə danışardı.

— Ata, mən öz jolumla getmək istəyirəm. Mən bu evdə doğulmuşam, amma bu demək dejil ki, mən e'tirazsız sənin jolunu davam etməliyəm. Bəlkə həyatımı daha yaxşı qura bilərəm. Mən kor-koruna inanmaq istəmirəm. Bilmək istəyirəm, nəyə görə sənin İslam ağacının üstündə bitən ejni bəhrəli budağın bir az sonra iki jerə, Kadian və Lahor partijalarına bölündü. Müsəlmanların nə qədər haqlı olduqlarını özüm araşdırmaq

istəjirəm. Həm də məsihçi kitablarının nə dediyini bilmək istəjirəm!

Atamın sifəti hirsdən qızardı və bojnunda damarlar genişləndilər.

— Mə'sud, bəsdir! — hirsle mənə dedi. — Səninlə kobud rəftar etdijimə peşman olmuşdum, ona görə sənin hərəkətlərinə bu günə kimi dözürdüm. Lajiq olmadığın məhəbbəti sənə vermişəm. Belə adlanan tədqiqat işlərində sənə kömək eləmişəm. Adamların sənin barəndə dediklərini eşidirdim, amma jenə də sənin sonu olmajan suallarına cavab verməyə çalışmışam. Sənə böyük müəllimlərimizi dinləmək imkanı vermişəm. Bu gün — əli ilə şkafa bərk vurdu, — bu ş kaf kitablarla doludur. Baxmajaraq ki, çox vaxt imkanım olmajıb, lakin onları mən sənə almışam. Həmişə ümid eləmişəm ki, həqiqət qələbə çalacaq və sən, nəhajət, öz boş idejalarından əl çəkəcəksən. Hətta indi də inanıram ki, bir gün həqiqət işığını tapacaqsan. O vaxt sən inamla Həzrət Məsih — Moadın (Mirzə Qulam Əhmədin) ilhamlı sözlərini təkrar edəcəksən: „Mən həqiqətimizi dünjanın qurtaracağına qədər aparacağam.” Fikirləşirdim ki, adımız şöhrətlənəcək, malijə çətinliklərimiz həll olunacaq, xoşbəxt günlərimiz gələcək. Bu gün gördüm ki, nahaq jerə sənə arxajın olmuşam. Mənim arzularım səni maraqlandırmır. Sən jalnız özün üçün jaşamaq və bizim ad-sanımızı batırmaq istəjirsən. Bəlkə sən unutmusan, mən qəddar ata da ola bilərəm! Əgər sarsaq işlərinin sonunu qojmasan, səni jer üzündən jox edəcəjəm.

O susdu və hirsindən parıldajan gözləri ilə mənə baxdı.

— Biz müsəlmanıq, buna görə də sənə həqiqəti qəbul etmək üçün bir imkan da verirəm. Əks halda, Allahın qəzəbi sənin üzərində olacaq!

Bu sözlərlə o otaqdan çıxdı. Mən tamamilə düşgünləşmiş halda çarpajıma endim. Otağıma göz gəzdirdim, kitablarımı görüb özümdən soruşdum: „Mə'sud, nə olub sənə? Kədər, qəzəbli sözlər; at bunları kənara və axın ilə get. At bunları və atanın dediklərinə əməl et. Sülhdə jaşa.” Bu sakitləşdirici fikir ağılmdan keçdi, lakin daxilimdə başqa bir səs belə dejirdi: „Jox, bu düz dejil və sən bunu bilirsən. Həqiqəti tap, Mə'sud və onun işığında jaşa.” Əhmədi tə'limi imtahanının sonunda jazdığım sözlər jadıma düşdü: „Jazmışam, amma inanmıram.”

Ağılıma belə fikir də gəldi: „Əhmədi tə'liminin janlışlığını təsdiq etsən, bəs onda nə əldə edəcəksən? Sonra hara gedəcəksən? Adi İslama? Axı islam da bölünüb...”

Dilxor idim, su içmək istəjirdim. Mətbəxə getdim, bir dolu stəkan su içdim və evdən çıxdım. Göjdə aj doğmuşdu. Şəhərin kölgələrinə öjrənmişdim, onlar mənə tanış gəlirdilər. Sərin külək, elə bil, başımdan pis fikirləri üfürüb çıxartdı və mən şəhərin ətrafına məni joran mə'nasız fikirlərdən uzaqlaşdırmaq üçün getdim. Orada böyük daşın üstündə oturub aja baxdım. Qəlbim ətrafda hər şeji belə gözəl jaradan Allaha ehtiram və hejrətlə doldu. Ulduzlar və aj burada, Rabvahdaki problemlə aləmilə müqajisədə necə də təmiz və kamil görsənirdilər.

Hiss edirdim ki, dərdimi Allaha danışmalıjam.

„Bütün problemlərini Ona ver, — ürəjim mənə dejirdi. — O, böyük Jaradandır, Özünü sənə açar. O, Allahdır, sənin problemlərini həll edər. O bunu etməjə qadirdir, çünki sən

Onu tanımağa can atırsan". Bu fikirlə gözlərim jaşardı. Əllərimi ulduzlara doğru göjə qaldırdım və ürəkdən dedim:

— Ej Allah, böjök Jaradan, Səndən kömək diləjirəm. Jalvarıram, ja məni işığa və həqiqətə doğru jönəlt, ja da məni elə dəjişdir ki, həqiqəti bilmək istəməjim. Aj Allah, niyə susursan? Mən Sənin haqqında eşitmişəm, Sənin haqqında oxumuşam. İndi Səndən eşitmək istəjirəm. Gərək Sən Özün mənə rəhbərlik edəsən — bundan artıq heç nə dejə bilmədim, ancaq aj işığında jalqız oturub ağladım.

Jaxınlıqdaki çaj həmişəki kimi ürəjimə sülh və rahatlıq gətirirdi. Javaşca ajağa qalxıb şəhərə tərəf qajıtdım. Birdən qəribə bir iş baş verdi. Mən çox ajdın hiss etdim ki, tək dejiləm. O gecə kimsə mənimlə idi. Mən axtarışlarımı davam etmək üçün jeni qüvvə ilə dolu evə qajıtdım.

Bir neçə gündən sonra atam məni Alfurqan (Həqiqət) jurnalının müəllifi ilə görüşdü. Onun adı Maulani Abul— Atta idi, şəhərimizdə onun böjök hörməti var idi. Görüşəndən sonra atam dedi:

— Oğlumu gətirmişəm ki, ona məsləhət verəsiniz. Bəlkə sizin söjünüzə qulaq asar. Ona müdrik rəhbərlik lazımdır.

Sonra atam bizi tərək etdi və maulvi vaiz mənə dedi:

— Görünür atan sənə çox qəzəblənir.

Onun səşində səşimi maraq səşlənirdi, lakin o öz kağızları ilə məşğul olmaqda davam edirdi, mən də dinmirdim. Gözlərini qaldırıp bir də soruşdu:

— Sən şəhərdə nə danışmısan? Səni öjrədiblər ki, belə dejəsən? Cavan oğlansan, on jeddi jaşın var. Adətən sənin jaşında adamlar belə suallar vermirlər. Mənə elə gəlir ki, səni başqa müsəlmanlar joldan çıxardıblar. Eşitdim səni məsihçilər tovlayıb, məsihçiliyi öjrənirsən? De görüm, Mə'sud, doğrudan mı, bu mənfur „pastorlardan" və „müqəddəslərdən" jaxşı şeş öjrənməjə ümid edirsən? Onlar süpürgəçilərin janına qarınlarını dojdurmaq üçün gedirlər. Onlar heç bilmirlər, özlərini niyə məsihçi adlandırırırlar, jalnız ataları „məsihçi" olduğuna görə.

Məndən cavab gözləjirdi. Fikrimi toplajınca, o məni qabaqladı:

— Sən niyə susursan? Jəqin ki, düz dejirəm, bu adamlar səni „axtarışlarına" vadar ediblər. Budur bütün ixtilafın səbəbi — mənə fərasətlə baxdı.

Özümü ələ aldım və cəsərtlə dedim:

— Maulvi sahib, bu belə dejil. Bütün tədqiqatlarımı özüm, kitabları oxujaraq aparmışam. Böjüklərdən məsləhət almaq istəmişəm, gördüjünüz kimi sizin janınıza gəlmişəm. Heç kəs gəlib məni öjrətmir, mən özüm gedirəm.

Öz cavabım xoşuma gəldi, amma o söjümü kəsib:

— Sən nə bilmək istəyirsən, Mə'sud? De görüm sən nə istəyirsən?

Mən cəsarətlə cavab verdim:

— Əvvəldən mövcud olan və əbədi davam edən dini tapmaq istəyirəm.

— Əlbəttə ki, bu İslamdır, — deyə o qısa cavab verdi.

— Müəllim, axı İslam da məzhəblərə və qruplara bölünüb. Biz elə qrupa aidik ki, başqa İslam alimləri onu müsəlman deyil, kafir adlandırırlar. Bəs onlar qanunu bizə qarşı çevirsələr, bizi qejri-müsəlman sajsalar, onda nə ola bilər? — deyə mən həyəcanla soruşurdum, — əlbəttə, o vaxt mən bilmirdim ki, bir neçə ildən sonra Pakistanda dedijim kimi olacaq.

— Oğul, — sakit səslə mənə dedi, — fərqi yoxdur. Biz əhmədilərdə sən axtardığın həqiqət var. Biz sənə kömək edərik, lakin bunun üçün sən İslama gəlməlisən.

Mən söhbəti davam etmək istəyirdim, amma o öz kağızlarına qayıtdı, bununla göstərdi ki, söhbətimiz qurtardı.

Vidalaşanda mənə bir neçə məsihçiliyə qarşı jazılan kitabça və öz jurnalını verdi, dedi ki, iki gündən sonra onun janına gələ bilərəm.

Vaxtaşırı məsihçilərin janına gedirdim. Orada ilk dəfə olaraq məsihçi vaizlə söhbət etdim. Elə mauvi ilə görüşdüyüm günün səhəri belə imkanım oldu. Toplatını səbirsiz gözləyərək süpürgəçilərin evinə tərəf ensiz çirkli küçələrlə gedirdim. Pastor söz vermişdi ki, mənə bə'zi kitablar gətirəcək. Xəlvətcə həyəmə keçdim və elə ibadət başlayanda evə girdim. Pastor məni ürəkdən salamladı və başqa məsihçilərlə birlikdə və'zə qulaq asmağa başladım. Bu mehriban insan, İsanın Xilaskar və Dost olması barədə danışdı. Əvvəl olduğu kimi pastordan saçıq məhəbbət ruhundan valeh olmuşdum. O sadə, təmiz ürəkdən Allah Kəlamını və'z edirdi. Onun sözləri jadıma düşdü: „Oğlum, bildijim çox deyil, amma bildijim həqiqətlə bölüşmək istəyirəm”.

Və'zdən sonra o mənə iki kitab verdi. Birinin adı „Mirzə Qulam Əhməd və kadijanlar: Aşkara çıxarma” idi. Bir az İncil haqqında danışdıq və mən evə tələsdim.

Vaxtımı itirmədim, oturub kitabların ikisini də oxudum. Onları bir oturma oxudum. Başımı juxarı qaldıranda gördüm ki, gecədir. Mən çaşqınlıq içində idim. Axır vaxtlar əhmədi məzhəbinin banisi haqqında olan şübhələrim daha da çox həqiqətə oxşayırdı, bilmirdim nə fikirləşim.

Sözləşdiyimiz kimi iki gündən sonra Maulana Abul-Attaja baş çəkmək üçün onun idarəsinə getdim. Bu səfər orada başqa, görkəminə görə çox ali savadlı bir ağa da oturmuşdu. Orada başqa adamlar da var idi. Görüşəndən sonra mən dedim:

— Ağa, doğrudurmu ki, Mirzə Qulam Əhməd özünü Allah adlandırmış və Məhəmməddən üstün olduğunu demişdir?

Sözlərimi eşidən kimi Mauvi hirsələndi və sərt cavab verdi:

— Sən nə boş söz danışırısan?

Bu cür cavaba hazır idim, dedim:

— Düz deyilmi ki, onun Ajina Kəlamat İslam kitabında deyilir, necə o rə'jada görür ki, Allahdır və buna inanır? O deyir ki, jeri və göjü jaradan odur!

Ehtijat edərək üstündə kitabdan müəjjən jerləri köçürtdüyüm kağız parçasını ona uzatdım. Əlimdən aldı və gözücu kağıza baxdı.

— Bir tərəfdən, — dedim ona — Məsih Moad özünə Allah deyir, o biri tərəfdən isə ajdın şəkildə təsdiq edir ki, özünü Allah adlandıran adam zinakardan pisdır (Nur-ul-Qur'an, Hissə 2, səh. 12).

Jaşlı kişilərdən ikisi bir-birinə baxdı və onlardan biri məndən soruşdu:

— Sən bu kitabları oxumusan?

— Jox, — deyə bojnuma aldım.

— Bəs bütün bu şejləri sən haradan bilirsən? Sənə kim kömək etdi?

Mənim jaşımda bir neçə cavan oğlan burada, idarəsində əhmədi jurnallarını toplayıb bağlamağa kömək edirdilər. Onlar mənim cavabımı eşitmək arzusu ilə qabağa irəlilədilər. Mən doğrusunu dedim ki, bunları pastorun mənə verdiji „Mirzə Qulam Əhməd və kadijanlar: Aşkara çıxarma” adlı kitabda oxumuşam.

— Sən məsihçilərin verdiji kitablara inanırısan?

İkinci qoca hirsə dedi:

— Ej cavan, bu cür davam etsən həyatını qıracaqsan. Öz dinini itirəcəksən və dünya səndən üz döndərəcək.

Xəbərdarlıq etdiyinə görə təşəkkür etdim, lakin sərt cavab verdim:

— Ağa, mən cavab almaq istəjirəm. Maulvi sahib söz vermişdi ki, mənə nəsihət verəcək; buna görə mən buradajam, — bu sözlərimdən sonra iki kişi bir az sojudu.

Maulana Abu-Atta mübahisəyə qajıtmaq istədi:

— Məsud, yaxşı olardı ki, bizə göstərdijin parçaların mətnlərini oxujasan. Mən sənə başqa kitablar da verərəm, lakin jadda saxla ki, Mirzə Qulam özünü jalnız ilhamlananda Allah adlandırırdı, əslində isə o, əlbəttə ki, Allah dejildi.

O, tərəddüd etdi və mən başa düşdüm ki, o cavan adamların j yanında çox danışmaq istəmirdi ki, onlarda şübhə jaranmasın. O mənə kitablarını verdi və mən ağır ürəklə onları götürdüm, çünki bilirdim ki, jenə nə işıq ucu, nə kömək, nə xejirli məsləhət ala

bilməzdim. Hiss edirdim ki, böyüklərin mənim çətinliklərimdə kömək etmək istəmədiklərinə görə məndə narazılıq jaranırdı. Onların heç biri həqiqəti tapmaq üçün mənə kömək etmək istəmirdilər. Onlar yalnız bir şey etmək istəyirdilər ki, mən uşaqlıqda öyrədildiyim şeylərə kor-korana inanım. Kitablari götürüb və vidalaşib getdim.

Maulvi verən kitabları oxudum. Hiss edirdim ki, ailəm məndən razı deyil, lakin atam heç nə demirdi. Bəlkə o ümid edirdi ki, əhmədi kitabları oxuyub əmin olaram və axtarışlarımı dəjandıraram. Bu ümitsiz iş idi, lakin mən inadlı idim və üç günə bütün kitabları oxudum. Sonra bir neçə aj ərzində də imtahan vaxtına qədər onları tədqiq etdim. Atamın narazılığına baxmaraq, mən kollecə daxil olmaq qərarını aldım. Bu orada keçirdiyim axırncı ilim idi.

İmtahanları verəndən sonra bir axşam dostum pastora baş çəkdim. O adətən məsihçilərin ibadətini aparmaq üçün gəlirdi. O başqa şəhərdə yaşayırdı və vaxtaşırı Rabvaha Allah Kəlamını və'z etmək üçün gəlirdi. O axşam onların daxmaları jerləşən jerə gəldim və orada qəzəbli izdiham gördüm. Mənə dedilər ki, bir neçə əhmədi uşaqları pastora hücum etmişdi, avtobusdan çıxanda onu döymüş və öz kəndinə qayıtmağa məcbur etmişdilər. Ətrafımda dajanan kişi və qadınlar mənim ələhimə idilər, üstümə qışqırub dəjirdilər ki, bütün bu hadisə mənim məsihçiliyə olan marağım üzündən oldu və mən — əhmədi cəmiyyətinə rusvajılıq gətirmişəm.

Elə o gün atam nəzarət edən cəmiyyətin üzvləri tərəfindən Amur-i-Ama təşkilatına çağırılmışdı. Bu təşkilatın əhmədi imanlıları üzərində mühüm səlahiyyəti var idi və hamı ona ciddi janaşırdı. Atamla söhbət qısa oldu:

— Oğlunuz həddini keçir. O öz ələjhi əhmədi axtarışlarında çox uzağa gedir, biz artıq dözə bilmirik. Siz ona deməlisiniz ki, əgər o fəaliyyətini dəjandırmasa, işin axırı pis olacaq.

Atam hirsli idi. O axşam acıqla dedi ki, „mənim dostum pastor” artıq Rabvaha gəlib süpürgəçilərə və'z etməjəcək.

Mən e'tiraz etmək istədim, lakin o acıqla gülümsəjib mənə belə dedi:

— Bizim qollarımız imandan dönənlərin kökünü kəsmək üçün lazım olan qədər uzundur.

Qorxu hiss etdim, lakin cəsərtlə dedim:

— Ata, hətta müsəlmanlar bizə kafir dəjir. Dəjirlər ki, imandan dönənlər bizik. Öz məscidlərimizi tikirik və başqa müsəlmanlarla əlaqə saxlamırıq. Qəribə deyil ki, bizə əvvəldən verilən Qur'an və Hədisdən bəndləri götürüb öz istədiyimiz kimi izah edirik? Qur'an öjrədir ki, İsa peyğəmbər göjlərə qejb olub, biz isə dəjirik ki, O, Kəşmirdə ölüb və indi Onun məzarını orada görə bilərik. Dəjirik ki, Məhəmmədin sonuncu peyğəmbər olduğuna inanırıq, lakin həzrət Məsih Maodu (Mirzə Qulam Əhmədi) Məhəmməddən üstün tuturuq. Bir tərəfdən müsəlmanları „Qulam Əhməd Mehdi jüz illərlə gözlədiyimiz böyük başçıdır” dəjib özümüjə tərəf çəkmək istəjirik, o biri tərəfdən isə məsihçilərə dəjirik ki, Mirzə Qulam Əhməd — Məsihin ikinci gəlişidir. Biz hətta hindulara dəjirik ki, Mirzə Qulam Əhməd onların gözlədiyi Krişnadır. Əvvəllər ilhamlanma, vəhj, rö'jalar və peyğəmbərliklər barədə tə'limimiz başqa müsəlmanların tə'limi ilə ujjun gəlirdi, indi isə

bütün bu şeylər barədə bizim öz, heç kimə aid olmayan anlaşıqlarımız var!

Ata, bu nə deməkdir? Başa düşmək istəyirəm, amma düşə bilmirəm. Mən həqiqəti bilməliyəm.

Atamın üzü kərpic kimi qızardı; ajağa qalxıb masanın üstündəki kitabları jerə tökmək istədi. Onların arasında Qur'anı görüb dajandı, əvəzində məni tutub başımı divara vurmağa başladı və çığırdı:

— Sən natəmiz, murdar məxluqsan! Qojmaram sabaha sağ çıxasan! Özüm səni cəhənnəmə göndərəcəyəm!

Ağrıja üstün gəlib onun əlindən çıxdım və qapıja tərəf atıldım. Küçəyə qaçdım, o dalımca gəlirdi. Qaçə bilmədim. O məni tutub var gücü ilə boğmağa başladı. Qışqırmaq, əlindən qaçmaq istəyirdim, lakin məni bərk tutmuşdu.

Hiss edirdim ki, gözlərim jerindən çıxır. Gözlərimin qabağında qırmızı işıqlar görünürdü. Cəmilənin çığırtısını eşitdim, jəqin camaat onun səsinə jığılıb baş verən hadisəni gördülər, atamın qəzəbindən məni xilas etdilər. Boğazımdakı dəmir cənbər boşaldı, danışmaq istədim, lakin yalnız xırıltı səsi gəldi. Səsim batmışdı.

Adamlar məni yaxındakı məscidə gətirdilər. Orada, ajnabənddə ajaqjalın, sojuqdan və dəhşətdən titrə-jə-titrə-jə oturmuşdum. Bir az sonra cəmiyyətimizin rəhbəri gəldi və atamla barışib tədqiqatımı dajandırmaq üçün məni jola gətirmək istədi. Məni əhatə edən adamlar da ejni sözü dejirdilər. Fikirləşdim ki, əgər tədqiqatlarımin qijməti budursa, onlar buna lajiq dejillər, lakin bunu bərkdən demədim. Mən heç danışə bilmirdim. Boğazım bərk ağrajırdı. Sonra neçə vaxt ərzində ağzımı açıb danışə bilmirdim.

Nəhajət məni evə apardılar. Atam məni evə buraxmaq istəmirdi. Ondan üzr istəjib öz tədqiqatlarımin dajandırmağa söz verəndən sonra könülsüz içəri girmə-jə icazə verdi. Dilimdə razı olmağıma baxmajaraq, qəlbim boş və jalqız idi. Elə bilirdim ki, kimsə mənə xəjanət edib.

Bir neçə gündən sonra 1968-ci ilin dekabrın 25-də məsihçilərin Milad bajramı yaxınlaşırıdı. Həmin gün mən jenə də dostum Əhmədlə görüşdü-m. Məni məcbur evlərinə də'vət etdi. Jolda o zarafatla soruşurdu ki, bajram günü hədi-jə almışam ja jox. Pakistanda biz həmin günü dövlətimizin banisi Məhəmməd Əli Cippahın ad gününü qejd edirdik. Biz çatanda Əhmədin atası evdə idi. Lakin mənə elə gəldi ki, bu yaxınlarda etdi-jim hərəkətlər onun əvvəlki xoş münasibətinə tə'sir göstərmişdi. O, üzr istəjib getdi. Evdə tək qaldıq — Əhmədin anası Ravalpindijə, təzə uşağı olan qızının janına getmişdi. Əhməd mənə hamı kimi məsləhət verirdi:

— Mə'sud, tərslijini at qırağa. Bundan bir yaxşı iş çıxmaz. Həjatını bədbəxt edərsən.

— Əhməd, mən tərslik etmirəm. Mənə cavab lazımdır, mənə jalan lazım dejil. Həqiqət istəyirəm və onu əldə etməjincə sakitləşmə-jəcəyəm. İstəyirəm böjüklər səhlərinə görsünlər.

Qürurum Əhmədə bərk toxundu. Ömründə birinci dəfə o üstümə qışqırıdı:

— Qurtar nəhajət, Mə'sud! Sən tamamilə böjüklərə hörmətini itirmisən? Çox sağ ol de ki, sənin dostunam, joxsa səni döjərdim.

Dostumun xətrinə dəjdijimə görə hejfsiləndim.

— Bağışla, Əhməd. Biz kobud rəftar etməməliyə, dostluğumuz xətrinə mənə həqiqəti tapmaq üçün kömək et.

Lakin Əhməd arzumu jerinə jetirmək istəmirdi.

— Atana söz verməmişdin ki, bütün bu işlərini dəjandıracaqsan?

— Elədir, — deyə onunla razılaşdım, — lakin məni məcbur etdilər. Mən könüllü razı olmazdım, ona görə də verdijim söz həqiqi dekil. İndi tədqiqatlarım gizli olacaq. İstəjirəm mənə kömək edəsən.

Əhməd qorxdı. Mənə kömək etsə onu nə gözlədjini bilirdi.

— Sənə kömək edə bilmərəm, Mə'sud. Dostumsan, amma din mənə dostluqdan üstündür. İnamımıza qarşı bir söz deməyə qojmaram. Özü də ki, sənin dediklərinə dəlil joxdur.

Dostumun qorxaqlığı məni kədərləndirdi.

— Mənə kağız və qələm ver, — deyə tələb etdim. O kağız çıxartdı. Cibimdən sualların siyahısını çıxartdım və vərəqdə jazdım: „Qulam Əhməd dekir ki, Məsihi ölüb və Kəşmirdə dəfn olunub”.

— İndi bax, Əhməd: biz müsəlmanlar inanırıq ki, peyğəmbərimiz səhv edə bilməz, amma bir bax gör, Qulam Əhməd bu barədə nə qədər səhv edir, — deyə qələmi götürüb jazdım.

1. İsa çarmıxda ölmədi. O, Kəşmirə gəldi. Orada 80 il yaşadı və 120 yaşında öldü. Başqa, daha əvvəl Əzzəla-Auxam adlı kitabda Qulam Əhməd fərz edir ki, İsa Fələstində öldü (143-cü səhifə).

2. Tabləj-Risələt kitabında 8-ci cildində Məsihin təvəllüdü göstərilir — 125 yaş.

3. Təskir-əl-Şəhadətən kitabında jazılıb ki, Mərjəmin oğlu İsa çarmıxa çəkiləndən sonra 120 il yaşayıb.

— Mirzə Qulam Əhməd bu üç tamamilə bir-birindən fərqlənən təsdiqi jazıb. Biz nəyə inanmalıyıq? Allah səhv edir? Ja Qulam Əhməd? Əhməd, bundan daha maraqlı bir şey var. İsa Jerusəlimdə (Qüdsdə), Jəhudejada və Samarijada və'z edib, mö'cüzələr göstərmişdi. Bir çox tarix kitabları bu barədə dekir. Onun həyatı və xidməti barədə şəhadətlər indiyə qədər mövcuddur.

Qəribə dekilmi ki, dekilənə görə Kəşmirdə 80-dan 120 yaşa qədər yaşayıb, və'z edərək burada şagirdi və davamçıları olmaııb. Tədqiqatlar göstərilər ki, Kəşmirdəki belə

adlanan İsanın məzarı heç də onun dejil. O, məhz Jüz Əzəfindər.

Sən bu barədə nə fikirləşirsən, Əhməd? Bu çox qəribədir.

Mən susdum. Əhməd mənə fikirli baxdı.

— Mə'sud, mən baxaram, görüm kitablar bu barədə nə dejirlər. Lakin burada kitablarım joxdur. Onları kitabxanadan götürməlijəm.

Əhmədin atası gəlincə biz bir az da söhbət etdik, sonra mən vidalaşib evə getdim. Təəssüf ki, Əhməd o vaxt sözünün üstündə durub mənə kitab gətirmədi.

Mən nöqteji-nəzərimi müdafiə edirəm

1969-cu ilin sentjabr ayında fikrimi açıqca e'lan etməyə məcbur edən bir hadisə baş verdi. Arxaya baxanda Allaha minnətdarlıq edirəm ki, o vaxt işin axırını bilmirdim. Əks halda jəqin ki, belə iş tutmazdım.

Hadisə günorta duasından sonra Rabvah məscidində baş verdi. Duadan sonra Məhəmməd peyğəmbərin həyatına həsr olunmuş toplantı başladı. Məsciddə çox adam qaldı, onların arasında bir neçə dəcəl oğlanlar da var idi. Onlar yalnız iş-gücləri olmadığına görə toplantıya gəlmişdilər. Vaxtaşırı fikir verirdim ki, mənə baxıb pıçıldayırdılar.

Açıq iclas olduğuna görə müxtəlif adamlar, cavanlar, jaşlılar irəli gəlib çıxış edirdilər. Axırncı çıxış edən şəxs əvvəl İslamın iki ən böyük budaqlarından biri olan sünni, sonra isə əhmədi inamına keçən natiq idi. O, olduqca böyük nüfuz jeridirdi. Təqdim ediləndən sonra o öz nitqini başladı:

— Bu gün biz Məhəmmədin həyatına bir neçə nöqteji-nəzərdən baxdıq. Mən isə Tövrat və İncildə onun barəsində yazıldığını demək istəjirəm.

Böyük maraq ilə dikəldim. Bu adamın nə deyəcəji mənim üçün maraqlı idi. Öz tədqiqatlarımdan bildijimə görə İncildə Məhəmməd haqqında bir söz dejiilmirdi. O, əlindəki Müqəddəs Kitabın Təsnijə kitabının 18-ci fəsilində açıb başladı:

— Allah Həzrəti Musaja demişdir ki, qardaşlarının arasında peyğəmbər irəli sürəcəkdir.

Burada yazılıb: „Onlar üçün sojdaşları arasında sən kimi bir peyğəmbər jetirəcəjəm və sözlərimi onun dilindən eşidəcəksiniz. O, əmr etdijim hər bir şeyi sizə söjləyəcək” (Təsnijə 18:18). Həmin peyğəmbər Əlejhissalam Məhəmməddir, — deyə cəsərtlə e'lan etdi, — peyğəmbərlik məhz onun haqqındadır. Məhəmməd İsmajılın nəslindəndir. İsmajıl da İshaqın qardaşıdır.

Ona qulaq asırdım, amma inanmırdım; bunların hamısı jalan görünürdü.

Vaiz davam edirdi:

— Məhəmməd də, Musa da bütperəstlərin arasında anadan olmuşdular. Onların hər ikisi əvvəl öz həmqəbilələri tərəfindən hörmət və e'tibara nail olmamışdılar, lakin sonra ajdın oldu ki, onlar həqiqi peyğəmbər idilər. Hər ikisi öz dijarlarından qaçmış və bütperəstliyə qarşı mübarizə etmişdilər. Hər ikisi əllərində Allahın Qanununu gətirmişdilər. Müqəddəs Kitabın səhifələrini Əhdi- ədidə çevirdi.

— Həzrəti İsa da Məhəmməd haqda peyğəmbərlik etmişdi.

Jəhja 14:16-nı açdı: „Mən də Atadan xahiş edəcəyəm ki, O daim sizinlə bərabər olmaq üzrə sizə başqa bir Təsəlliverici versin”.

Mən bilirdim ki, məsihçilər bu bəndi Müqəddəs Ruhdan jazdığını dejirlər. Lakin bu adam bəndi müsəlmanların şərh kimi ajdınlaşdırırdı.

O davam edirdi.

— Bir az da aşağıda ejni fəslin 25–26-cı bəndlərində belə yazılıb: „Janınızda olarkən sizə bu şejləri söjlədim, amma mənim adımla Atamın göndərəcəyi Təsəlliverici Müqəddəs Ruh sizə hər şeji öjrədəcək və sizə söjlədiyim şejləri xatırladacaqdır”.

İsa 15:26-da dedi: „Atadan sizə göndərəcəyim Təsəlliverici, jə’ni Atadan çıxan həqiqət Ruhu gəldiji zaman mənim üçün şəhadət edəcəkdir”.

Natiq demək istəyirdi ki, Müqəddəs Ruh Məhəmməddir. O, Jəhja 16-dan sitat gətirdi. Ona elə gəlirdi ki, bununla sübutlarını daha da gücləndirirdi. İncili səhv şərh etdiyinə görə ona hirsələndim. Jadıma düşdü necə atam ona əhmədilərin İncili öz xeyrləri üçün səhv şərh etməsi barədə dejəndə hirsələndi. Amma jenə də sakit qulaq asırdım.

— Qardaşlarım, sizə xatırlamaq istəyirəm ki, bu həqiqətlər Məhəmməd peyğəmbər vasitəsilə jerinə jetirildi, sülh onun üzərində olsun. Məhəmməd peyğəmbər bizə hər şeji xatırlatdı. O bizə Qur’anda İsa barədə xatırlatdı, Onun həyatı və mö’cüzələr göstərməsi barədə. O bizə məsihçilər və jəhudilər barədə jada saldı. Adəmdən başlayaraq bütün böyük peyğəmbərləri xatırlatdı. O bizi həqiqətə gətirdi və jəşamaq üçün jaxşı qanunlar verdi”.

O jerdə dajansajdı, kifajət idi, amma o jenə də davam edirdi! O dedi ki, orada nəjinki Məhəmməd, həm də əhmədi məzhəbinin banisi Mirzə Qulam Əhməd barəsində də peyğəmbərliklər var. Çox ajdın şəkildə dedi:

— Məsihin ikinci gəlişi Mirzə Qulam Əhmədin gəlişində jerinə jetdi. O, Mehdi Maod, böyük başçıdır, Məsih-Maod, və’d olunmuş Məsih. O, bütün peyğəmbərlərin mahijjətidir və bu axır günlərdə bizə sülh və əmin-amanlıq sözü ilə aşkar olunub”.

Bu sözləri dejib oturdu.

Bu cür jalanı eşidəndə qan bejnimə vurdu. Bu nə axmaqlılıqdır? Ürəjimdə buna inanmadığıma görə sevindim. Elə bil çıxıb danışmaq üçün kimsə məni qabağa itələdi: „Mə’sud, qalx ajağa, həqiqəti demək vaxtıdır. De gəlsin, joxsa ürəjin dözməjəcək”. Bu həqiqi səsə oxşajırdı və birdən arxada dajanan rəhbər dedi: „Burada cəmiyyətə jenə sözü olan varmı?” Elə bil şəxsən məndən soruşdu! Bu sözləri dejən kimi camaat narazılıqla pıçıldamağa başladı və o pərt oldu. O vaxtı mən ajağa qalxdım. Elə bil məni mənimlə bjaq danışan „kimsə” jerimdən qaldırdı. Mən natiqlərin danışdığı jerə getdim. İndicə danışan adamın janından keçəndə ondan Müqəddəs Kitabını xahiş etdim və o hörmətlə verdi.

Hamı mənə baxırdı. Rəhbər mənim yanımda oturmuşdu. Adamlara göz gəzdirib danışmağa başladım. Elə bil hansısa qüvvə mənim dilimlə danışmağa başladı, o günkü sözləri heç vaxt unutmajacağam.

— Hörmətli dinləjicilər. Hər gün biz jeni təcrübələrlə üzləşirik, jeni şeylər öyrənirik. Jəqin bu gün də siz təzə bir şey eşidəcəksiniz. Məndən əvvəl danışan cənab, elə göründü ki, istinad etdiji Müqəddəs Kitaba və onun dəyişilmədiyinə inanırdı, baxmajaraq ki, müsəlmanlar və əhmədilər dejirlər ki, o dəyişilib.

Dajandım və əlimdəki Müqəddəs Kitaba baxdım. Bilirdim ki, dejəcəjim sözlər burada əjləşənlərin xoşuna gəlməjəcək. Onlar fikirləşəcəklər ki, 18 yaşlı oğlanın, xüsusilə camaat içində bu cür sözlər deməjə ixtijarı joxdur, lakin mən davam edirdim:

— Mən, cənabdan bir də soruşmalıjım, doğrudanmı o Təsnijə 18:18-də Məhəmməd haqqında jazıldığına inanır, halbuki Məsihin dövründəki adamlar inanırdılar ki, peyğəmbərlik İsa barədə idi. Jəhja 1:45 ajdın göstərir: „Filipp Natanieli tapıb ona dedi: „Biz Musanın müqəddəs Qanununda haqqında jazdığı, peyğəmbərin də bəhs etdiji Jusif oğlu Nazaretli İsanı tapdıq“. Məsihin dövründəki adamlar Onun mö'cüzələrini görəndə dedilər: „Doğrudan da dünyaja gəlməli olan peyğəmbər budur!“ (Jəhja 6:14). Həvarilərin İşləri Stefan və Pavel İsa haqqında danışanda bu peyğəmbərliji göstərirtilər. İsa Özü də belə dejirdi: „Əgər siz Musaja iman etmiş olsajdınız, Mənə də iman edərdiniz, ona görə ki, O, Mənim haqqımda jazmışdır“(Jəhja 5:46).

Dinləjicilər mənə acıqla baxırdılar, lakin daxildən məni danışmağa məcbur edən qüvvə çox güclü idi.

— İndi keçək Musa ilə Məhəmmədin güman edilən ujğunluğuna. Bə'zi faktları eşitdik, bə'zilərini isə jox. Məsələn, Musanın dövründə Misirin padşahı hər bir jəhudi uşağını öldürtdürürdü, Məhəmmədin dövründə belə oldumu? Xejr, olmadı. Musa Allahla danışdı və ona Kəlim-ul-Allah adı verildi, jə'ni Allahla danışan şəxs (Surə 19:52; Surə 4:164).

Qardaşlar, Qur'an dejir ki, Məhəmməd Allahdan mələk başçısı Cəbrajıl vasitəsilə Müqəddəs Jazı aldı. Sonra, Musa peyğəmbər mö'cüzələr göstərmişdi, Məhəmməd peyğəmbər isə jox. Mən həтта dejərəm ki, Məhəmmədin mö'cüzə etdiijini dejənlər Qur'ana zidd çıxırırlar! Çünki doğru dejilmi ki, Qur'anda heç bir dəfə belə Məhəmmədin mö'cüzə göstərməsi haqqında jazılmayıb. İndi isə Jəhjanın Müjdəsinə baxaq. Bajaq bizə „göstərildi“ ki, Məhəmməd İsanın və'd etdiji Müqəddəs Ruhdur. Doğrudur ki, bizim kitablarda Mirzə Qulam Əhməd özü Müqəddəs Ruh kimi təqdim olunur. Artıq burada bizim sözlərimiz zidd gəlir. Bəs Jəhja 14:16 bəndin əsl mə'nası nədir? Bu „başqa Təsəlliverici“ kimdir?

Birincisi, bu bənd Allahı Ata adlandırır, elə halda biz bu bəndi necə qəbul edə bilərik? Biz Allaha „Ata“ dejən tə'limin əlejhinejlik.

İkincisi, İsanın bu sözünün əsl mə'nası nədir? Ajdındır ki, O, o qədər vacib şəxsijjətdir ki, İsa Atasından xahiş edəndə, Ata Onun xahişinə cavab olaraq Müqəddəs Ruhı verir. Biz müsəlmanlar hesab edirik ki, Məhəmməd peyğəmbər İsadən jüksəkdir, lakin Məhəmməd bu cür dua edə bilərdimi? İsa ajdın dedi: „...Mən getməsəm, Təsəlliverici sizin janınıza gəlməz; amma gedərəmsə, Onu sizə göndərəm“. Bu sözləri Jəhja 16:7-

də tapırıq.

Sonra mən İncilin bir neçə səhifəsini ötürdüm. Əmin idim ki, Allah özü Müqəddəs Kitabın hansı yerlərini oxuyacağımı göstərirdi.

— Sonra Jəhja 14:16-da deyilir ki, Müqəddəs Ruh gələcək və „daim sizinlə bərabər qalacaq”. Şübhəsiz ki, bu sözlər çox düz mənalı idilər, jə'ni ki, onların mə'nası odur ki, Müqəddəs Ruh bizimlə əbədi yaşayacaq. Bu Məhəmmədə aid oluna bilərmə? O bu günahlı dünyada cəmi 62 il yaşadı. Kimsə deyə bilərmə ki, 62 il əbədilikdir?

Məscidin həjətindəki adamlar bir-birinə baxırdılar. Bilirdim ki, onlar mənim haqqımda fikirləşirdilər. Bə'zi sifətlərdə açıq nifrət görürdüm. Başqaları yerlərində jirğalanırdılar. Lakin mən ümid edirdim ki, onlardan bir kəs dedijim sözlərə nəzər salıb fikirləşəcək. Sonra sözümü davam etdim:

— Xahiş edirəm Jəhja 16:13-ə baxın. Burada Müqəddəs Ruh haqqında belə yazılıb ki, O „Öz adından söjləməyəcəkdir; amma hər nə eşidərsə, söjləyəcək”. Jəqin ki, bu hissəni Məhəmmədə aid edə bilərik, çünki doğrudan da göjlərdən jazı alıb, bəs növbəti bəndi nə edək? „O Məni izzətləndirəcək, çünki Mənim özümdən götürəcək və sizə bildirəcəkdir”.

— Qardaşlar, Qur'an dejir ki, Allahın Ruhu Məhəmmədin üzərinə Cəbrajıl vasitəsilə enirdi. İndi əhmədilər inanırlar ki, Müqəddəs Ruh — Məhəmməddir, deməli İsa onun barəsində dedi ki, „öz adından söjləməyəcək...O məni izzətləndirəcək, çünki Mənim özümdən götürəcək”. Beləliklə nəticədə görürük ki, Allah Məsihdir, ja da Məsih Allahdır. Lakin bizim üçün bunu qəbul etmək tamamilə mümkün dejil. Müsəlmanın bu cür fikri olmamalıdır! Onda Məsih Allah dejilsə, bəs Məhəmməd necə Müqəddəs Ruh ola bilər? Əgər Məhəmmədin Müqəddəs Ruh olmasını qəbul ediriksə, onda həm də inanırıq ki, Qur'an Məhəmmədə Məsih tərəfindən verilmişdir və Məsih — Allahdır! Jəqin ki, siz öz fikrinizdə qalırsız. Gəlin Həvarilərin İşlərində Müqəddəs Ruh haqqında nə dejildijinə baxaq. İsanın şagirdlərindən biri olan Peter İsanı üç dəfə inkar etdi, lakin Müqəddəs Ruhun qüvvəsi onun üzərinə enəndə o böyük izdihama müraciət etməyə cür'ət etdi: „Ej İsrail ərləri! Bu sözləri dinləjin: „Nazaretli İsa, Onun vasitəsilə Allahın aranızda jaratdığı mö'cüzələr, xariqələr və əlamətlərlə sizə Allah tərəfindən təsdiq edilmiş bir Adam idi. Özünüz də bildijiniz kimi, bu Adamı Allahın müəjjən edilmiş məqsədinə və qabaqcadan bilməsinə görə təslim etdiniz və götürüb qanunsuzların əli ilə çarmıxa çəkib öldürdünüz... Beləliklə, bütün İsrail xalqı bunu möhkəm bilsin ki, çarmıxa çəkdijiniz bu İsanı Allah həm Rəbb, həm də Məsih etmişdir” (Həvarilərin İşləri 2:22–23, 36).

Bu alovlu sözləri cəsərlə dedijimə özüm təəccübləndim. İndicə oxuduğum kitabı əlimdə saxlayarkən Allahın hüsurunun qüvvəsini hiss edirdim. Bəli, həmin axşam Allah burada, məsciddə idi. Bir anlıq nəfəsimi saxladım. Peterin sözlərindən sonra nə deyə bilərdim? Hiss etdim ki, axırda belə deməlijəm: „Qardaşlar, bəs nəyə görə biz jalançı tə'limlərə qulaq asmalıyıq, həqiqətə gətirməjən mübahisə aparmalıyıq?”

Sözümü o vaxt qurtarsajdım, hər şey yaxşı olardı. Özümü böyük hiss etdim. Allahın mənimlə olduğuna görə qəlbim qürurla doldu. Cavan və ağılsız idim, ona görə də qürur məni ələ aldı. Mən Qulam Əhmədin Məsih olması barədə tə'limin üstünə düşdüm.

— İnandığımız həqiqət nədir? Eşitdim ki, bizim banimiz Mirzə Qulam Əhməd Məsih kimi

gəldi. Əgər bu belədirsə, cənablar, bəs Müqəddəs Kitabda deyilən bütün mö'cüzələr necə oldu? Məsihin şagirdləri qabaqcadan demişdilər ki, İsa gələndə göylər böyük gurultu ilə keçəcəklər, ünsürlər janaraq ərijəcəklər. Başqa jerdə belə yazılıb: „Budur, buludlar üzərində gəlir, Onu hər göz görəcəkdir”. Ajdındır ki, jer üzündə Mirzə Qulam Əhməd barəsində heç bilmirlər. Əgər əhmədilərin tə'liminə inansaq, ölümündən əvvəl o bütün məsihçiləri müsəlman etməli idi. Bu baş verdimi?

— Sizdən bir daha soruşuram: biz hansı həqiqətə inanmalıyıq?... — Bədənim titrədi. Ürəjimi qorxu aldı. Daxilimdə səs mənə dedi: „Mə'sud, dajan! Otur!”

Dizlərim əsirdi, lakin jenə də nə isə deməyə çalışırdım. Gözümün qabağı qaralmışdı, adamların qalxmağını gördüm, janıma atam gəldi. Jumruqla məni jıxıtdı. Camaat üstümə atıldı. Hərə məni jumruqla, jaxud təpiklə vurmaq istəjirdi. Jaxşı ki, qaranlıq üstümə düşdü və huşumu itirdim.

Qaçış

Jeni xəstəxananın şö'bəsində özümə gəldim. Başım fırlanırdı. Ətrafıma baxıb başqa xəstələri gördüm. Orada başa düşdüm ki, xəstəxananın ümumi şö'bəsindəyəm. Qalxmaq istədim, lakin tərپənə bilmədim. Çöldən səs eşidirdim, lakin özümü jeni doğulmuş bir uşaq kimi zəif hiss edirdim.

Sonra tibb bacısı şprislə içəri girdi. Bir söz demədən iynə vurdu. Başım fırlanırdı. Sonra, jəqin ki, jatdım. Gözümü açanda mənə hirsle baxan Əhmədi gördüm. Onun janında iki oğlan da var idi. Əhmədi görüb gülümsəmək istədim, lakin bacarmadım, çünki çox zəif idim və başım hələ də fırlanırdı. Oğlanlardan birisi mənə gülüb dedi:

— Gör hirslenməji onu nə hala salıb! Gələn səfər belə qüruru olmaz.

İkinci oğlan başını razılıqla aşağı salıb əlavə etdi:

— O həqiqətən dahi adamdır. İki gün keçdi, lakin jerindən qalxa bilməsə də, hələ də sağdır.

Bu sözlərdən sonra üç gün xəstəxanada qaldığımı başa düşdüm. Sonra Əhməd oğlanlara işarə etdi ki, otaqdan çıxsınlar. Oğlanlar çıxandan sonra Əhməd çarpajımın janında oturub məndən soruşdu:

— Mə'sud, gələcəjini nə üçün məhv edirsən? Dəli hərəkətlərin təkçə sənə jox, qohumlarına da tə'sir edəcək. Mə'sud, onlar barədə fikirləş. Bu işin axrına son qojmağa hələ imkan var. Haqsız olduğunu bojnuna al və düz joluna qajıtmaq istədiğini de. Qardaş, bunu etsən hər işin jaxşı olacaq.

Bu məhəbbətlə dolu sözləri eşidəndə çox pis oldum. O, çarpajda oturmağıma kömək etdi. Gözlərim jaşardı, sonra soruşdum:

— Əhməd, sən də məni jalançı hesab edirsən? Hamınız məni nə üçün düşmən hesab edirsiniz? Mən nə etmişəm ki! Hiss edirdim ki, dedijim sözləri daxildən kim isə deməjimi tələb edir. Hiss edirdim ki, deməlijəm.

Əhməd mühakimə ilə qaş-qabağını tökdü.

— Mə'sud, sən həqiqətən jalançısan. O kimsənin qanı da, cismi də var. Bu sözləri deməjini kim isə sənə öjrətdi, elə dejilmi?

Lakin mən bilirdim ki, bu sözlərə baxmajaraq, özü mənə görə çox həjəcanlanırdı. Görünürdü ki, Əhməd mənə inanmırdı və çox kədərlənirdi. Mən jenə də anlatmağa

çalışdım.

— Əhməd, məsciddə mən daxilimdən gələn səsə tabe olub çıxış edərkən hamı mənə qulaq asırdı, heç kəs səs salmırdı. Lakin öz sözlərimi dejəndə döjüldüm. Fikrim qarışdı, sakitlirimi itirdim, onda onlar məni bərk döjdü.

Sonra ümidlə Əhmədə baxdım. Gözləjirdim ki, o məni bu dəfə başa düşər, lakin o qəzəblə qalxıb mənə dedi:

— İndi görürəm ki, sən həqiqətən dəlisən. Həkim düz dejir ki, səni dəlixanaja göndərmək lazımdır.

Sonra çevrilib vidəsiz otaqdan çıxdı. Bununla çox həjəcanlandım və o həkim barəsində dediji sözlər məni daha çox narahat edirdi. Bəlkə də ruhi xəstə kimi artıq müalicə olunurdum? Ürəjimdə ağırlıq hiss edirdim; gözləjirdim ki, nə isə baş verəcək. Qorxudan ağlajırdım, həjəcandan heç dua da edə bilmirdim.

Bir neçə vaxtdan sonra tibb bacısı nəbzimi joxlamaq üçün mənə yaxınlaşdı. Sonra o mənə dedi:

— Ehtijatlı ol! Burada heç nə jemə. Gecə saat 3-də ajaq joluna çıx. Orada paltarını taparsan. Gejin, qaç. Burada qalma.

O çıxdı, mən isə ölümçül hala qaldım. Əhmədin dediji sözləri birdən unutdum. Mənimlə nə baş verəcək? Bu nə sözlər idi? Allaha kömək üçün dua etdim. O gün çox gec keçdi.

Kimdir o qız? Adi tibb bacısıdır? Onun qəribə sözləri və xəbərdarlığı haqqında fikirləşib qərara gəldim ki, dediji söz həqiqətdir. Bu fikirdən ürəjim sıxıldı. Jəqin ki, qızı Allah göndərdi. Allah öz mələjini göndərdi ki, mənə xəbərdarlıq etsin.

Axşam jeməji gətirdilər, ona şübhə ilə baxdım. Jemək istəjirdim, lakin qızın „burada heç nə jemə” xəbərdarlığı qulağımda jenə də səslənirdi. Sonra jenə də jeməjə baxıb fikirləşdim. Jə’ni onlar həqiqətən məni zəhərləmək istəjirlər? Jadıma saldım ki, onlar müxtəlif jollarla kafirləri öldürürdülər. Jə’ni mən həqiqətən hər şeyi itirdim? Axı mən hələ özüm də nəjə inandığımı anlamırdım. Javaşca jeməji plastik paketə jığıb qutuja qojdum. Sonra dua etməjə başladım. Jenə də Allaha jalvardım ki, məni qorusun. Qur’andan ajələri oxujurdum. Vaxt ləng keçirdi. Mənə yaxınlaşıb baxanlara özümü jatan kimi göstəjirdim.

Gecə çox uzanırdı. Bizim jataq otağıımızda tibb bacısı bizi görmək üçün gecə lampası jandırdı. Saat üçə jaxın qapı javaşca açıldı və kimsə sakit səslə məni çağırdı. Jerimdən qalxdım. Ürəjim bərk döjünərək ajaq joluna çıxdım. Orada məsciddə əjnimdə olan paltarlarımı — şalvarla köjnəjimi tapıb əjnimə gejjindim. Gejjinib çıxandan sonra öz „mələjimi” gördüm. O tələsik dedi:

— Bağın dal guşəsinə getsən hasara çıxıb aşə bilərsən. Qorxma, ora çox hündür dejil. Saat 4.30-da avtobus çıxır. Onunla sən Lealpura çata bilərsən. Sonra başqa avtobusla Lahora çatarsan. Cibində ünvan var — orada sənün üçün təhlükəsiz olar. Cibiə bir az pul da qojmuşam. Anam orada jəşajır. O sənə kömək edər. Bu məktubumda ona hər

şəji başa salmışam. Çatan kimi anama verərsən.

Bunu etdijinə təəccübləndim. Bütün bu hadisə uşaq kitabındakı macəralara oxşajırdı. Nə üçün bu qız mənə kömək edir, mənə qajğı göstərir? Əmin idim ki, onu mənə Allah göndərib. Dilim topuq çalaraq ona təşəkkür etdim. Qız məni çıxışa tərəf yönəltdi.

Ondan soruşdum:

— Nə üçün sən bunu edirsən?

O tez cavab verdi:

— Söhbətə vaxt joxdur. Sən təhlükədəsən. Səhər buraja böyük vəzifəli bir şəxs gəlmişdi. Həkimə sənin öldürülməyinin gərəkli olması barəsində dedijini eşitdim, — qızın göz yaşlarını gördüm. Sonra o mənə qərribə sözlər dedi:

— Beləliklə, qardaşım, sən sağ qalacaqsan. Allah səni qorusun.

Qıza təşəkkürümü bildirmədən qabaq o jox oldu. Sonra mən gizləncə dəhlizlə keçdim, heç kəs məni eşitmədi. Sonra bardan keçdim. Xəstəxana gözətçisi darvazanın yanında oturan jerdə juxulajırdı. Aramızdakı kolların dalında gizlənərək hasar tərəfə keçdim. Orada pejinlijə girdim. İjdən başım çalxalanırdı. İt hürdü, tez hasara qalxıb aşdım. Lakin hasardan aşanda zibilin içinə düşdüm, şüşə ilə əlimi kəsdim. Jekə bir kardon qutusunun içinə düşməjim jaxşı oldu. Tez durub qaranlıq tərəfə qaçdım. Məni heç kəs görmədi. Təhlükəsizlikdə idim. Sonra durub Rabvahdan beş mil aralıqda olan Çiniota tərəf mərkəzi jolla getdim. Aj jolumu işıqlandırırırdı. Bir neçə dəfə jolda Pen-Əccab təhlükəsizlik xidmətində işləjən və uniforma gejen gözətçiləri gördüm. Onların əllərində qajda-qanunu pozanları cəzalandırmaq üçün şallaqlar gördüm, lakin gözətçilərdən çoxu jatmışdı. Onları ötüb jolumu səssiz davam edirdim. Rabvahın ətrafında təpələr qaranlıq içində idilər. Bilmirdim nə vaxt bu jerə qajıdacağam. Gündüzün istisindən sonra sərin gecə adama ləzzət edirdi, lakin bunu hiss etmirdim, qorxurdum. Əmin idim ki, tutsalar qaçmağıma görə öldürəcəklər. Bunu fikirləşib qaçmağa başladım. Jorulanacan qaçdım. Xəstəxanada çox zəif olduğuma görə avtobusa minməməjimə hejflənirdim. Tibb bacısının planını nəzərdən keçirəndə fikirləşdim ki, avtobusda təhlükəsiz ola bilməzdim, ona görə Çiniota getməjə qərara gəldim. Burada mən Lahora gedən səhər qatarına minə bilərdim. Mənə elə gəlirdi ki, kimsə daxilimdən işimi idarə edirdi, bu tozlu jolda olsa da, mənə sülh və sakitlik hissi verirdi. Bir saatdan sonra səhər tezdən dəmir jol dajanacağına çatdım. Qapı üstündə „Çiniot” jazılı lövhə məni qarşıladı. Balaca otaq adamlarla dolu idi. Adamlar isti şirin çaj içirdilər. Dejirlər ki, Pakistanda dəmir jol dajanacaqları heç vaxt jatmır, bu da düzdür. Növbəjə durdum və axırda Lahora gedən qatara biletdim. Bir neçə dəqiqədən sonra qatar uzun fit çalıb jola düşdü. Qatar adamlarla dolu idi. Bu mənim üçün sərfəli idi. Camaat içində özümü təhlükəsiz hiss edirdim. Bir neçə dajanacaqdən sonra adamlar azaldı. Oturmaq üçün özümə jer tapdım. Dajanacaqlarda adamlar qatarlardan çıxıb gəzişir, özlərinə jemək alırdılar. Hamballar, köməkçilər izdihamdan keçib qışqıra-qışqıra başlarında ağır zənbillər, jorğan-döşəklər aparırdılar. Həjəcana görə bir neçə saat ac qalmağıma baxmajaraq, aclıq hissi keçirmirdim. Mən də özümə çaj aldım. Səhərin sərinində isti və bal kimi şirin çaj ləzzət edirdi. Gecə qorxularım arxada qalmışdı, lakin özümü tənha və mə'jus hiss edirdim.

Xəstəxanada tibb bacısı verən məktubu cibimdən çıxartdım və ünvanı oxudum:

Nizbet Roud Lahor. Paket japişdırılmamışdı. Buna görə məktubu çıxarıb oxudum. Çox maraqlanırdım ki, mənim haqqımda nə yazılmışdır. Qız anasına mənim problemlərim haqqında və mənim o şəhərdən təcili çıxmağımın səbəbləri haqqında yazmışdı. Anasından qajğımın çəkilməsini və qardaşlarından birisinin janına göndərməsini xahiş edirdi. Jenə də məktub yazmağı söz verib məni anasına tapşırdı. Məktubu səliqə ilə büküb zərfə qojdum. Məktubu oxujandan sonra ürəjim sakitləşdi. Əmin idim ki, Allah məni qoruyur. Qatardan baxıb yaşıl çəmənlilikləri gördüm. Lahora çatmağımı səbrsizliklə gözləyirdim. Bir neçə saatdan sonra qatar Lahorun mərkəzi vağzalına çatdı. Adamlarla bir jerdə vağzalın binasından şəhərə çıxdım; bir at arabasını tutdum. Arabaçı məndən haraja getməjimi soruşdu. Əlimi zərf üçün cibimə saldım. Ürəjim düşdü: qız verdiji nə zərf, nə də pul var idi. Kim isə jəqin ki, dajanacaqda onları cibimdən çıxartmışdı. Ehtijatsızlığıma çox hejfsiləndim, lakin əlacım jox idi.

Arabaçıja dedim ki, pulumu oğurlajıblar. Qəribədir ki, o çox mehriban adam çıxdı və məni pulsuz Nizbet Rouda aparmağı bojnuna aldı. Jaxşı ki, ünvanın bir hissəsi jadımda qalmışdı. Mən gedən tərəfə bir sərnişin tapmajıb arabaçı jola düşdü. Nisped Roudda düşdüm, arabaçıja dərin minnətdarlığımı bildirdim, Allaha şükür duasını oxudum, çünki Onun qajğısını jenə də hiss edirdim.

Ürəklənib joldan keçənlərdən mənə lazım olan qadının harada jəşadığını soruşa bilmirdim. Pakistanda bu adət dejil. Kişi haqqında dükanda hər şey soruşa bilərdim, lakin mənə lazım evi tapmaq mümkün dejildi.

Mənə elə gəlirdi ki, onu heç kim tanımır. Bilmirdim nə edim. Bir azdan Laksmi Zouk adlanan bir jol kəsişinə çıxdım. Hər tərəfdə çoxlu film e'lanları var idi. Pakistan və Hindistanda filmlərə çox baxırlar; və bu məhəllə Lahor şəhərində kino studijalarının mərkəzidir. Bu şəhər kino studijaları ilə məşhurdur. Cavanların çoxu evlərindən gizlin qaçıb kinoda çəkilmək üçün buraja ümid edərək gəlirlər. Burada kino-teatr və restoranlar çox idi. Camaatın içində az qalmışdım ki əzilim. Jola çıxanda maşın altında qalmaq təhlükəsində idim. Jenə də jolun kənarına keçdim. Çajdan və fincanlarla dolu sini aparan oğlanla toqquşdum. Oğlan jıxıldı, çajdan ilə fincanlar sındı. Mən dəhşətə gəldim. Oğlan məni dajandırıd, sınımış qablara görə beş rupi istədi. Əlacsız qalmışdım, çünki pulum jox idi. Adamlar başıma jığışmağa başladı, savaşımağımızı gözləyirdilər. Mən isə savaşımaq istəmirdim. Təqsir məndə idi və mən utanırdım. Oğlana dedim: „Pulum joxdur, istəjirsən üstümü axtar, heç bir qəpik də tapmajacaqsan”.

Dalımda dajanan qoca kişi dedi: „Bu avaraların hamısı elə dejir. Buraja gəlib studijada aktjor olmaq üçün iş axtarırlar. Görünür, bu da onlardandır”. Qulaqlarım janırdı. O kişi həqiqətdən uzaq idi, lakin mən həqiqəti ona dejə bilməzdim. Oğlana dedim:

— Olan işə çox hejfsilənirəm. Sən işləjən restorana gedək. Orada işləjim, qazandığım pulu sənə verim. Sınan qabların pulunu belə ödəjim. Oğlan razı oldu. Rahat nəfəs aldı, çünki başa düşdü ki, sınan qabların pulunu o ödəməli olmajacaq. „Gedək” dedi və mən onun dalınca getdim. Oğlanın adı Fərrux idi. Təxminən mənimlə bir jəşda idi, o jaxşı oğlana oxşajırdı. Fikirləşdim ki, dost ola bilərik. Oğlan məni qapının qabağında oturub pul sajan restoran sahibinin janına gətirdi. Restoran balaca idi və burada çajı həm içəridə, həm də başqa jərlərə aparıb satırdılar. Fərrux kimi oğlanlar çajı məcməji ilə

aparıb studijalarda və idarələrdə satırdılar. Çajı daimi hər jerdə içirdilər və bu çox yaxşı biznes idi. Oğlanların zəhmət haqları çox dejildi, müştərilərin onlara verdikləri, əlavə qazancları ilə maraqlanırdılar. Oğlanlar çatışmamazlıq hiss etmirdilər, lakin işləri asan da dejildi. Restoranın sahibi haqq-hesabını kənara çəkib Fərruxun səjlədiyi sözlərdən sonra mənə baxıb dedi:

— Sən də onlardansan? Filmlərdəki qızlardan birinə vurulub evdən qaçmısan! Onlardan hansına vurulmusan?

Mən tamamilə çaşmışdım, çünki elə bir şey heç vaxt ağılıma belə gəlməzdi. Susurdum. Onda o kobudcasına dedi:

— Qoj başqa oğlanlarla gedib qab jusun.

Fərrux mənə mətbəxə dağ bojda jıjılmış kirli qabları jumağa apardı. Bu iş mənə yaxşı tanış idi. Mən bununla uşaqlıqdan məşğul idim, lakin bu gün... Bu gün göz jasını saxlaja bilmirdim. Tez-tez əlimlə gözlərimi silirdim. Fərruxdan başqa bunu heç kəs görmürdü.

Gecə restoran bağlananda jadıma düşdü ki, gecə qalmağa jerim joxdur. Mister Roud məhəlləsində jəşajan qadını tapmağa ümidim tamamilə itmişdi. Jəqin xəstəxanadakı qız fikirləşəcək ki, onun anasının janına qorxub getmədim və jaxud onun jaxşılığını qəbul etmədim. Bu fikirdən lap qəmgin oldum. Jorğun, ajaqlarım dolaşa-dolaşa gedirdim. Fərrux mənə jaxınlaşdı:

— Gecə harada qalacaqsan?

Başımı buladım, özümə çox jazığım gəldi.

— Gəl mənimlə gedək, — və tez-tez parka tərəf jönəldi. Onda daxili qüvvə var idi. „Görəsən oğlan haradandır? O harada böjüjüb?“ — dalınca gedib fikirləşirdim.

Məşhur Lourens parkına girib skamjada oturduq. Fərrux bu skamjanı özününkü adlandıranda çox təəccübləndim. Fərrux bu skamjanı jatmaq üçün kirajə alırdı. Bu gün burada ikimiz jatacağıq — jarısı sənin, jarısı mənim.

Bu fikir çox xoşuma gəldi. Ürəkdən ona təşəkkür etdim. Oğlan kağız paketindən jeməji çıxartdı, skamjanın üstünə səliqə ilə qojdu. Bu onu yaxşı cəhətdən xarakterizə etdi. Sonra o mənə danışdı ki, Karaçi şəhərində varlı bir ailədə böjüjüb. Karaçi Pakistanın ən böjük şəhəridir. Lahordan 800 mil cənub-qərb tərəfdə jerləşir.

Bu şəhər mənim üçün aj kimi uzaq idi. Fərrux əsl cənab idi. Ulduzların altında jedijimiz az jemək təkcə mə'dəmi jox, qəlbimin Rabvahdan çıxdığımdan sonra əmələ gələn boşluğunu da doldurmuşdu. Jenə də əmin oldum ki, Allah mənim haqqımda hər şeyi bilir. Fikirləşdim ki, əlbəttə, O mənə bu gecəni tək qalmamaq üçün jeni dost verib. Fərrux özü haqqında qısaca danışdı. O, validejnlərinin razılığı olmadan Lahora, kino aləmində özünə jer tapmaq üçün gəlmişdi. Başqa oğlanlarınki kimi, bunun işi də baş tutmadı və o bir qəpiksiz qaldı. Bunu danışanda Fərrux çox bədbəxt görünürdü. Qabları jujub, çaj pajlamaq onun üçün çətin iş olduğunu başa düşürdüm. Bilmirdi gələcək ona nə

hazırlayıb. Mən səhər ağladığımı kimi o da bir az ağladı. Gecəyə qədər söhbət etdik. Səhər mənə acıqlanan Fərrux, mənim əsl dostuma çevrildi. O danışdıqca böyüklərin bizə göstərdiyi kor inama qarşı qəzəblənirdim. Onlara bir şey lazım idi — öz dəblərini saxlamaq, onları həqiqət heç maraqlandırmırdı. Onlar həm Allahdan, həm insanlardan qapalı idilər. Nəticədə hamımız fikir və hərəkət sistemindən məhdudlaşırıq. „Nə üçün insanlar evlənilər və uşaqları yalnız bədbəxt etmək üçün dünyaya gətirirlər!” — fikirləşirdim. Cavanların həyatı nə qədər də çətinidir. Bu fikirlərimi Fərruxa söyləyəndə o əslində mənimlə razılaşıdı, lakin dedi ki, validejnlərinin məhəbbətindən uzaq yaşamaq istəmir. Ondan Karaçijə qayıtmamasının səbəbini soruşdum. Bir az fikirləşib dedi:

— Qajıtsam mənimlə gedərsənmi?

Bu təklif məni çox məmnun etdi, lakin bir söz də deyə bilmədim.

— Mən Karaçidə heç vaxt olmamışam. Harada yaşajacağam?

Fərrux məni əmin edirdi ki, arxajın olum, sonra razı oldum. O qajıtsa, mən də onunla gedərəm. Səhərə yaxın nəhəjət juxuja getdik. Büzüşüb ensiz skamjada yatmışdıq. Gecə gözetçi bir neçə dəfə bizə yaxınlaşırdı. Fərrux ona əlli pejs verdi, lakin o mənə hasası ilə göstərib jenə də pul istəyirdi. Məcbur olub Fərrux ona jenə pul verdi. Sonra gözetçi pulu cibinə qojub o biri skamjaya yaxınlaşdı və başqa evsizlərdən pul aldı. Anlayırdım ki, rüşvətdir. Həyat səviyyəsi aşağı olan yerlərdə bu adi bir şeydir. Bu jolla insanlar özlərini dolandırırırlar.

Ətrafımda güclü səslə evlər dağılırdı. Böyük binalar yerə tökülürdü, yer əsirdi. Hər yer dağıntı idi. Su arxlarından, kanalizasiya jollarından üfunət gəlirdi. Küçədə bir canlı jox idi. Gündə leş jejən quşlar uçurdular.

Bir neçə boş məscid görürəm. Dağılmış divarın altında üstünə daş-torpaq tökülmüş uzanan imam gördüm. Jolumdan qajıdıb onu daşların arasından çıxarıram. O, mənə heç nə demir, heç məni görmür də. Durub gedir.

Birdən görürəm ki, həmin istiqamətdə jüzlərlə adamlar gedirlər. Onların nə etdiklərini görmək üçün onlara qoşuluram. Qabaqda böyük tonqal görürəm. Bu gördüklərimdən ən böjüjü idi. Tüstü qalın bulud kimi göjə qalxır. Alov sanki hər tərəfi, bütün dünyanı bürüjür. Adamlar alova yaxınlaşıır və dinməz bir-birinin ardınca alovun ən dərin jerinə gedirlər. Bunun sonu görünmür. Mənə elə gəlir ki, onları alovun içinə bir qüvvə aparır. İnsanlar alova düşəndə kömürə, sonra külə dönürlər.

Bunları görüb qorxudan dondum. Gedənlərin birinə qışqırıram: „Dajanın! Nə üçün bunu edirsiniz? Özünüzü nəjə öldürürsünüz?” Javaşca əlimdən çıxıb dejir: „Sən bilmirsən ki, bu dünya üzərində olan Məhkəmədir? Biz etdijimiz işlərə görə cəza alırıq”. Dəhşətə gəlib qışqırıram. „Jox! Belə son istəmirəm!” Sonra eşidirəm ki, insan mənə dejir: „Burada nə edirsən? Cənuba get!” Ağlaja-ağlaja alovdan qaçıram. Əldən düşənə qədər yerə jıxılınca qaçıram. Jıxıldığım yer gözəl bağa oxşajır. Bu bağı heç bir bağla müqajisə etmək olmaz. Hava sakitdir. Qarşımda böyük ağ daş görürəm. Üstündə jazı var: „Burada alınlarında möhür olanlar yaşajacaqlar”.

Bu dəhşətli juxudan ojananda jaxında yerləşən sü’nni məscidindən adhan namaza

çağırış eşidirəm. Bir neçə dəqiqə eşitdijim tanış sözlər mənə ləzzət etdi.

Əşhədu un La İlahə illəllah

Məhəmməd in Rəsulullah

Fərrux juxuda javaş-javaş tərənirdi, mən isə tamamilə ojanmışdım. Durub namaza çağırış səsi gələn məscidə tərəf getdim. Dəstəmaz alanda ağıma bir fikir gəldi: „Mən düz etmirəm. Əhmədilər nə sünnilərlə, nə şişlərlə bir jerdə namaz qılmırlar”. Sonra bu fikrimi özümdən uzaqlaşdırıb məscidə girdim. Namaz vaxtı imam Qur’andan ajələr oxudu:

„Həmd olsun Allaha — aləmlərin Rəbbinə. Rəhmli, mərhəmətli Olana, haqq-hesab gününün Sahibinə! Biz yalnız Sənə ibadət edirik və yalnız Səndən kömək diləyirik! Bizi doğru jola yönəlt. Ne’mət verdijin kəsələrin joluna! Qəzəbə düçar olanların və azanların joluna jox!”

Duanı eşidərkən özümdən soruşdum: „Biz müsəlmanlar bu sözləri gündəlik beş rükət namazın hər birində bir neçə dəfə təkrar edirik. Hər birimiz Allahdan düz jolun göstərməsini xahiş edirik. Lakin o hənsi joldur? Hələ də biz düz jolda dejilikmi? Jə’ni Allah o doğru jolu bizə göstərməyibmi? Bu fikirlər jenə və jenə ağıma qajıdırdılar. O vaxta kimi gözümü jumub onları rədd etdim və fikrimi namazda topladım. Namaz vaxtı qurtardı. Adamlar dağılışdılar. Birdən ajaqlarımın aldında jer tərpendi. Hər şey juxumda olduğu kimi idi. Bu zəlzələ idi. Adamlar küçədə qışqırırdılar:

— Ja Rəbb, bizə jazıgın gəlsin, bizi xilas et!

Juxumu jadıma saldım. Elə bil damarlarımda qanım dondu. Zəlzələ bir neçə an davam etdi, sonra hər şey sakitləşdi, yalnız tökülən toz olmuş hadisəni xatırladırdı. Qıçlarım hələ də əsirdi. Daxili nəzərimdə ölümə məhrum qalan adamları görürdüm. Juxum aşkar oldu!

Fərruxa jaxınlaşdım. O artıq juxudan ojanmışdı. Zəlzələni birinci dəfə görürdü. Restorana qajıtdıq. Nahar etdik, restoranın sahibi məni bir gün də işdə saxlamağa razılaşdı. Oğlanlar zəhmət haqqını gündəlik alırdılar. Beləliklə, özlərinə çörək pulu qazanırdılar. Onlar arzu edirdilər ki, bir gün onları kino dünjasına də’vət edən adama rast gələcəklər. Mən ürəkdən işləjirdim, lakin fikirlərim işdən çox uzaqda idi. Jenə və jenə məsciddə olan fikirlərim mənə qajıdırdı, lakin mən onları rədd edirdim. Özümü aldadılmış hiss edirdim. „Mə’sud, de görüm gündə neçə dəfə dua edirsən? Tutuquşu kimi duada Qur’andan ejni ajələri neçə dəfə təkrar edirsən? Sən dua etdijin sözlərə fikir verirsənmi? Sən Allaha „Bizi doğru jola yönəlt” dua edəndə bu sözlər barədə nə fikirləşirsən? Əgər bütün müsəlmanlar inanırlar ki, onlar düz, Allahı razı salan joldadırlar, bəs nəjə görə ondan düz jolun göstərməsini istəyirlər? Özlərini elə aparırlar, guja Onu tapmajiblar, jaxud itirməkdən qorxurlar”. Dəhşətə gəldim, başa düşdüm ki, mən də o adamlar kimijəm. Biz hamımız ejni mövqedəyik. Məgər mənim vicdanım Allahı razı saldıgımı dejirmi?

Günün axırında axırıncı dəfə kirli suju atanda ürəjim hələ də car çəkirdi: „Aj Allah, məni doğru jola yönəlt”.

Cənuba tərəf

Üç gün keçdi, mən isə nə edəcəyimi hələ də təsəvvür edə bilmirdim. Fərrux ilə restoranda işləməkdə davam edirdim və onun köməyə gəlmək qabilijətini daha da çox qiymətləndirirdim. Restoranın sahibi onu sevir, hər cür tapşırıqlar verərək ona e'tibar edirdi.

Dördüncü gün işimi bitirəndən sonra əllərimi silib Fərruxu axtarmağa getdim. Hamı ilə vidalaşdı, küçəyə çıxdıq, axşam sərinliyinə sevinirdik. Birdən Fərrux dedi:

— Gedək, Mə'sud. Tez stansijaya getməliyəm.

Təəccüb edərək dostumun ardınca getdim. O, dəmir jol vağzalına tərəfə tələsirdi. Onun qolundan tutub soruşdum:

— Nə dedin? Haraya isə getməliyəm? Axı pulumuz yoxdur.

Fərrux dönmədən tez-tez getməkdə davam edirdi.

— Hər şey yaxşıdır, Mə'sud. Mən maaş aldım. Jüz rupim var.

Cavabımı gözləmədən o tanqə saxladı və ikimiz də köhnə arabaya dırmaşdıq. Onun sözləri məni çaşdırdı, çünki mən bilirdim ki, Fərruxun maaşı heç cür bu qədər ola bilməz. Mən özümə sual verirdim, hansı işə görə ağa onu bu qədər maaş verdi. Lakin suallara vaxt yox idi: vağzala çatmışdıq.

Arabadan yerə düşdük və Fərrux tanqə ilə hesablaşdı. O, qatarlar haqqında mə'lumat almaq istəyən adamların əhatə etdiyi mə'lumat bürosuna jollandı və tezliklə qalib kimi geri qayıtdı. O dedi ki, Karaçijə qatar yarım saatdan sonra olacaq və o artıq bilet alıb. Böyük açıq gözləmə zalında əyləşdik. Burada böyük boxçalarla, ucuz çəmodanlarla, qazan və tavalarla ən ucuz olan üçüncü sinif biletlərinin sahibləri oturmuşdular. Buna baxıb anlamırdım ki, nə üçün Pakistanda bu adamlar bu dər jük daşımağı özlərinə borc bilirlər. Bütün bunlarla müqayisədə bizim jükümüz o qədər az idi ki, mən özümü məzlum hiss etdim. Bizim həttə jataq ləvazimatımız da yox idi.

İstədim öz fikirlərimlə Fərrux ilə bölüşüm, lakin hiss etdim ki, o nə üçün isə təşvişə düşüb və soruşdum:

— Nə olub, Fərrux? Səni nə narahat edir?

Gözlərini kənara çəkib mənə cavab vermədi. Mən tə'kid etmədim, ikimiz də sakit oturmuşduq. Qulaqbatırıcı səslə uzun qatar stansijaya gəldi və jüzlərlə sənişinlərin

çalışdığı kimi biz də yer tutmağa tələsdik.

Üç dajanacaq keçdikdən sonra Fərrux nəhəjət onu narahat etdijə məsələ barədə mənə danışdı. Heç kim onu eşitməsin deyə sakit səslə mənə dedi:

— Bu yüz rupi mənim deşil. Ağa pulu mənə verdi ki, restoran üçün çay alım. Amma mənə Karacijə getmək fikri jarandı.

Onun hərəkəti ilə narahat olduğuma baxmajaraq ürəjimdə onu təqsirləndirmirdim. Qatar bizi gecəyə aparırdı, vaqonlar ağır təkərləri ilə arabir taqıldajırdı.

Bütün gecə və növbəti gün qatar cənuba gedirdi. Əvvəlcə olmadığım yerlərdən keçirdik. Multandan sonra səhər tezdən Satledc çajını keçdik və körpünün böyükölüü məni hejrətə saldı. İndi isə tamamilə quru yerlərdən, demək olar ki, səhradan keçirdik, qatarda çox isti idi. Lakin Rabvahdakı sakit həjatdan sonra hər şey mənim üçün jeni və çox təəssüratlı idi. Mənim ruh jüksəkləjim Fərruxa da keçdi və öz problemlərini unudub keçdijimiz yerlər haqqında mənə maraqla bəhs edirdi. Hər saat onu evinə jaxınlaşdırırdı, lakin o bilmirdi evdə onu necə qarşılajacaqlar.

Günorta qatar dajandı və başqa sənişinlərlə nə baş verdijinə görə çıxdı. Görünənə görə fəlakət baş verdi. Kimsə qatar jolundan keçərək velosipedi keçirtməyə çalışırdı, lakin qatar onu vurdu. İndi onun velosipedi qatar jolundan kənarda əlləşən xidmətçilərin arasında yerləşmiş bir topa əjilmiş metal idi. Bir müddəndən sonra velosiped qalıqlarının janından keçərək qatar jola düşdü. Mən Pakistanda insan həjatının nə qədər ucuz olduğuna barədə kədərlə fikirləşdim. Şübhəsiz, insanın ləjaqətlə jaşamağa imkanı olmasa da, ləjaqətlə ölməyə ixtijarı var. Lakin qatar daha böyük sür'ətlə gedirdi və mənim qəmli fikirlərim arxada qaldı.

Axşama jaxın qatar bir dajanacaqda dajandı, orada biz balıq və düjü aldıq. Balıq dadlı deşildi, lakin biz onu jedik. Fərrux jenə dinməz oldu, o heç bir söz demək istəmirdi. Xajdarabada körpünün üstü ilə geniş Hind çajını keçdik və bir neçə saat keçdikdə Karacijə çatdıq. Qatar gec gəldi, uzun səjahət bizi jormuşdu, lakin səs-küjlü vağzal tərəktdikdən sonra jorğunluğumuz jox oldu. Fərrux məni mərkəzi küçəyə gətirdi və bu sözlərlə mənə müraciət etdi:

— Evdə jenə olmaq jaxşıdır. Görəsən validejnlərim nə fikirləşəcəklər?

Dajanacaqda gəldik və tezliklə Fərruxun validejnlərigilə bizi aparan avtobusda gedirdik. Mən çox jorulmuşdum və dolu avtobusa minmək istəmirdim. Fərruxa təklif etdim ki, növbəti avtobusu gözləjək, lakin o mənə qulaq asmadı.

— Xejr, bununla gedəcəjək. Burada çox avtobus joxdur. Növbəti də belə olacaq. Jaxşı olar indi gedək.

Tabe olmağa məcbur idim. Jola düşməjə gözləjərkən fikirləşirdim, görəsən Fərruxun validejnləri məni necə qarşılajacaqlar. Özüm haqqında onlara nə deyəcəjəm? Fərrux ilə tanış olanda özüm haqqında və Lahorda olmağımın səbəblərindən ona az danışmışdım, o özü də heç soruşmurdu. O elə bilirdi ki, mən də onun kimi, evimdən qaçmışam. Məni bu qane edirdi. Lakin onun validejnlərini bu qane edəcəkmə? Birdən mənim

Rəbhəhadakı validejnlərimə xəbər göndərərlər? Öz evlərinə kiçik bir müddətə belə əhmədini qəbul etmək istəyərləmi? Bu suallarına cavab tapa bilmirdim və belə problemlərin jaranmasını gözləmək qərarına gəldim. Lakin çox ümid edirdim onlar Fərruxu həqiqi joldan döndərməkdə məni təqsirləndirməzlər.

Avtobus jərim saat əjri jolda cingildəjirdi, sonra Fərrux mənə qışqırdı ki, çatırıq. Bundan sonra baş verən hadisə o qədər qəribə idi ki, indi arxaja baxarkən anlaşıram ki, yalnız Allah bunu edə bilərdi.

Fərrux avtobusdan çıxan kimi o dəhşətli sür'ətlə qabağa getdi. Pakistanda sürücülər çox vaxt belə edirlər. Onların cədvəli ciddi və həmişə adamlarla dolu olur. Belə avtobus tam dajansa, çox vaxt lazım olacaq ki, o jənə böyük sür'ətlə getsin. Ona görə onlar bir az əjləci basırlar və sənişinlər avtobusdan jərə tullanırlar və risq edib özləri avtobusa minirlər. Jalnız mən və Fərrux — iki nəfər düşmək istədiyi üçün və dajanacaqda gözləjən olmadığı üçün sürücü fikirləşdi ki, bir az sür'əti azaltsa kifajət olar.

Dəhşətlə gördüm ki, Fərrux jərə tullandı, lakin mən sür'ətin vəhşi dərəcədə çoxalmasına görə ölmək qorxusuna qalib gəlib onun kimi edə bilmədim. Konduktora qışqırdım ki, avtobusu saxlasın, lakin o qəzəblə cavab verdi:

— Eşşək, jatmısan? Avtobusdan çıxə bilmədin?

Özümü tam itirmişdim, ona cavab verdim:

— Dostum bu dəqiqə çıxdı. Mən bu jerlərdə ilk dəfəjəm, jolu tanımıram. Onunla necə görüşəcəjəm?

Konduktor ovuclarını juxarı qaldırıp çijinlərini atdı və dedi:

— O biri dajanacaqda çıxıb qajıdarsan, bəlkə o səni qarşılayacaq.

Bunu dejib jol pulu verməji jada salaraq sənişinlərin arasına keçdi.

Növbəti dajanacaq təqribən bir kilometr jarımdan sonra idi; bu dəfə düşməjə qabaqcadan hazırlaşdım. Avtobus dajanacaqə jaxınlaşan kimi tullandım. Toz içində gedən avtobusun qırmızı işıqlarına baxaraq bir müddət dajandım. Mühərrikin səsi jox olanda dajanacaqda tək idim, bilmirdim dostumu necə tapım. Bu vaxt bir nəfər joldan keçirdi, onu dajandırıp dajanacağın jerini soruşdum. O cavab verdi və Fərruxun məni gözləmək səbrinə ümid edərək göstərdiği istiqamətdə jola düşdüm. İstədim geri gedən avtobusa minim, lakin pulum jox idi. Jolun uzunluğunu düşünüb qaçmağa başladım.

Fərrux orada dejildi. Qaranlıqda durub ağlayırdım. Joldan maşın axını keçirdi, dajanacaqda adamlar onları evə, ailə və şam jeməjinə aparən avtobusu gözləjirdilər. Bu özgə şəhərdə ümid jerim jox idi. Fərrux jox oldu və mən rühdan düşmüşdüm. 1969-cu il, sentjabr əjrinin sonuncu həftəsi idi, mənim 18 jasıım var idi. Məncə bu həjatımın ən aşağı nöqtəsi idi.

İlk növbədə gecəni keçirməjə bir jer tapmaq lazım idi. Gecə gəldi, pulum heç jox idi. Məscidə getsəm, imam və ja başqa bir kəs maraqlanar bu gecə vaxtı mən burada nə

üçün təkəm. Polis çağırarlar, şübhəsiz ki, oradan məni validejnlərimin janına göndərəcəklər və vəziyyətim bundan da pis olar. Parkların birinə getsəm — məndən rüşvət istəyərlər, pulum olmadığı üçün jenə polisə düşəcəyəm.

İşə — axşam dua vaxtı çatdı və mən, adətimin qüvvəsinə tabe olaraq məscidə getdim. Dua qurtarandan sonra çıxıb küçədə jenə avaralanırdım. İki yüz metr getdikdən sonra yol qurtardı və qarşımda quru arx gördüm. Burada nəhəng sement boruları var idi. Ağılıma fikir gəldi: borular kifayət qədər böyükdür və onlarda yatmaq olar.

Doğrudan da, xəttə qoşulmamış belə borularda aılar və illərlə kasıblar yaşayırlar. Bu yer mənə yaxşı idi. O qədər jorulmuşdum ki, yol kənarındakı boru mənə jumşaq jatağı əvəz edirdi. Bir az ilan və əqrəblərdən qorxurdum, xüsusilə ona görə ki, bu ilin isti və nəm vaxtında bunlar sərin yerlər axtarırlar. Lakin seçimim jox idi, yatmaq üçün başqa yer tapa bilməzdim və elə bil Allah bu jeri mənim üçün hazırlamışdı.

Öz borumda oturub joldan keçən maşınların işıqlarına baxır, mühərriklərinin zəif səslərinə qulaq asırdım. Son günlərin hadisələri jenə gözümün qabağına gəldi... və ümitsizlik hissi jenə məni doldurdu. Mənə kömək edənlərin hamısını itirmişdim. Birincisi, xəstəxanadan mehriban qızın mənə verdiyi məktubu itirdim. Sonra bu özge şəhərdə jeganə dostumu itirdim. Tamamilə tənha qaldım. Lakin sonra ağılıma bir fikir gəldi ki, Allahın bunların hamısından xəbəri var. Birdən məni qorxu bürüdü: birdən O da məni itirər?

Onu bərk səslə çağırırdım: „Ej Allah, Sən mənimlə ojunmu oynayırsan? Bu nə deməkdir? Mən nə üçün yaşayıram? Nə etməliyəm? Həyatım üçün Öz planını mənə göstər. Səndən xahiş etmirəm peyğəmbərlərlə danışdığın kimi mənimlə danışasan. Bilirəm ki, mən peyğəmbər dejiləm, Sənin jaratdığın bir insanam. İnsanlar mənə „kafir, imandan dönmüş“ dejirlər. Sevdijin adamları həjatda istiqamətləndirdijin kimi məni də həjat jolunda irəli apar. İstəjirəm Səninlə söhbət edim, başıma gələn hadisələri Sənə nəql edim. Mənə bax, ej Allah. Axtarışlarımda jüzlərlə kilometr keçmişəm. Bilirəm ki, Sən məndəsən, bədənimdəki damarlar kimi. Mənimlə danış!”

Duamı hönkürtü ilə ağlamaqla bitirdim. Bir andan sonra isə dik atıldım. Bir jumşaq və mülajim səsi eşitdim:

— Düz dejirsən, sənin bejninin və ürəjinin hər bir nöqtəsində yaşayıram!

Ürəjim vəhşicəsinə döjündü. Ətrafıma baxdım, lakin, əlbəttə, bu insan səsi dejildi. Sülh və sevinc qəlbimi doldurdu. Hiss etdim sanki jüksək göjdə qartal kimi uçuram. Allah mənim qajğıma qalır! O mənimlə danışır! O hər şeyi bilir! O məni sevir!

Lakin tezliklə jerə qajıtdım. Allah hüzurunun hissi jox oldu. Qəribə fikirlər məni narahat edirdi. Burada mənimlə kim var idi? Jenə ətrafa baxdım. Oturduğum jeri ağaclar əhatə edirdi, qaranlıqda mənə elə gəldi ki, meşənin jaxınlığındajam. Burada Allah ola bilərmə? Nə qədər də axmaq fikirdi! Uca və müqəddəs Allah bu çirkli, tərlı paltarda olan cavan oğlana lajiq olmajan bir jerə gələ bilərdimi? Bu fikirlər mənə çox pis təsir göstərirdi, lakin o səs!... O səs mənə dedi: „Mən səndə yaşayıram...”

Daha bacarmırdım. Borunun içindən çıxıb ajağa qalxdım, lakin gedə bilmədim, çünki

jağış başlayırdı. Sojuqdan xəstələnmək istəmirdim. Birdən ajağımın yanında nə isə jaş və sojuq bir şey hiss etdim. Dəhşətlə arxaya çəkildim, lakin bu sadəcə bir it idi. Borunun içinə girdim və uzun müddət ərzində uzandım, o vaxta qədər ki, juxuja getdim. Ojananda artıq hava açılırdı. Arx su ilə dolu idi və su boruja dolmağa başlamışdı. Ətrafdakı torpaq palçıq oldu. İt jox idi. Borudan çıxıb ən yaxın məscidə jollandım.

Duadan sonra şəhərdə məqsədsiz avaralanırdım, bilmirdim nə edim. O qədər ac idim ki, jol kənarındakı restoranlarda jemək qalıqlarını böyük məmnuniyyətlə jejərdim. Onlara baxarkən Fərruxu, Lahorda onunla həyatımı jadıma saldım. Görəsən validejnləri onun qajıtmağına sevindilərmə? Mənim validejnlərim necə? Evə qajıtsam onlar şad olarlarmı? Bu fikri başımdan rədd etdim, çünki onsuz da pulum jox idi. Avaralanmaqda davam edirdim.

Maraq məni şəhərin başqa hissəsinə gətirdi, ingilislərin hakimijjəti vaxtında bura hərbi hissə idi. Çoxlu ağac var idi. Küçənin bir tərəfində böyük park var idi, Cahandar Parkı, jolun o biri tərəfində isə „Şotland Kilsəsi” lövhə gördüm. Küçənin hər iki təcında səs-küjlə adamlar maşın al-veri edirdi. Küçəni keçib kilsəjə yaxınlaşdım. Kilsədə heç kim jox idi, o bağılı idi. Həjətin küncündə bir kişi oturmuşdu, onun yanında bir neçə uşaq ojnajırdı. Salamıma cavab verməmiş məndən soruşdu:

— Haraja gedirsən?

Dedim ki, kahini görmək istəjərdim. Kobud cavab verdi ki, kahin joxdur və onu görmək istəjirəmsə, başqa gün gəlim. Uşaqlardan birinin „O müsəlmandır!” dedijini eşitdim. O biri isə razı olmadı: „Xejr, o gizli polisdir!” Kişi onlara əli ilə işarə edəndən sonra onlar sakit oldular.

— Bu şəxsi mülkdür. Burada icazəsiz gəzmək olmaz. Sizi tanımirıq, siz heç görmək istədjiniz kahinin adını belə bilmirsiniz.

Bu vaxt bizim janımıza bir qadın yaxınlaşdı, mənə elə gəldi ki, onun arvadıdır və mənim üstümə düşdü:

— Sən kimsən? Bilirəm, ja cə’sus, ja da quldursan. Başqa quldurlarla birlikdə dünən mənim qızımı təhqir etmirdinmi? Nə üçün bura gəldin? Çıx get burdan!

Belə sözlərlə o davam edirdi. Onu dajandırmağa çalışıb dedim:

— Xanım, mən bilmirəm siz nədən danışırsız. Buraja Pencabdan gəldim, pastoru axtarıram, o mənə kömək edə bilər.

Lakin o qulaq asmırdı. Kişi də mənim üstümə düşdü, ona görə tələsib getdim.

Parka gedib bir az orada oturdum. Sonra oxu otağını gördüm və jeni qazetlərə baxmaq qərarına gəldim, lakin hər səhifədə ejni „aclıq” sözünü görürdüm, buna görə durub getdim. Gün sona çatırdı, mən isə kənardan adamlara baxır, aclığımı unutmağa çalışırdım.

Axşam gəlirdi. Mə’dəmdə əzijjət verən aclıq hissi küt ağrıja çevrildi. Bilirdim ki, mənə bu

gün mütləq jemək lazımdır, lakin jeməji necə tapmağı təsəvvür edə bilmirdim. Dilənçilik edə bilmirdim. Parkda oturmuşdum, gördüm iki nəfər qonşu oturacaqdan ajağa qalxdı, böyük çərhai rəngdə bir bağlama qojub getdilər. Bağlama boş dejildi. Ətrafıma baxıb oturacağa yaxınlaşdım, bağlamanın yanında oturdum. Bir də ətrafıma baxdım ki, əmin olum mənə fikir verən joxdur. Əsən əllərimlə bağlamanı açıb gördüm... mejvənin qabıqları! Mə'dəm əzab çəkirdi və mən bağlamanı oturacara qojdum.

Bu an janıma bir kişi gəlib oturdu. Bu, qiymətli boz parçadan bəzəkli avropa kostjumu gejinmiş, qalstuklu təmkinli bir adam idi. Bağlamadan tez üz döndərib özümü elə göstərdim ki, guja başqa bir şeyə baxıram.

— Bağlamada nə var? — sərt soruşdu.

Mən qorxdum. Bu adam kimdir? Onun nüfuzlu görkəmi var idi.

— De görüm bağlamada nə var, — dejə o təkrar etdi, — deməsən polis çağıracağam.

„Polis” sözünü eşidəndə mən daha da çox qorxdum və tez bağlamanı götürüb əsən əllərimlə açdım.

Kişi içinə baxıb qaş-qabağını tökdü. Mənə elə gəldi ki, o bağlamada nə isə başqa bir şey görmək gözləjirdi.

— Bu nədir? — dejə o soruşdu. Məncə o fikirləşdi ki, bir banda üzvüjəm və mənim əlbirlərim bu bağlamada hansı isə bir vacib şey veriblər. İndi o mənə başqa gözlə baxırdı.

— Sən çox acsan? — can jandıraraq məndən soruşdu. Mən başımla razılıq bildirdim, xəcalətdən ona baxa bilmirdim.

— Mənimlə gedək, — dejə o əmr etdi və əlimdən tutub apardı. Mehmanxanaja gəldik, o məni masanın arxasına əjləşdirdi.

— De görüm nə istəjirsən?

— Bir az jemək istəjirəm, — sakitcə mən cavab verdim. Hiss etdim ki, acından ölürəm.

— Nə jemək istəjirsən? — dejə o jenə məndən soruşdu, lakin mən ona cavab verə bilmədim. O, düjü, qappatis, nazik pakistan çörəji, biriani və bir neçə başqa jemək sifariş etdi. Süfrə sanki bajram üçün hazırlanmışdı. Jeməjin gözəl ətrindən ağzımın suju axdı; mənə işarə edərək, başlamağı təklif etdi. Mən jejirdim, o isə oturub baxırdı və iltifatla mənə bir sual belə vermirdi.

Jeməji bitirdikdə ikimizə də çaj sifariş etdi və soruşdu:

— De görüm adın nədir? Haradansan və nə edirsən?

Sözün düzü, ona hər şeyi danışmaq arzum jox idi. Lakin o mənimlə elə mehriban idi və elə böjü ehtiram hissi məndə ojadırdı ki, qərara gəldim ona bütün hekajəmi nəql edim.

İnanmıram ki, o bütün sözlərimə inandı, lakin mən bitirəndən sonra o dedi:

— Mə'sud, istəsən, mənimlə işləyə bilərsən. Mənə evdə bir işçi lazımdı. Məncə, sənə bizdə yaxşı olacaq. Mənim arvadım və üç uşağım var. Razısan?

Onun xeyirxahlığı mənə çox tə'sir göstərdi. Mənə jenə elə gəldi ki, Allah onu mənə köməyə göndərdi və şübhə etmədən razılaşdım. Heç başqa jolum var idimi?

Onun adı Rəşid idi. Evi isə yaxınlıqda idi. Məni arvadı və uşaqlarına təqdim etdikdən sonra mənə şüşəbənddə jataq göstərdi, mən burada jatmalı idim. Bu sərin bir jer idi və mən buna çox sevindim. Məncə, əvvəlcə mənimlə sərt danışdığına görə indi o bir az özünü pis hiss edirdi. Mən isə xoşbəxt idim. Jenə başımın üstündə bir dam var idi və ən çox sevindijim o idi ki, mənim qajğıma qalan var. Ona ürəkdən minnətdarlığımı bildirdim. O gülümsədi:

— Bilirsən, Mə'sud, bir nökrəimiz var idi, amma o qaçdı, çətin qajıda. Ona görə də bu şejlərdən istifadə et.

Səhər mən öz pənahım haqda daha çox öjrəndim. O, vəkil idi və şəhərdə işləjirdi. Onun arvadı müəllimə idi. O mənim kimi evsiz qalmış cavan oğlanlara ürəkdən dərdlərinə şərik olurdu və ilk olaraq onlara öz evində iş verirdi. İşə görə mənə maaş vermir, amma jeməji yaxşı verirdilər. Hiss edirdim ki, bütün ailə üzvləri mənə məhəbbətlə janaşırdı. Allah jenə mənim qajğıma qaldı. O məni heç itirmək fikrində dejildi.

Məncə, vəkil mənim işimlə razı idi. Bir dəfə o dedi ki, o məndən əvvəl evində işləjən cavan oğlanlara həmişə nəzarət edirdi və mənim e'tibarlığıma çox şaddır. Mənə elə gəlirdi ki, o adamları yaxşı tanıjırdı və başa düşdü ki, onun evində jəşamaq imkanına mən çox şadam və əlimdən gələni edəcəjəm ki, məni götürməjinə peşman olmasın.

Pakistanda bütün varlı ailələrdə olduđu kimi, evdə həmişə səliqə var idi. İşimin bir hissəsi də o idi ki, hər səhər çaj hazırlajım. Səhər jeməjindən əvvəl onların jataqlarına çaj gətirirdim. Səhər jeməjindən sonra uşaqları məktəbə aparırdım, onlara jol keçməjə kömək edirdim, gүнorta isə onları evə gətirirdim. Bu vacib idi, çünki məktəbin janında uşaqların dalınca düşən şübhəli adamlar olur; bə'zən uşaqların oğurlanması hadisələri də olurdu. Uşaqlar mənə „qardaş” dejirdilər, mən də onlara bağlandım. Bundan başqa, evləri təmiz saxlamalı idim, paltar jumalı, dükana getməli, təzə mejvə və tərəfəz üçün bazara getməli idim. Bir müddətdən sonra məndə razılıq hissi jarandı — mənə elə gəlirdi ki, belə həjatı mən sevinclə jəşajardım.

Bu gүн həmin insanın mənə münasibətini müəjjən etmək çətin olardı. Bir tərəfdən o, uşaqlarını öjrətmişdi mənə „qardaş” desinlər, onlar işimə görə mənə maaş vermirdilər. Bəlkə o fikirləşirdi ki, özümü ailə üzvü hiss etsəm onlardan pul istəmərəm. Lakin mən çox istərdim dərslərim üçün kitablar alım. Mən qəfəsdə idim, baxmajaraq ki, özümü orada pis hiss etmirdim. Lakin mən azadlığımı itirdim. Ümid edirdim kimsə mənə bir az pul verər, amma ümidim boşa çıxdı.

Bir neçə aj keçdi. Karaçini yaxşı tanıjırdım. Bir dəfə tamamilə təsadüfən orada jəşajan qohumlarıma rast gəldim!

Hər gün ağama jemək aparırdım. Pakistanın bir çox şəhərlərində elə adət var ki, nökr ağasına xüsusi qazanda ikinci səhər jeməji gətirsin. Bununla ağanın ehtijacı olmurdu öz jeməjini dolu ictimai nəqliyyatda daşırsın; həm də jemək təzə olur və xarab olmur. Bir dəfə ağamın iş yerindən boş qazanla qayıdırdım. Həmin gün avtobus sürücüləri maaşlarının artması tələbi ilə tətil edirdilər. Dajanacaqda dajandım, bilmirdim nə edim. Janımdan bir maşın keçdi və yaxşı gejmli otuz yaşlı bir sürücü təklif etdi ki, məni aparsın. O dedi ki, Karaçidən 9 mil məsafədə bir kənddə yaşayır; söz verdi evdən bir yaxın jerdə saxlayacaq ki, mənə yaxın olsun. Ona ürəkdən minnətdarlıq etdim.

Növbəti gün o məni jenə avtobus dajanacağında görüb maşını saxladı.

— Bəs bu gün burada nə edirsən?

— Ağama jemək aparmaq istəjirəm, — dejə mən cavab verdim.

Maşının qapısını açıb dedi:

— Otur səni aparım.

Avtobusun basabasında getməmək imkanına sevindim. Tətil qurtarmışdı, lakin avtobuslar həmişəki kimi dolu idilər: adamlar qapıdan asılmışdılar.

Jolda o soruşdu:

— Ağan sənə nə qədər maaş verir?

Pakistanda belə sual vermək adət dejildi, mənim də cavab vermək arzum heç jox idi, lakin dedim ki, maaş almıram. O təəccüblə dedi:

— Bu yaxşı dejil. Nə üçün gəlib mənimlə işləməjəsən? İkimiz bir jerdə pul qazanarıq.

Fikirləşmədən mən razı oldum.

Tapşırığı jerinə jetirib evə qayıtdım və e’lan etdim ki, dərman satıcı işini tapdım. Bu vəkilin xoşunə çox da gəlmədi, uşaqlar xahiş etdilər ki, mən onları tərək etməjim, lakin artıq mən qərar qəbul etmişdim. Axı mən onlarla doquz ajdır ki yaşajıram və ömrümün axrına qədər havajı işləmək niyyətində dejildim. İki həftədən sonra o adamın janına kəndə getdim.

Axşam jeni evlə tanış olarkən böyük təəccüblə öz atamın şəklini gördüm! Bu köhnə şəkil idi, amma səhv edə bilməzdim. Ehtijat edərək demədim ki, onu tanıjıram, sadəcə soruşdum o kimdir.

— Bizim atamız.

Bunu eşidəndə donub qaldım. Bilirdim ki, onların atasının arvadı mənim anam dejil! Tezliklə başa düşdüm ki, onlar atamın keçmiş arvadlarından birinin uşaqlarıdır. Ajdın oldu ki, onlar məndən bir neçə il əvvəl doğuldular və atamın 1947-ci ildə aldığı üçüncü

arvadının uşaqları idi.

Kim olduğumu onlara dedim. Bütün gecə söhbət etdik. Öz qəmli hekajələrini mənə danışdılar və dedilər ki, atam onları tərk edib Şimali Pakistana getdi. Mən onlara anamla evlənməsindən və bizim bədbəxt həyatımızdan nəql etdim. Bu söhbət ərzində mən kişiyə bir neçə qadınlarla evlənməyə icazə verən islam sisteminin qəddarlığı barədə düşünürdüm. Qadın üçün bu nə qədər də çətindir və buna görə bir çox problem jaranır! Ögej qardaşlarımın anası söhbətdə heç iştirak etmirdi. Mənə qarşı onun kinini hiss edirdim — mən onun ağır xatirələrini ojatdım. Qardaşlarımdan biri bunu hiss edib mülajımcə ona dedi:

— Ana, onda təqsir joxdur. Sən ona nifrət etməməlisən.

Təəssüf ki, ögej qardaşlarımla işləmək təcrübəsi boşə çıxdı və iki ajdan sonra mən vəkilin evinə qajıtdım. Onun ailəsi məni sevinclə qarşıladı.

İl jarım keçdi. Elə bil mən ölü nöqtəsində donub qalmışdım. Allahın iradəsini, Onu jenə də tanımaq istəjirdim, lakin görünür çox sakit olmuşdum. Əvvəlki kimi jenə gündə adətə görə beş dəfə namaz qılırdım. Mənim salehlijim ağama böyük təəssürat bağışladı. Ramazan ajı ərzində mən çox ciddi oruc tuturdum. Vəkilin ailəsi sünni müsəlmanları idi, mənim əhmədi olmağıma böyük əhəmiyyət vermirdilər. Sünni məscidinə gedirdim, onlar e'tiraz etmirdilər.

Çox məşğul idim. Mənə elə gəlirdi ki, ev işim daha da artırdı, maaş vermirdilər, mən də bunun fikrini çox çəkmirdim. Mütəmədi olaraq məscidə gedir, orada imamla çox şey, həm də məni narahat edən şeylər barədə söhbət edirdim. Lakin bu mehriban insan suallarına məni qane edən cavablar verə bilmirdi. Ürəjimdə əvvəlki kimi rahatlığım jox idi. İmam mənə kitablar verirdi, boş vaxtlarımda onları oxujurdum, lakin onlar jalnız məni həjəcanlandırırđı və narazılıq hissini qüvvətləndirirdi.

Mətbəxdə işləjərkən dajanıb fikirləşirdim: „Buna görəmi evdən çıxdım? Allah buradadırmı?”

Bir gün axşam uzanmışdım, lakin juxuğa gedə bilmirdim: qızdırmam qalxmışdı. Qəlbim ağırlıq hiss edirdi. Uzanıb fikirləşirdim: „Nə üçün narahat olmalıjam? Həyatımın mə'nası joxdur. Görünür, doğrudan da Allahın mənimlə işi joxdur. O mənimlə ojun ojnajır — özünü elə aparır ki, guja mənim qejdimə qalır, amma o an məndən gizlənir”. Lakin dərhal Allahın hüzurunu hiss etdim və „Nə tez fikrindən dönürsən?” sözlərini eşitdim.

Jatağımda oturdum və ətrafıma baxdım, lakin heç kim jox idi. Bir vaxt keçdikdən sonra ağa məni qonaq üçün çaj hazırlamağa çağırdı. İstəməjərək durub javaş-javaş mətbəxə tərəf güclə jeridim, jalnız bir şey istəjirdim — məni rahat buraxsınlar. Qonaq otağının qapılarının janından keçərkən tanış səs eşitdim. Bu əhmədin atası idi! O burada nə edir? Nə üçün Rabvahdan bu qədər uzun jol gəlib? Qapı arxasında gizlənib əhmədin atasının bu sözlərini eşitdim:

— Çox sağ olun. Onun atası sabah səhər gələcək. Oğlan özü bəs harada qaldı?

— İndi gəlib çaj gətirəcək, siz də onu görəcəksiniz. İstəjirsinizsə, şkafın arxasında

dajanın, guja kitablara baxırsız, o sizi tanımayacaq, — dejə ağam cavab verdi.

Ürəjim vəhşicəsinə döjünürdü, mən tez qaçdım. Keçmişin bu səsi məni narahat edib qorxutdu. Bilmirdim nə edim, mətbəxə tələsib çaj hazırladım. Adət etdijim iş məni bir az sakit etdi və mən özümü ələ aldım. Lakin qonaq otağına çaj gətirəndə əllərim əsirdi.

— Mə'sud, nə olub? — dejə vəkil soruşdu.

Kitab şkafinin janında duran adamı gördüm. Əhmədin atası demək olar ki, heç dəjişməjib.

— Ağ, qızdırmam var, — dejə cavab verdim və sevindim ki, bu həqiqətdir. O başıma əl vurdu və gördü ki, mən doğrudan da istijəm.

— Jataq otağına get, şkafdan aspirin götür, — dejə o göstəriş verdi. Mən çıxdım və bir də Əhmədin atasına baxmadım.

Qapını döjəndə jataq otağında ağanın arvadı jurnal oxujurdu.

— Gəl, Mə'sud, — dejə mehriban səslə mənə cavab verdi, — nə olub?

Gəlməjimin səbəbini biləndən sonra şkafa tərəf işarə etdi.

— Aspirin oradadır. Zəhmət olmasa, aspirinin janındakı balaca şüşə qabdan mənə də dərman ver. Pis jatıram, gərək mən də dərman atım.

Onun dediji kimi şüşə qabdan dərmanı götürüb ona verdim. Dərmanı udub juxuja getdi. Ona baxdım — gözləri jumulu idi. Bilmirəm, nə üçün, amma juxu dərmanı ilə şüşə qabı cibimə qojub tez otaqdan çıxdım. Ağamın arvadı heç nə görmədi.

Öz jerimə gəlib jatağıma oturdum, əlimdə hamar şüşə qabı ojnadırdım. Ağ dərmanları sajdim və fikirləşdim ki, onların hamısını udub həmişəlik jatmaq çox asan olardı. Həmişəlik jatmaq fikri mənim çox xoşuma gəldi. Vəkilin Əhmədin atası ilə söhbətini jadıma salaraq fikirləşirdim ki, mənim həjatım nə qədər bədbəxt, mə'nasız və saxtadır. Heç kim məni doğrudan da sevmir. Hamı mənə ağrı vermək istəjir. İndi də atam Karaçijə gəlir ki, məni Rabvaha qajtarsın. Orada məni qəddar cəza, ola bilər ki, ölüm gözləjir. Hər tərəfdən düşmənlər mənə qəzəblə baxırdılar, onların „Ölüm! ölüm! Jaşamağa ixtjarın joxdur! Nə üçün ölmürsən?“ sözlərini eşidirdim.

Gecə ərzində bir neçə dəfə dərmanları ağzıma jaxınlaşdırırdım, hamısını birdən udmaq istəjirdim. Ölümdən qorxmurdum, jalnız bir fikir mənə qorxulu gəlirdi: onları udub sağ qalacağam və atamın əlinə düşəcəjəm. Mənə qaçmaq lazım idi. Qonşu xoruzları banladı. Daha gözləmək olmazdı. Məndən əvvəlki nökrin köhnə portfelini götürüb dərmanı, bə'zi şəxsi kağızlarımı içinə qojub sakitcə qapıya jaxınlaşdım. Evdə hamı jatmışdı, heç kim məni görmədi. Qapını açıb bağa keçdim və bir dəqiqədən sonra küçədə idim. Hava hələ açılmamışdı. Demək olar ki, ijirmi jaşım var idi, lakin nə ailəm, nə işim, nə də gələcəjim var idi. Həjatımın bir fəsli də sona jetdi.

Ölüm qarşısında

Səhər sərinlişindən əsərək gözümlə baxdığım istiqamətdə getdim. Şəhər ojanır, yeni günə hazırlaşır. Həyat mənim üçün tam boş idi, atamın gəlişi haqqında fikir məni ümitsizliyə salırdı. Jenə ağ dərmanlarla dolu balaca şüşə qab haqqında fikirləşdim. Bejnimdə jenə hijləgər səs eşidildi: „...Hamısını je... Jat, jat...”

Saat onda Pakistanın kiçik restoranlarının birinə gəldim. Bu, jemək jeməyə və çaj içməyə gələn tikinti işçilərinə xidmət edirdi. Böyük binaların arasında kiçik boş torpaqda jərləşmişdi. Təklidə oturub fikirləşdim ki, həyatımı bitirmək üçün bu ən yaxşı jerdir, çünki bu qərara artıq gəlmişdim. Çaj sifariş edəndən sonra çantamı açdım və dərmanı çıxartdım. Sanki ölüm üzümə gülürdü. Bir müddət şübhə edirdim, çaj ilə bizim adətimizlə, bir stakan su gözləjirdim. Ölümdən sonra məni nə gözlədiyindən anlaşılmı jox idi. Sadəcə həyatdan qaçmaq istəjirdim.

Çox fikirləşmədən şüşənin içindəkini ağzıma tökü b su içdim. Bir anlıq dəhşət vahiməsi, sonra kejlilik məni bürüdü. Tələsmədən çajı içib qurtardım. Sonra çantadan kağız parçasını çıxarıb qələmlə jazdım: „Ümidi itirmişəm. Çıxış jolum joxdur, dünjani tərk etmək qərarına gəlmişəm. Bilirəm ki, harada isə Allah var, lakin mən Ona lazım dejiləm. Başqa çıxış jolum joxdur”.

Qol çəkib qəmli jazını cibimə qojdum, pul verib çıxdım. Ümid edirdim ki, öləndən sonra bu jazını tapıb heç olmasa kimsə biləcək nə üçün bu baş verdi. Lakin əvvəlcə bir boş jer tapmalı idim ki, vaxtından əvvəl məni tapıb həkimə aparmasınlar.

Joldan keçərkən mənə elə gəldi ki, evlər ətrafımda sərxoş kimi rəqs edirlər — dərmanın tə'siri başlaırdı. Anlaırdım mənimlə nə baş verir, jalnız bir şeı — jaralı heıvan kimi, ölməyə jer tapmaq istəıirdim. O biri küçəyə getdim, sağa və sola baxdım, lakin burada uzanmağa bir jer jox idi. Bu, əkilmiş ağaclarla geniş küçə idi; hər iki tərəfdən hündür evlər mənə dejirdilər ki, mən zəngin adamların jaşadığı rajondajam. Adamlar məni oğru bilib şübhə ilə baxırdılar.

Küncə çatanda artıq düz jerijə bilmirdim. Ağacdən tutub narahat qadının səsinı eşıtdim:

— Nə olub? Özünü bə pis hiss edirsiniz?

Arxaja çevrilib jaxınlıqdakı evin düz damının üstündə mehriban üzlü bir qadın gördüm. Onun qajğısı bu qədər səmimi olduğına baxmajaraq artıq gec idi.

— Ola bilər isti sizə pis tə'sir edir. Xahiş edirəm, buraja gəlin.

Gördüm ki, damdan düşdü və eşıtdim aşağıda qapını açdı. Darvazaja jaxınlaşırdı. İndi

mən doğrudan da qorxdum, qaçmaq istədim, lakin tərپənə bilmirdim. Ajağım bişmiş düjü kimi idi. Bir addım atmağa çalışdım və mənə elə gəldi ki, hava ilə gedirəm. Sonra qaranlıq oldu.

Gözlərimi açanda ətrafımdakı dünya kölgələrlə dolu idi. Ağlıma fikir gəldi ki, artıq başqa dünyadajam, lakin tezliklə ağlım açıldı və başa düşdüm ki, sərin otağdajam və məndən başqa burada qadınlar və uşaqlar da var idi. Janımda həkim oturmuşdu. O, gülümsədi və su ilə böyük fincanı mənə uçatdı:

— Qardaş, iç görüm.

İçmək istədim, amma bacarmadım. Onda o hamıdan xahiş etdi ki, otaqdan çıxsınlar. Bir nəfər də yaxınlaşdı. Jəqin, onun köməkçisi idi. O mənı saxlayırdı, həkim isə boğazıma rezin şlanq salırdı ki, mə'dəmi jujub təmizləsin. Boğulurdum və bütün ürəjimlə özümə ölüm arzulayırdım. Başa düşmürdüm ki, həkim mənim nə etdiyimi artıq bilirdi.

Əməlijjat on beş dəqiqə davam etdi, lakin mənə elə gəldi ki, on beş saat keçdi. Nəhajət, həkim mənə ijnə vurdu və qadınlara icazə verdi ki, otağa qajıtsınlar. Onlar gözlənilməjən qonağı görmək üçün otağa tələsdilər. Onlardan biri gördüjüm mehriban qadın idi, başa düşdüm ki, bu onun evidir. Onun ətrafında uşaqlar baş verən hadisəni bərkdən müzakirə edirdilər. Onlar onu Api çağırırdılar. O, həkimə ürəkdən minnətdarlıq bildirdi, həkim cavabında dedi:

— Başqa adama görə bunu etməzdim. Oğlan ölsəjdi həkim lisenziyamı itirərdim. Bu cinajətdir.

Jalnız indi başa düşdüm ki, bu adamlar mənə görə risqə gedirdilər, qəlbimdə onlara minnətdarlıq hissi olandı. Həkim tezliklə getdi, mən isə özgə jataqda tanımadıjım adamların arasında qaldım.

Onlar mənə sual verməjə başladılar, lakin ijnədən sonra çox juxulu idim, ajdın cavab verə bilmirdim, juxuja gedəndə kişi səsi eşitdim, lakin onun üzünü görə bilmədim. Jatmışdım.

Ojananda artıq qaranlıq idi. Özümü xejli jaxşı hiss edirdim. Ətrafımı görmək üçün başım ajdın idi. Gözəl, böyük və sərin otaqda uzanmışdım. Fikirləşdim, Allah Özü mənı bu jaxşı adamların janına gətirdi ki, mənı tapıb həjata qajtarsınlar. Bir müddət əvvəl ölüm arzuladıjıma baxmajaraq bu fikri bəjəndim və həjata görə bu adamlara minnətdar idim.

Jataqdan durdum, çünki özümü jaxşı hiss edirdim. Durmağımı eşidən iki kişi otağa daxil oldu və özlərini təqdim etdilər. Onlardan biri, mister Kureşi, evin sahibi idi. Onun xejirxahlıjına görə ürəkdən ona minnətdarlıjımı bildirdim. „Nə vaxt getməlijjəm” sualıma gülümsəjib cavab verdi ki, bu barədə sonra söhbət edəcəək.

— İndi isə, Mə'sud, burada qalmalısan. Hər şey jaxşı olsa, bəlkə də sabah gedə bilərsən.

O axşam çox söhbət etdik. Mənim kədərli hekajəm bütün evə jajıldı. Adamların sakitcə mənim haqqımda danışıqlarını eşidirdim. Allahı və Onun adamlarını axtardıjımı onlara dejəndə təəccübləndilər. Qadınlar həjəcanla ovuclarını üzlərinə basırdılar.

Jatmağa getməmişdən əvvəl mister Kureşi mənə dedi:

— Mə'sud, evimiz sənin üçün açıqdır. Burada qalıb oğullarımızın biri olsan şad olarıq. Biz müsəlmanıq və bununla fəxr edirik, çünki İslam həqiqətdir — sən bunu görəcəksən. Kafir əhmədi keçmişini burada unudub həqiqəti taparsan.

Bu sözləri xüsusi ləzzətlə dedi və Api (missis Kureşi) onunla razı idi.

— Düz dejir, Məsud. Heç nədən qorxma, bütün ürəkdən, imanla axtar. Jaxşı ki, Allah sənə həqiqi həjatin yolunu göstərdi. Kafirlərdən getdin, burada isə axtarışlarına maneə olmayacaq. İndi isə hamının jatmaq vaxtıdır. Gecdir.

Nökər oğlan mənə otağımı göstərdi. Bir an qapıda donub qaldım. Elə bildim juxu görürəm. Otaq mehmanxananın ə'la növlü otağına bənzəjirdi. Jatmaq üçün jumşaq jataq, oxujub jazmaq üçün masa var idi. Burada həтта ajrı hamam da var idi. Fikirlərimdə jenə Allaha müraciət etdim. O nə qədər də ucadır! Bir müddət bundan əvvəl ölü it kimi jolda uzanmışdım, indi isə rahatlıq və varlıqda jeni həjata başlajıram...

Divarın janındakı şkafta bir çox kitab görüb sevindim. Tələsib onlara jaxınlaşdım, tez adlarına baxdım. Bu qijmətli cildli İslam kitabları idi. Qur'anın Hədislərinin şərhləri, (Məhəmmədin həjatı haqqında rəvajətlərin), tərcümeji-hal cildlərinin janında idi. Bunları saatlarla öjrənməjimin fikri məndə sevinc hissi ojadırdı. Göz jaşlarımla Allaha minnətdarlığımı bildirdim, çünki O mənə ölüm əvəzinə tamamilə jeni həjat verdi.

Növbəti gün tezdən ojandım. Öz hamamımda çimib hiss etdim ki, dünənki qara fikirlərim məni tərk etdi. Ailə ilə birlikdə səhər jeməjini jedim və mister Kureşi işə gedəndən sonra arvadı mənə dedi:

— Bu gün səninlə bazara gedəcəjik, sənə jeni paltar almaq lazımdır.

Onun xejirxahlığı qəlbimə toxundu, ağılımdan bir fikir keçdi ki, bunu da Allah edir. O bizə xejirxah olanda bütün dünya xejirxah olur. Allah kimi isə ucaldırsa, heç kim onu alçalda bilməz. Bunu dərk etmək mənə çətin idi, lakin bir şeji mən ajdın bilirdim: hansı isə bir səbəbə görə Allah qərara gəldi ki, Öz xejirxahlığını və qajğısını mənə göstərsin. Bundan sonra başqa və narahat bir fikir ağılıma gəldi: əslində Allah heç vaxt mənə pis olmayıb, lakin mən Onun yolunu indi anlamağa başlajırdım! Xoşbəxtliklə dolaraq missis Kureşinin ardınca gedirdim. Mənə elə gəlirdi ki, bazarda ətrafımdakı adamlar mənə gülümsəjirlər. Dükana bu qadınla mənim gəldijimi görən satıcı əlindən gələni edirdi ki, onu razı salsın. Uzun sözün qıtası, evə gələndə özümü padşah kimi gejinmiş hesab edirdim.

Kureşi ailəsi məni sevdi. Heç kim mənim axtarışlarımı mühakimə etmirdi, əksinə, hamı çalışırdı ki, mənə kömək etsin. Bunu jadıma salaraq Allaha minnətdarlıq edirəm, çünki o vaxt ehtijacım olan şeji O mənə verirdi. Görünür, Onun ardınca getməjim üçün mənə sabit, məhəbbətlə dolu əhatə lazım idi, bu evdə də bunlar var idi.

Rabvahda mən jalnız əhmədilərin kitablarını oxujurdum, həтта Qur'anın şərhləri əhmədilərin nöqteji nəzərindən jazılmışdı. İndi isə məsələjə başqa gözlə baxmaq imkanım oldu və mən böjüklə həvəslə buna başladım. Hər gün vaxtımı saatlarla otağımda masanın arxasında oturub öjrənərək, müqajisə, təhlil və qejdlər edərək keçirirdim. Çox

vaxt axşamlar öz araşdırmalarımla mister Kureşi ilə bölüşürdüm. Nəticəyə gəldim ki, o ehkamlı olmağına baxmajaraq, çox təhsilli adamdır. Bütün bu vaxt ərzində ürəjim Allaha tərəf yönəlmişdi.

İki aj mənim üçün çox yaxşı keçdi. Kureşi ailəsi məni tam qəbul edib sevdilər. Evlərində iş görməyə mənə icazə vermirdilər, baxmajaraq ki, mən istəyirdim onların xeyirxahlığının əvəzini verim.

— Xejr, Mə'sud, — deyə Api mənə mehribanlıqla gülümsədi, — İslamın həqiqətini öyrənərək burada nə qədər istəsən qala bilərsən. Bizim kifayət qədər nökrərimiz var. Sən isə bizə nökrə deyil, oğul kimisən.

Bir dəfə mister Kureşi məni söhbət üçün çağırırdı.

— Sənin haqqında mə'lumat aldım, — onun bu sözlərini eşidəndə ürəyim qopdu. Jenə getməli olacağam? Əzabla sözünün davamını gözləyirdim.

— Mə'sud, validejnlərinə xəbər göndərdim ki, səni tə'qib etməkdə davam etsələr onlara pis olacaq. Ümid edirəm ki, onlarla belə danışdığımıza görə məndən inciməyəcəksən, mən fikirləşdim ki, sənin gələcəyin üçün bu yaxşı olar.

Dərin nəfəs aldım. Gərginliyimi görüb məni ruhlandırmaq üçün əlimə toxundu.

— Apa, siz çox xeyirxah adamsız, amma icazə versəniz özümə bir iş tapardım, — deyə mən cavab verdim.

O qaş-qabaqlı oldu.

— Nə olub, Mə'sud? Sənə pul lazımdır?

— Əsas pul deyil, — deyə mən sakitcə cavab verdim, — İstərdim ajağa qalxım, sizə yük olmağım.

Məncə, azad olmaq arzumu o başa düşdü, çünki cavab verəndə onun səsinə keçmiş məhəbbəti hiss etdim:

— Yaxşı, Mə'sud, sənin buna ixtijarın var. Sənə iş taparam.

1971-ci ildə Şərqi Pakistanın statusu məsələsində Hindistanla Pakistanın arasında münasibətlər zirvə nöqtəsinə çatdı, bu da həmin ilin dekabr ayında müharibəyə gətirib çıxartdı, nəticədə Banqladeş dövləti jarandı. Bu hadisələrdən əvvəl bir neçə aj ərzində şəhərdə gərginlik hiss edilirdi, adamlar iztirablı üzlərlə gəzir, müharibənin tezliklə başlamasına əmin idilər. Mən mütəmadi işə gedirdim, boş vaxtı isə dərslərimə və mister Kureşi məni təqdim etdiyi İslam alimləri ilə söhbətlərə həsr edirdim.

Qışda əsl müharibə başladı. Demək olar ki, hər axşam hava basqını olurdu, maşınların səsi ilə adamlar sığınacağa qaçırdılar.

Bir dəfə gecə evin zirzəmisində oturub yaxınlıqda partlayan bombaların səsinə qulaq

asırdım. „Bu hind təjjarələridir, „qoçaq adamdılar”, — dejə qulaqlarımı barmaqlarımla tutub fikirləşirdim. Həmişəki kimi ərəb dilində duaların sözlərini təkrar edərək dua edirdim. O gecə mən Kəlmeji şəhadəti dejirdim. Bu dəfə isə hər sözdən sonra dajanıb özümə suallar verirdim:

— „Allaha inanıram”, — dejə uca səslə duanı dejirdim, — əslində bu belədirmi? Doğrudanmı mən inanıram? — qəlbimdə bilirdim ki, inanıram. Sonra mətnin növbəti hissəsinə keçirdim.

— „...Onun mələklərinə”, — əlbəttə onlara inanıram.

— „...Onun kitablarına”, bəli, — əminliklə dejib uşaqlıqda mənə öjrətdiklərinin hamısını jadıma salırdım.

Hava basqınının və sirena „hava təhlükəsi keçdi” signalını verəndən sonra zirzəmidən dərin düşüncədə çıxıb öz otağıma jollandım. Işıqı jandırmazdan əvvəl pəncərələri jorğanla örtədim ki, jenə basqın olsa işıq görünməsin və sonra jatağıma uzandım. Amma jata bilmirdim. Dəsmalın altında lampanı jandıрмаğa məcbur oldum. Oturub Qur’anı açdım. Səhifələri vərəqləyərək birdən oxudum:

„Ej mö'minlər! Allaha və Pejğəmbərinə, Onun öz Pejğəmbərinə endirdiji kitaba (Qur'ana) və ondan əvvəl nazil etdiji kitablara iman gətirin! Allaha, Onun mələklərinə, kitablarına, pejğəmbərlərinə və Axirət gününə inanmajan şəxs, şübhəsiz ki, (doğru joldan) çox azmışdır” (Surə 4:136).

Bu sözlərin qarşısında donub qaldım, ürəjim möhkəm döjünürdü. Onlar nə deməkdir? Bilirdim ki, məhz Allah Kəlamına görə Rabvahda qohumlarımla fikir ajrılığı oldu. Onlar dejirdilər ki, Allah Kəlamına inanırlar, əslində isə ona heç inanmaq istəmirdilər. Onlar jalnız dildə inanır, həjatda imanı tətbiq etmək isə istəmirdilər. Mən isə dəqiq bilirdim — Allah dejib ki, İncil nur və insanlara doğru jol göstərən bir kitabdır (Surə 6:91 və Surə 40:53), „açıq-ajdın kitabdır” (Surə 37:117). Sonra (Surə 5:46) „Onların ardınca Mərjəm oğlu İsanı özündən qabaqkı Tövrati təsdiq edən kimi göndərdik. Ona içində haqq jol və nur olan, özündən əvvəlki Tövrati təsdiq edən, müttəqilər üçün doğru jol və nəsihət olan İncili verdik”.

Hava basqını sirenası həjəcanlı düşüncələrimi dajandırdı və həvəssiz işıq söndürdüm. Qaranlıqda oturub fikirləşirdim: „Danışan tutu quşu kimi bu sözləri neçə dəfə təkrar etmişəm, amma bu gün onlara diqqət jetirəndən sonra onlar nəhajət mənim şüurumun dərinlijinə çatdı”. Birdən Müqəddəs Kitab oxumaq arzusu məndə jenə ojandı, jeni gözlə, jeni mövqe ilə. Bilirdim ki, müsəlman alimləri onu dəjişilmiş və təhrif olunmuş hesab edirlər. Dəfələrlə mənə xəbərdarlıq ediblər ki, Müqəddəs Kitabı öjrənmək mənim imanımı dağıdıb məhv edəcək. Lakin ürəjim mənə başqa şey dejirdi.

İmanım həqiqidirsə, jaşajacaq. O, qumdan tikilmiş və jerə düşəndə minlərlə hissəjə dağılan evə bənzəmədi! Sən doğrudan da həqiqi Allaha inanırsansa, hər şey jaxşı olacaq, — dejə mən özüm özümə dejirdim. Bu sualı öjrənməkdə davam etməji möhkəm qərara aldım. Mənə Müqəddəs Kitabı və Qur’anı müqajisə etmək lazımdır.

Necə olursa olsun, — dejə zenit topunun ölüm gətirən uğultusuna qulaq asaraq

düşünürdüm, — Qur'an mənə Müqəddəs Kitab oxumağı məsləhət edirsə, Məhəmmədin vaxtında o təhrif olunmamışdı. Desəm ki, o sonra təhrif olub — onda Allahın sözüne baxmıram və Ona inanmıram. Allah bilsəydi ki, Onun Kəlamı sonra dəyişiləcək, onu belə uca tutmazdı. Düşüncələrim belə idi.

Hər halda mənə təzədən Müqəddəs Kitab tapmaq lazım idi.

Müqəddəs Kitab və Qur'an

Növbəti gün ojananda əvvəlcə Müqəddəs Kitab tapmaq fikri ağılıma gəldi. Mənə elə gəldi ki, yaxşı olar ki, onu Karaçijə gələndə gəldijim kilsədən istəjim — müqəddəs Andrej adına Şotlandiya Kilsəsindən.

Səhər jeməjindən sonra oraja tələsdim, ümid edirdim ki, mənə kömək edəcək adama rast gələcəyəm. Lakin məni mə'jusluq gözləjirdi, çünki kilsə bağlı idi. Kimisə axtarmağa cəsarətim çatmadı. Qəm içində küçə ilə gedirdim, birdən sağ tərəfimdə Mərkəzi metodist Kilsəsini gördüm. Çox fikirləşmədən açıq darvazadan içəri girdim, ümid edirdim ki, burada Müqəddəs Kitab taparam.

Girişdə dajanan və yaxınlaşmağımı görən dörd kişi söhbətlərini kəsdilər. Zənn edirəm, başa düşdülər ki, mən müsəlmanam, çünki çox da dostcasına görünmürdülər. Salam verib mənə ən yaxın duran adamdan soruşdum:

— Xahiş edirəm, mənə Müqəddəs Kitab tapmağa kömək edə bilərdinizmi?

Onlardan biri soruşdu:

— Nə üçün Müqəddəs Kitab cəmiyyətinə getməjəsiniz? Orada sizə kömək edərlər.

Bu cəmiyyət haqqında ilk dəfə eşidirdim və onun ünvanını soruşdum. Mənə haraja getmək lazım olduğunu dedilər, lakin Karaçinin bu rayonunu yaxşı tanımırdım. Müqəddəs Kitabı isə tez almaq arzusunda idim.

— Mənə müvəqqəti Müqəddəs Kitab verə bilərsinizmi? Oxujan kimi qajtaracağam, — deyə ümidlə onlardan soruşdum.

— Siz doğrudan da Müqəddəs Kitabı oxumaq istəjirsinizsə, onu pul ilə ala bilərsiniz. Amma jox, siz hamınız ejnisiniz. Hamı oxumaq istəjir, heç kim pul ilə almaq istəmir, — deyə əsəbiliklə cavab verdi.

Məsələnin belə olması məni təəccübləndirdi.

— Pul verə bilərəm, — deyə sojuq cavab verdim. Bu vaxt söhbətimizə qulaq asan daha iki nəfər bizə yaxınlaşdı və onlardan biri gülümsəjərək dedi:.

— Ona Müqəddəs Kitab verin.

Gördüm ki, o mənə gülür. Başqaları isə mənə ciddi qulaq asırdılar və mən Müqəddəs Kitabın mənə nə üçün lazım olduğunu onlara başa salmağa çalışdım. Onlardan biri

pastor idi, diqqətlə mənə qulaq asıb adımı soruşdu.

— Gedək mənimlə, Mə'sud, otağında söhbət edərik.

Oturmağa dəvət etdi və öz axtarışlarım barəsində ona bəhs etdim. O diqqətlə dinləyirdi və jenə Müqəddəs Kitab xahiş edəndə çox fikirləşmədən şkafdan kitabı çıxartdı. Əlində tutub mənə dedi:

— Mə'sud, götür. Bu, Həjat Sözüdür.

Mən minnətdarlıqla kitabı götürdüm, ona pul təklif etdim, lakin o başını bulayıb dedi:

— Həjat Sözü onu səmimijətlə axtaranlar üçün müftədir, — jumşaq səslə dejib ajağa qalxdı, — Bu kitabı götür və diqqətlə oxu, o sənin qəlbini dolduracaq.

Mən minnətdarlıqla Müqəddəs Kitabı bağrıma basdım. Bu vaxt otaqda olan jaşlı ağa növbəti bazar günü məni ibadətə dəvət etdi. Gəlməjimi söz verib vidalaşdım.

Axşam „Xəbərlər”dən eşitdik ki, atəşin dajandırılması e'lan olunub. Ürəklər minnətdarlıq və sevinclə doldu. Lakin işığı gizlətmə qajdaları hələ də gücünü itirməmişdi və jeni Müqəddəs Kitabımı oxumaqdan əvvəl pəncərəni jorğanla və lampanı dəsmalla örtüm. Bunu edəndən sonra oxumağa başladım.

Müqəddəs Kitabı açdım və Jaradılış kitabından başladım. İlk sözlər mənim diqqətimi cəlb etdi. Allahın jaratdığı işlər barədə jazırdı, işığı və s. jaratdı. „Qur'andakı kimidir”, — dejə fikirləşdim və jadıma saldım: „Bir şey jaradanda O „Ol” dejir və o da olur”.

O axşam həmişəkindən çox oxumuş və oxuduqlarımla dolmuşdum. Kitabı bağlayıb uzananda gözlərim janır, düşüncələrim isə qajnajırdı. Mənə elə gəlirdi ki, əcdadlar qarşımdan keçir keçir. Müqəddəs Kitabdakı peyğəmbərlər Qur'andan mənə tanış idilər. Həmin Nuh, İbrahim, Lut. Həmin İsmajıl, İshaq, Jaqub və Jusif. Musa ilə fir'onun həmin hekajəsi. Həmin Harun.

Gözəl məzmurları oxujan həmin Davud...

Həmin Sülejman idi ki, ona bilik və müdriklik verilmişdi...

Ejni Ejjub, ejni Junus...

O axşam mənə elə gəldi ki, bütün Əhdi-Ətiq Qur'anın şərhlərinə bənzəjir.

Növbəti bir neçə gün hərərətlə Müqəddəs Kitabı öjrənməklə keçdi. Kureşi gördülər ki, adətən keçirtməkdən çox vaxt otağında oluram və heç nə deməsələr də bir az narahat idilər. O vaxta bəzi vacib məsələlər mənə ajdın olmuşdu. Məsələn, İslam öjrədir ki, peyğəmbərlər müqəddəs və günahsız həjat jaşajıblar, lakin Müqəddəs Kitabı oxuduqca anlaşırdım ki, onlar burada tamamilə başqa cür, adi insan kimi, insan cisminin zəiflijinə mə'ruz kimi təqdim olunurlar. Davudun ehtirası, İrməjanın Allaha qarşı qəzəbi və Musanın tabe olmaması haqqında oxumaq mənə qəribə gəlirdi. Mən dəhşətə gəldim ki, belə şeylər açıq-ajdın jazılıb, amma bundan ruhlandım da. Bu adamlar mənim kimi zəif

olublar və buna baxmajaraq, Allah onlardan istifadə edib... Oxumaqda davam edirdim.

Bu barədə fikirləşdikcə bir-birinə zidd hisslər keçirirdim. Bir tərəfdən mənə elə gəlirdi ki, bu barədə belə açıq jazmaq olmaz, başqa tərəfdən isə — bu açıqlıqda həqiqətin şəhadətini hiss edirdim. Mənim bir tərəfim bağırırdı: „Bu Allaha küfrdür!” Bir-iki dəfə Müqəddəs Kitabı örtüb kənara qojurdum. Lakin daxilimdə sakit səs dejirdi: „Bu kitablar dəyişilibsə, nə üçün jəhudilər bu hekajələr onlardan kənar etməjiblər? Axı onlar öz ulu babaları ilə belə fəxr edirlər. Nə üçün bu hekajələr hələ buradadırlar?” Bu məni çox inandırıdı.

Bu fikirlərlə Qur'anı açdım ki, görüm orada peyğəmbərlərin bağışlanması haqqında bir şey varmı. Böyük təəccüblə aşkar etdim ki, Qur'an bu barədə danışır. Allah adamlarının əksəriyyəti günah edib və Allahdan əfv istəjiblər. Məsələn Adəm (Surə 7:23–24), Nuh (Surə 11:47), İbrahim (Surə 28:16), Davud (Surə 38:23–24).

Mənim üçün bu jeni kəşf idi, çünki müsəlmanlar peyğəmbərləri günahsız hesab edirlər.

O vaxtlarda Kureşilər mənim öjrəndijimə qarşı narahatçılıqlarını göstərməjə başladılar. Bir dəfə axşam missis Kureşi mənə dedi:

— Məsud, başa düşməlisən ki, bu qədər dərs oxumaq zıjandır. Sənə çoxlu gəzmək lazımdır.

Ona minnətdarlığımı bildirib dedim ki, dərslərim müvəffəqijjətlə irəli gedir. Sözlərim onu qane etmədi.

— Məsud, sənə lazımdır ki, Məhəmməd ilə İsanın həjatlarını müqajisə edəsən. Görəcəksən ki, bizim Məhəmməd bənzəmək üçün əsl nümunədir və dünyaja jeganə xejir-duadır.

Bazar günü günorta Mərkəzi metodist Kilsəsində jaşlı kişijə verdijim sözü jada salıb ibadətə jollandım. Oraja gələndə ibadət başlamaq üzrə idi. Sakitcə axırncı sırajə keçdim. İbadət mənə çox təəssürat bağışlamadı, baxmajaraq ki, İsa Məsihə verilən jer məni təəccübləndirdi. Hamı Onu Rəbb və Xilaskar adlandırırdı. Varlığımın bir hissəsi buna qarşı üsjan edirdi, başqa hissəsi isə bunu çox xejirli və sülh gətirən hesab edirdi.

Vaiz məni son sırada gördü və və'zdən sonra mehribancasına mənə müraciət etdi. Onun adı mister Vinsent, onunla mister Messi, məni ibadətə də'vət edən həmin adam var idi. Mister Vinsent məni öz otağına də'vət etdi.

Xejli söhbət etdik. Bir çox suallarım var idi və cəsəratimi toplajib soruşdum ki, sual verə bilərəmmi? Mister Vinsent başı ilə razılıq bildirdi.

— Qur'anda İsanın doğulması, tə'limi, mö'cüzələri və göjə qalxması haqqında doktrin görürük, lakin orada „Ata” və ja „Oğul” sözləri joxdur. Axı Qur'anda belə dejilir: „Allah doğmajib, doğulmajib...”

Mən danışanda mister Vinsent mənə diqqətlə baxırdı, sonra cavab verdi:

— Düz dejirsən, Mə'sud. Qur'anda Allahın vacib Adı var — „Alvadood“. Sevən Allah. Lakin İncil dejir ki, O nəinki sevir, O məhəbbətin özüdür. Başqa sözlə, Onun adı nəjinki Alvadooddur, O, insan şəklində gəlmiş Alvadooddur.

Bizim Müqəddəs Kitabımız „Ata“, „Oğul“ sözlərindən istifadə edir ki, Allah ilə bəşəriyyətin münasibətlərinin bərpasını göstərsin. İslam öjrədir ki, Allah Rəbbdir və biz hamımız Onun qullarıyıq. Lakin İncil İsa haqqında dejir: „Allah dünjanı elə sevdi ki, vahid Oğlunu ona verdi. Bunu ona görə etdi ki, Ona iman edən hər kəs həlak olmasın, əbədi həyata malik olsun“ (Jəhja 3:16).

— Mənim problemim elə bundadır, — dejə mən əlavə etdim, — İsa Məsih necə Allah Oğlu ola bilər?

Mister Vinsent səbirsizliyə gülümsədi.

— Biz ruhani qohumluqdan söhbət edirik, Mə'sud, sənə bu ağıd olmalıdır. Bunun cismani doğulmağa heç bir aidiyyəti yoxdur. Müsəlmanlar elə bunu başa düşə bilmirlər və istəmərlər də. Biz ruhani qohumluqdan danışırıq.

İcazə ver bir misal gətirim. Məhəmmədi „Xalqımızın Atasını“ adlandıranda onumu nəzərdə tuturuq ki, bütün Pakistan xalqı ondan doğulub, onun nəslidir? Əlbəttə ki yox! Eləcə də biz məsihçilər inanırıq ki, Allah „İsa Məsih haqqında dejir ki, o cismən Davudun nəslindəndir; qüdsiyyət Ruhuna görə, ölümlərdən dirilərək Allahın Oğlu olduğu qüdrətlə sübut edildi“ (Romalılara 1:3–4).

Bu qəribə sözləri deyəndə onun üzü nur saçdı və mən gördüm ki, bu sözlərin onun üçün böyük qiyməti var.

— Lakin Qur'ana görə, — dejə o davam edirdi, — Məsihin adı „Allah Kəlamı“ və „Allahın Ruhudur“. Müqəddəs Kitabda da həmin bu sözlər var, amma bundan başqa Müqəddəs Kitabda deyilir ki, İsa həm də „Oğuldur“.

İnanırıqsa ki, Allah əbədidir, onda Onun Ruhı da şübhəsiz ki, əbədi olmalıdır, məhəbbət isə — Allahın Ruhudur. Şübhə yoxdur ki, O əbədidir.

Donub qalmışdım. Heç vaxt əvvəlcə bu qədər tam cavab eşitməmişdim. Müsəlmanların İsa haqqında dediklərini çox eşitmişdim, lakin ilk dəfə idi ki, bu suala məsihçilər nöqtə-nəzərdən cavabı eşidirdim. Hiss edirdim ki, mənə təqdim olunan dəlillərlə məhv olmuşam. Bütün müsəlman mirasım məni məcbur edirdi bu düşüncəni rədd edim, ejni zamanda isə ürəjim istiliklə dolurdu. Birdən jadıma düşdü bir dəfə şairin bu sözlərinə zarafatla istinad etmişdilər: „İncili oxuyanda müsəlman İslamdan dönür“.

Heç mənimlə bu baş verə bilərmi?!...

Mənə elə gəlirdi ki, mister Vinsent əzablarımı anlar. O məni tələsdirmirdi. Nəhəjət məndən jənə suallarım olmasını soruşdu. Javaş-javaş başımı buladım, çünki İslam qalamın əsas istinadgahı dağılmışdı.

— İcazə versəniz suallarımın qalanını növbəti dəfə verərəm. Əvvəlcə bu gün müzakirə

etdiklərimizi öyrənməliyəm.

Ajağa qalxıb mənə yaxınlaşdı.

— Mən səni yaxşı başa düşürəm, Mə'sud. Hər bir zaman səni görməyə şad olaram.

Növbəti bir neçə gün kilsədə eşitdiklərimi islam alimləri ilə müzakirə edirdim, lakin mister Vinsentinin sözlərindəki qüdrət mənimlə idi. Onun sözlərini unuda bilmirdim. Qəsdən Karaçidə ümumdünya İslam Birlijinin rəhbəri, İslam alimi Maulanu Fazlura Rəhmanın janına getdim. Bu adam çox məşğul idi və onunla görüşmək çətin idi. Bir dəfə axşam duasından sonra təjinat məktublarını götürüb onun janına jollandım, lakin onun dəlilləri məni inandırmadı.

— Sən inanırsan ki, hər şeyi Allah jaradıb? — sərt səslə o məndən soruşdu.

— Əlbəttə, Allah Jaradandır.

— Beləliklə, həqiqi müsəlman olmaq istəyirsənsə, Allah haqqında sualların olmamalıdır. Məhəmməd necə? İnanırsan ki, Məhəmməd Allahın peyğəmbəridir, dünyaja xejir-duadır və İslam həqiqi dindir?

Bu qədər sual məni jıxdı. O ajdın dejirdi ki, bu məsələlər barədə müzakirə ola bilməz, yalnız iman olmalıdır.

— Ağa, mən kor-korana inanmalıyam?

— Hətta məsihçilikdə də imanlının kor inamı olmalıdır, — dejə söz altında qalmadı.

— Ola bilər, lakin məsihçilikdə müddəaların həqiqiliyini təsdiq edən bir çox şəhadət var. İstərdim həmin şəhadətlərdən müsəlman imanı üçün də tapım.

Doqmatikaları üstümə jağdırdı. Mən inanmalıyam, inanmalıyam, inanmalıyam dejə mənə tə'kid edirdi. İslamın beş əsas müddəalarına sual vermədən inanmalıyam. Bu dəlillər mənim dərrakəmə aid idi, ürəjim isə kənarda qalmışdı. Müqəddəs Kitabının üç vahidlik təlimi və İsa Məsihin Allah Oğlu olmasından danışanda o mənə heç qulaq asmırdı.

Axırda mən üzr istəyib ajağa qalxdım. O vaxt o özü də məni qapıdan qovmağa hazır idi. Jazdığı bir neçə məqaləni mənə verib diqqətlə oxumağı tapşırdı. Onlar məsihçiliyin təhrif olunmasından bəhs edirdi və jol kənarında quru toz kimi idilər. Qərara gəldim ki, İsa Məsihin və Məhəmmədin həyatlarını öyrəni b müqajisə edim. Missis Kureşinin məsləhətini jadıma saldım və qərara gəldim ki, onun məsləhətini jerinə jetirmək vaxtı çatıb. Növbəti gün Müqəddəs Kitabı açıb oxudum:

„İsa öz şagirdləri qarşısında bir çox başqa mö'cüzələr də göstərdi ki, bu kitaba jazılmamışdır. Amma İsanın, Allah Oğlu Məsih olduğuna iman edəsiniz və iman etməklə Onun adı ilə sizdə həjat olsun dejə, bunlar jazılmışdır” (Jəhja 20:30–31).

Bu sözlər sanki xüsusilə mənim üçün dejilmişdir, lakin jenə İsanın ilahiliji mənə mane oldu, mən onu heç cür qəbul edə bilmirdim. Mö'cüzələr! İman! Əbədi həjat! İsa Məsih

necə adam idi ki? Onun böyük həyatını öyrənmək istədim, görəüm məni nəyə gətirib çıxaracaq. Bilirdim ki, Qur'anda İsanın mö'cüzələrindən jazılıb, baxmajaraq ki, dəqiq Müqəddəs Kitabda olanlar dejil. Hədislərdə jazılıb ki, Məhəmməd ajı iki jerə bölüb, xəstəyə şəfa verib və şagirdlərinə jemək verib. İsanın mö'cüzələri Məhəmmədin mö'cüzələrindən fərqlənirmi? Amma Qur'an dəqiq dejir ki, Məhəmməd heç bir mö'cüzə etməjib! Heç belə şey olarmı ki, müsəlmanlar onun mö'cüzələrindən jalnız ona görə jazırlar ki, İsa ilə bərabər olsun?

Surə 13:7 jadıma düşdü: „Kafir olanlar: „Məgər ona Rəbbindən bir mö'cüzə endirilməli dejildimi?“ — dejirlər. Sən ancaq (insanları Allahın əzabı ilə) qorxudansan. Hər tajfanın (doğru jol göstərən) bir rəhbəri (pejğəmbəri) vardır”

Sonra, Surə 29:50 „Müdriklər: „Bəs nə üçün Rəbbindən ona (başqa pejğəmbərlər kimi) mö'cüzə nazil olmadı?“ dedilər. (Ja Məhəmməd!) De ki: „Mö'cüzələr ancaq Allahın əlindədir. Mən isə sadəcə olaraq insanları (Allahın əzabı ilə) açıq-aşkar qorxudan bir pejğəmbəram!”

Başqa sözlərlə desək, Məhəmməd pejğəmbər heç vaxt mö'cüzə etməjib. Ajdındır ki, İsa üçün mö'cüzələr nəfəs kimi təbiidir! Bunu fikirləşəndə pis oldum.

Jalnız Allah mö'cüzə edə bilər. Məsih mö'cüzə edirdi. Bundan „Məsih Allahdır” məntiqi nəticəsini çıxarmağa cəsərim çatarmı?

Ürəjim duada çırpındı: „Ej böyük, Jaradan Allah! Məni doğru jola jönəlt. Ne'mət verdijin kəsərin joluna! Qəzəbə düçar olanların və azanların joluna jox!” Göz jaşlarımla ürəkdən dua edirdim.

O an hiss etdim ki, otaqda kimsə var və mənə nə isə demək istəjir. Tez ətrafıma baxdım, lakin heç kimi görmədim. Lakin kimsə və ja nəşə məni çağırmaqda davam edirdi. Masanın üstündəki açıq Müqəddəs Kitaba baxdım. Oxuduğum səhifədə dejil, başqa səhifədə açıq idi. Gözlərimə inanmajaraq jaxınlaşıb oxudum:

„Diləjin, sizə veriləcək; axtarın, tapacaqsınız; qapını döjün, sizə açılacaq. Çünki hər diləjən alır, axtaran tapır və qapı onu döjənə açılır” (Matta 7:7–8).

Allah mənimlə danışırdı! O Özü mənə bu sözləri göstərdi. Duamı qəbul etdijini və mənə cavab verdijini anlaşıb titrədim.

Növbəti həftə ərzində Müqəddəs Kitabdakı mö'cüzələri öyrənməkdə davam edirdim. Jəhudi pejğəmbərləri və İsanın mö'cüzələri arasında böyük fərq gördüm. Mənə elə gəldi ki, pejğəmbərlər çox vaxt öz xəjirləri üçün öz güclərindən istifadə edirdilər, İsa Məsih isə — heç vaxt.

Məsələn, İljəs dul qadına dejir: „Qorxma, get söjlədjini kimi elə. Amma əvvəlcə onda mənim üçün kiçik bir kökə düzəlt və mənə gətir. Özünə oğlun üçün sonra hazırlajarsan” (1 Pad 17:13). Ajdındır ki, pejğəmbərlər düşmənlərinə qarşı durmaq üçün Allahın gücündən istifadə edirdilər. (2 Pad 1:9–14).

Lakin Allahın gücünə malik olan İsa Öz həyatını xilas etmək və düşmənləri qırmaq üçün

heç vaxt mələkləri çağırmamışdı.

Pejğəmbərlər dejirdilər: „Rəbb belə dejir”. İsa isə həmişə „Doğrusunu, doğrusunu sizə dejirəm...” dejirdi.

Məhəmməd özü haqqında belə demişdi:

„Mən də sizin kimi ancaq bir insanam. Mənə vəhj olunur ki, sizin Tanrınız yalnız tək olan Allahdır. Kim Rəbbi ilə qarşılaşacağına ümid bəsləjirsə, yaxşı iş görsün və Rəbbinə etdiji ibadətə heç kəsi şərik qoşmasın” (Surə 18:110).

İsa isə Özü haqqında belə dejir: „Ej bütün jorğunlar və jükləri ağır olanlar, Mənim janıma gəlin və Mən sizə rahatlıq verərəm” (Matta 11:28); „Mən və Ata birik” (Jəhja 10:30); „Mənim vasitəçiliyim olmasa Atanın janına heç kim gələ bilməz” (Jəhja 14:6).

Müsəlmanlar bilirlər ki, „kainatın xejir-duası” adlanan Məhəmməd özü haqqında demişdi: „Allahın istədiyindən başqa mən özümə nə bir xejir, nə də bir zərər verə bilərəm” (Surə 10:49).

İsa isə demişdi: „Jerdə və göjdə bütün hakimijət Mənə verilmişdi” (Matta 28:18).

Bu məni son dərəcədə hejrtləndirdi. Qarşımda Məhəmməd durmuşdu. Məni öjrtmişdilər ki, o dñnjaja xejir-dua gətirib, lakin həmin xejir-duanı hansı qüvvə ilə gətirmişdi? O bizim kimi adi insan idi, hər bir müsəlman onun qəbrini görə bilər, — dejə özlüjümdə fikirləşirdim. O bizi xilas edə bilməz. Başqa tərəfdən, İslamın qejd etdiji kimi, məhdud bacarıqlı İsa Özü haqqında belə dejə bilirdi: „...Dirilmə və həjat Mənəm...” (Jəhja 11:25).

İslamın böyük peyğəmbəri Mədinədəki qəbirdə əbədi juxuja gedib, İsanın qəbri isə boşdur, O orada yalnız üç gün qalmışdı. İsanın göjlərə necə qalxdığını bir çoxları görmüşdür.

Məhəmməd peyğəmbər milyonlarla adamlara sülh və təhlükəsizlik rəmzidir. Lakin onun bizim dua və nijazlarımıza ehtijacı var. Dñnjanın saleh müsəlmanları gündə beş dəfə Allaha peyğəmbərlərinə sülh versin dejə jalvarırlar!

Ajdın idi ki, həlledici nöqtəyə çatmışdım. Problemlərimlə müraciət etdijim mollalar mənə cavab verə bilmirdilər. Onlar yalnız qəzəblənirdilər, baxmajaraq ki, mən dağıtmaq dejil, bilmək istəjirdim. İndi isə əminəm ki, mənim o vaxt olduğum kimi, həqiqəti bilmək istəjən dñnjada bir çox müsəlmanlar var.

Zülmətdə nur

Ağbaş cənab mister Messi tək yaşayırdı və məni görməyə həmişə şad idi. O gün məni xüsusi sevinclə qarşıladı. Çaj hazırladığı vaxt mətbəxdə gözlədim. Çaj ilə fincanları götürüb qonaq otağına keçdik və orada isti və şirin çajı sakit içirdik.

Janımdakı masanın üstündə „Xilas” adlı bir kitabça gördüm. Onu açıb bir neçə səhifə oxudum.

Bu kitabçada elə bir şey var idi ki, məni mister Messiyə sual veriməyə məcbur etdi.

— Müsəlmanlar inanırlar ki, bizi salehlik, Allaha inam və xejirxah işlər xilas edir. Məsihçilikdə bəs necədir?

Mister Messi isə başını buladı:

— Xejr, Mə'sud. Biz inanırıq ki, „hamı günah işlədib və Allahın izzətindən məhrum olub”. Özümüzü saleh əməllərlə xilas edə bilmərik. Jer üzündə yalnız bir Ad var, yalnız o Adla xilas ola bilərik — Rəbbimiz İsa Məsihin Adı. Bu, əfv və xilasın jeganə yoludur.

O gün ondan bir çox başqa şeylər də eşitdim, eşidib inandım. Biz çox söhbət etdik və hiss etdim ki, nəhəjət suallarına cavab alıram.

Mister Messi həyat təcrübəsində əldə etdiyi həqiqətləri mənə çatdırırdı. Pakistana Hindistandan 1947-ci ildə köçdü və bir çox il ərzində hərbi anbarda işləyirdi. Sonra Karaçijə köçdü və o vaxtdan burada yaşayırdı. Həyatdında çox kədəri olub. Arvadı bir neçə il bundan əvvəl rəhmətə getmişdi, bildijimə görə uşaqları var idi, lakin onlar da ölmüşdülər. Buna baxmaraq bu adamın üzü Rəbb İsaja imandan nur saçırı. Görürdüm ki, danışığının həqiqi qiymətini o jaxşı anlaşı.

Getməmişdən İslam və məsihçiliyi müqajisə edən kitablar xahiş etdim, o isə mənə cavab verdi ki, onun belə kitabı joxdur.

— Bu gün Pakistanda belə kitab çətin tapmaq olar, Mə'sud. Pakistan hakimijəti belə kitabları çap etməyə icazə vermir. Bu kitabları saxlayan adamlar böyük cərimə olunurlar.

Bu barədə ilk dəfə eşidirdim və çox təəccübləndim, çünki zənn edirdim ki, belə suallarda insan öz şəxsi mejli ilə, istədiğini öjrənməkdə azaddır, xüsusilə din sahəsində. Mister Messi bir neçə məsihçi kitabını verdi və küçə qapısına qədər məni jola saldı.

Çıxmamışdan əvvəl əlini başıma qojub dedi:

— Allah sənə xejir-dua versin, oğlum.

Evdə məni mister Kureşi gözləyirdi. Onun yaxşı xəbərləri var idi. O dedi ki, poçt xidmətində mənim üçün iş jeri tapıb və mən anket doldurmalıyam. Mən çox şad idim.

— Çox sağ ol, Apa, — sevincimdən dilim dolaşırdı. O gülümsədi.

— Lazımdır ki, sən tez anketi qajtarasan, — dejə mənə ünvanı verdi, — lakin əvvəlcə gəl jemək je, sojujur.

Hamı yaxşı əhval-ruhiyyədə idi. Birdən missis Kureşi qejd etdi:

— Mə'sud, son günlər sən məsihçilərlə jemək jejirdin. Bizimlə jemək istəyəndə gərək qüsul ilə yaxşıca jujunub təmizlənəsən ki, masanı murdarlamajasan.

Onun sözlərini zarafata çevirdim:

— Api, mənə elə gəlir ki, siz bundan da irəli getməlisiniz.

O təəccüblə mənə baxdı. Boşqabı qaldırıb altında markasını ona göstərdim.

— Gördüyünüz kimi bu boşqablar Çində düzəldilib. Onlar məsihçilərdən də pis kommunistdirlər. Axı onlar heç Allaha da inanmırlar. Məncə, bu boşqablardan jemək jeməzdən əvvəl bütün Qur'anı oxumalıyıq. Razı dejilsiz?

Hamı güldü.

1972-ci ilin fevralında poçt xidmətində işə qəbul olunduğum haqda cavab aldım. Lakin bundan əvvəl üç aylıq hazırlıqdan keçməli idim, bütün vaxtım buna sərf olunurdu, buna görə də başqa bir işlə məşğul ola bilmirdim. İşə başlayanda 8 saatlıq iş günündən sonra kitab oxumağımda davam edirdim.

Tapdığım bütün məsihçi kitablarını oxudum. Əlbəttə, işdə sərbəst vaxtımda da oxumaq istərdim, lakin bu mümkün dejildi. İşim əsasən nəzarətdən ibarət idi. Məni öyrətmişdilər joxlajım görüm poçt göndərmələri açılmaııb, onlarda icazə olmajan əlavələr varmı... Bu məs'ulijjətli iş idi, lakin mən səbrsizliklə iş gününün sonunu gözləjirdim ki, mənim üçün vacib dərslərimi davam etdirim.

Bir axşam günah problemini və onun jaranmasını öjrənirdim. Məni hejran etdi ki, Qur'an İsanın günahlı olduğı barədə bir söz jazmır. O, əlejhdarlarından Özü soruşurdu: „Məndə kim günah tapar?“ (Jəhja 8:46).

Həqiqət həm də ondan ibarətdir ki, Qur'an Məhəmmədin günahı haqqında da bir söz jazmır. Düzdür, Surə 110:3 dejir:

„...Rəbbini həmd-səna ilə təqdis et və Ondən bağışlanmağıni dilə. Həqiqətən O, tövbələri qəbul edəndir!“

Və ja Surə 48:1–2:

„Həqiqətən, Biz sənə açıq-aşkar bir zəfər baxış etdik! Allah sənin əvvəlki və sonrakı günahlarını bağışlayacaq, sənə olan ne'mətini tamam-kamal edəcək və səni düz jola müvəffəq edəcəkdir!”

Bu sözləri oxuyub Məhəmmədin günahsızlığı haqqında İslamın müasir tə'liminin və Qur'anın öjrətdijinin fərqlərini görüb çox təəccübləndim.

Eləcə də qadınlar haqqında İsanın baxışları və İslamın tə'limi arasında fərqi gördüm. Məsələn, Onun boşanma haqqında tə'limi (Matta 5:31–32) İslamın qanunları ilə tam zidd gəlir. İsa Öz tə'limi ilə qadınları müdafiə etdiji zaman Qur'an əks tə'lim verir:

„Qadınlarınızdan zina edənlərə qarşı öz aranızdan dörd şahid tutun! Əgər onlar şəhadət verərlərsə, həmin qadınları ölənə qədər, yaxud Allah onlar üçün bir yol açanadək evlərdə həbs edin” (Surə 4:15).

Müsəlman qadınlarına verilmiş və adı çıxmış „bərabərlik” budursa, onda onun qiyməti nədir! Əslində isə İslam kişilərə əjdən üstünlüklər verir, qadın isə mülkiyyətin bir hissəsi hesab olunur. Hətta cənnətdə qadınlar üçün heç bir sevinc hazırlanmayıb. Kişilərə isə çox şey və'd olunur — bunlara əxlaqsız əjləncələr də daxil olur, lakin qadınlar haqqında Qur'an susur. Qadınları kişilərdən bu dərəcədə asılı edən fəlsəfə məni qəzəbləndirirdi.

Fikrə gedib kürsüdə oturmuşdum. Birdən gözlərimin qarşısında külək Müqəddəs Kitab vərəqlərinə toxunub onları çevirdi. Təəccüblə qeyd etdim ki, kitab düz mənim ürəyimə müraciət edən bənddə açıldı:

„Ej xalqım, oradan çıxın ki, onun günahlarına şərik olmajasınız və onun bələlərinin birinə düşər olmajasınız, çünki onun günahları göyə qədər çatdı və Allah onun haqsızlıqlarını jada saldı” (Vəhj 18:4–5).

Bu sözləri oxuyub heyrətlə titrədim. Nə edim? Heç dua edə bilmirdim. Tərəzinin bir tərəfində müsəlmanlığın cənnət haqqında tə'limi, o biri tərəfində isə — İsanın sadə sözləri:

„Ölülər dirildikdən sonra nə evlənilər, nə də ərə gedirlər. Ancaq göylərdəki mələklər kimi olurlar” (Mark 12:25).

Mənə elə gəlir ki, İslamın qanun və qajdalarını tam sistem hesab edən adamlar səhv edirlər. Onlar bağırırlar ki, İslam qadını azadlığa çıxarıb. Əslində isə Allahın yaratdığı qadın üçün hazırladığı əsl azadlıq budurmu? Müsəlman qadının əri ilə boşanmağa ixtijarı joxdur, ərinin isə üç dəfə „boşanıram” sözünü təkrar etməji kifayətdir. Bu fikir məni coşdururdu. Küçəyə çıxıb qışqırmaq istəjirdim: „Ej İslam xalqı, müsəlman cəmiyyətimizdə boşanmış qadınlara baxın. Validejnlərinin evində günlərini keçirən qadınlara baxın. Ərləri onları atdıqları üçün dilənçi olub özlərini satırlar. Əzab çəkən uşaqlara baxın. Bu qadınlara baxın, ej İslam xalqı: ərleri tərəfindən evlərindən qovulub və ləjaqətli həjat sürə bilmirlər. Onlara baxın və İslam cəmiyyətimizə görə bizə qoj ajib olsun! Qadınlara baxın, ər bir neçə arvad sahibi olduğuna görə onları saxlaja bilmir. Bu, İslamın təmizliji naminə edilən qanunsuzluq dejilmi?”

Zəifliyimi hiss etdim. Bunların hamısını kimə dejə bilərəm? Mənə kim qulaq asacaq? Ağlajıb jeganə Allahı çağırırdım: „Ej Allahım, mənə həqiqi jolu göstər!”

Bütün bu vaxt ərzində Pakistan poçt xidmətində direktor köməkçisi işləyirdim. Məs'ulijjətimin bir hissəsi — Pakistana göndərilmiş və ja tranzitlə buradan başqa ölkələrə gedən qadağan olunmuş materialları buraxmamaq idi. Tezliklə mənimlə işləyənlərin əjib işlərini aşkar etdim. Məsələn, məktubda valjuta tapanda qanunun dedijinə zidd banka vermir, özlərinə götürürdülər. Pornoqrafija və başqa qadağan olunmuş ədəbijjatla da ejni rəftar edirdilər. Poçt rəisləri arasında pornoqrafija jurnallarına və valjutaja böjök tələb var idi.

İslama qarşı ədəbijjatı da tapıb onlar barədə xəbər vermək mənim məs'ulijjətim idi. Bundan sonra onları məhv edirdilər. O vaxta məsihçilijjə kifajət qədər bəjənirdim ona görə də məsihçi jurnallarını həmişə oxujur, onlardan ünvanları jazıb götürürdüm ki, özüm də məsihçilərə məktub jazım. Beləliklə, müxtəlif ilahijjat baxışlarını əks etdirən jurnallar almağa başladım. İndi mən başa düşürəm ki, bu mənim üçün çox xejirli dejildi, o vaxt isə bütün mənbələrdən bilik qəbul etməjə hazır idim. Beləliklə bir çox lazımsız idejalar qəbul etdim. Onların arasında mormon, „Məsihçi elmi” və Jehova Şahidləri kimi qejri-məsihçi sektalarının nəşrləri var idi.

Lakin ümumijjətlə sağlam məsihçi ədəbijjatını oxuduğuma görə Allah məni və həqiqətə can atmağımı qorudu, bu da sonra öz səmərəsini verdi.

Bu müddət ərzində müqajisə etməkdə davam edirdim. İslamda Allaha jaxınlaşan adamın təmizlənmə mərasimini məsihçilərin „dua edən adamın ürəji təmiz olmalıdır” əqidəsi ilə müqajisə edirdim. Jəhjanın Müjdəsi (4:24) mənə bu barədə əjdın dejir: „Allah Ruhdur və Ona ibadət edənlərin Ruh və həqiqətdə ibadət etmələri gərəkdir”.

Zənn edirəm Məsihin çarmıxa çəkilməsi məsələsinin həlli məni öjrətdi ki, Allah mənə düz həqiqəti göstərə bilər. Mən bu barədə bir neçə kitab oxudum, lakin həqiqi dərrakəni Allah Özü mənə verdi. İndi mən inanıram ki, Onun Ruhı mənə imkan verdi Qur'anın özündə İsanın çarmıxa çəkilməsinin, ölümünün və göjə qalxmasının təsdiqlərini görüm. Mənim üçün bu çox vacib idi və mən ucadan dedim: „Ej Allah, bu doğrudan da həqiqətdirsə, mən bu jaxında məsihçi olacağam və e'tiraf edəcəjəm ki, Sən — həqiqi Allah və Rəbb İsa Məsihin Atasısan”.

Üç şərhlə rastlaşdım. Birincisi — məsihçi tə'limi öjrədir ki, İsa Məsihdir, bu dünyaja gəldi, çarmıxa çəkilib öldü, üç gündən sonra dirildi və qırx gündən sonra göjlərə qalxdı. Bu mənə əjdın idi. Sonra, ortodoks İslamın tə'limi, öjrədir ki, İsa çarmıxa çəkilməjib, diri göjə qalxıb.

Və nəhajət, uşaqlıqdan tanıdığım əhmədilərin tə'limi: Məsih çarmıxa çəkildi, lakin ölmədi, sadəcə huşunu itirdi. Sonra özünə gələndən sonra bir çox il ərzində Kəşmirdə jaşadı.

Ən təəccüblüsü o idi ki, İslam qruplarının ikisi də öz nöqteji-nəzərlərini „təsdiq edərək” Qur'ana istinad edirdilər.

Əhmədilərin tə'limi zidd idi. Bütün xırdalıqlara daxil olmağacağam, lakin dejərəm ki, əhmədilərin ilahijjatçıları Məsihin ölümü barədə üç müxtəlif variant verirlər və bir-biriləri

ilə tam fikrə gələ bilmirlər. Buna görə onların şərhindən imtina etdim.

Bəs Qur'an necə? Surə 4:157–158 deyir: „Biz, Mərcəm oğlu İsa əl Məsihi öldürdük”, — demələridir. Halbuki onlar İsanı nə öldürdülər, nə də çarmıxa çəktilər. Onlarda yalnız belə bir təsəvvür jarandı. Bu haqda ixtilafda olanlar onun (şəxsin öldürülməsi) barəsində, əlbəttə, şəkk-şübhə içərisindədirlər. Onların buna dair heç bir mə'lumatı yoxdur. Onlar ancaq zənnə qapılırlar. Həqiqətdə onlar İsanı öldürməmişlər. Xeyr, Allah onu öz dərgahına qaldırmışdır. Şübhəsiz, Allah qüvvət və hikmət sahibidir!”

İslam deyir ki, peyğəmbərin öldürülməsi dəhşətli təhqirdir, buna görə ehtimal etmək olmaz ki, Məsih çarmıxa çəkilib. Lakin 155-ci ajə peyğəmbərləri öldürən jəhudilər haqqında ajdın deyir: „Lakin onlar verdikləri əhdi pozduqları, Allahın əjələrini inkar etdikləri, peyğəmbərləri haqsız jərə öldürdükləri və: „ürəklərimiz pərdəlidir!” — dedikləri üçün...” Axı peyğəmbər öz xidməti jolunda həjatını verdijinə görə necə artıq peyğəmbər olmur? Əksinə, bu mənə daha da ehtiramlı görünürdü.

Onda Məsihin ölümünə aid həqiqət nədir? Ajdındır ki, cavab — müsəlmanların inkar etdikləri və ejni zamanda öz şərh və istinadları üçün istifadə etdikləri Müqəddəs Kitabdadır:

„Ej İsrail ərləri! Bu sözləri dinləjin... Beləliklə, bütün İsrail xalqı bunu möhkəm bilsin ki, çarmıxa çəkdiğiniz bu İsanı Allah həm Rəbb, həm də Məsih etmişdir” (Həvarilərin İşləri 2:22–36).

Bilirdim ki, müsəlmanlar bununla da razı dejillər. Bə'ziləri dejirlər ki, İsanın jerinə Allah tərəfindən İsa şəklinə salınmış Jəhuda İskarjot çarmıxa çəkildi. Bu doğrudan da belə olubsa, bu fırlıdaqçılıq dejilmi? Nə üçün Jəhuda qışqırmırdı? Məgər Allah jalançıdır belə dəjişmədə iştirak etsin? Bütün mənim varlığım bu idejanı qəbul etməjimə qarşı idi.

Bəs Kirinejalı Şimon necə? Bir çox müsəlmanlar inanırlar ki, İsanın çarmıxını daşıdığına görə adamlar onu İsa ilə səhv salıb çarmıxa çəkiblər! Lakin ağılım bunu da qəbul etmirdi. Həqiqi Allah peyğəmbəri olan İsa necə bu dəhşətli jalana jol verdi? Bu mümkün dejil. Bundan başqa, İsanın çarmıxa çəkilməsi ujdurmadırsa, onda Onun şagirdləri kimdir? Belə jalana onlar necə gedə bilərdilər? Ağıla sığmaz qədər böyük jalan ilə razılaşıb onlar necə məhəbbət və Allaha itaətdən və'z edə bilərdilər? Bu mümkün dejil. Belə ikiüzlü adamlar jerdə və göjdə necə mükafat ala bilərdilər?

Xeyr, dejə mən bu nəticəjə gəldim: Qur'an və Hədislər razıdılar ki, İsa çarmıxa çəkiləndən sonra ölüb və Allah tərəfindən götürülüb. İsanın şəxsijjətində Əhdi-Ətiq peyğəmbərlikləri jerinə jetdi — bu nəticə məni tam razı saldı. Kitabı bağladım. Axtarışlarım sona çatdı, növbəti addım haqda düşünməli idim.

Oğulun nuruna

Bazar günü Kilsədə idim və başqa məsihçilərlə birlikdə „Sən ucasan” himnini oxujurdum. Himnin sözləri qəlbimdə səslənir, özümlə doğru olmağımı çağırırdı.

— Mə'sud, — deyə himn bitəndən sonra hamı oturdu və mən özümə müraciət etdim, — iki qarpızı bir əldə tutmaq olmaz, iki ağaja qul olmaq mümkün deyil. Sən gərək qərar qəbul edəsən kimin davamçısı olacaqsan: Məhəmmədin, ya İsanın. Sən gərək seçəsən və yaxşı olar ki, bunu mümkün qədər tez edəsən.

Seçimin mütləq olduğunu dərk edirdim, lakin vəziyyətim çox çətin idi. Ajdın idi ki, Məsihin davamçısı olmaq qərarına gəlsəm ailəm və dostlarım məni həmişəlik rədd edəcək. Bundan başqa kiçik ümidim qalmışdı ki, İslamda qalaraq Məsih davamçısı ola bilərəm.

Onda burada ilahijjat problemi jarandı. İslam məni çağırırdı jeganə tək Allahı və Onun peyğəmbəri Məhəmmədi tanıyım, xilas üçün xeyrixah işlər görüm. Lakin Məsihin ardınca gedirəmsə, O Özü bunu mənim üçün edəcək, çünki özüm özümü xilas edə bilmərəm.

İslam mənə deyir Allahı necə razı sala bilərəm, məsihçilik isə qəjd edir ki, Məsih bir dəfə və həmişəlik bəşəriyyəti Allah ilə barışdırdı. Bilirdim ki, mənim günahlı təbiətim imkan verməyəcək Allahı razı salım.

Qur'an pislik etməyənlərə adamlara yol göstəricidir, Müqəddəs Kitab isə ajdın deyir ki, günahkarlar üçün Kəlamdır, həvari Pavel özünü ən böyük günahkar adlandırırdı.

Mərkəzdə isə Məsihin şəxsiyyəti idi. Onsuz bütün məsihçiliyin binası zəlzələdə saman evi kimi dağılırdı. Məhəmməd isə Qur'anda „ancaq bir peyğəmbərdir. Ondan əvvəl də peyğəmbərlər gəlib getmişlər” (Surə 3:144).

Bu iki şəxsiyyət arasında nə qədər böyük fərq görürdüm!

Və'z davam edirdi, daxili gözlərimin qarşısında isə bütün həyatım keçirdi. Hər şeyi tərk edib həqiqəti axtarırdım. İndi isə, onu tapanda iki möhkəm qüvvə arasında parçalanırdım. Qabağa getməkdən qorxurdum, lakin arxaya baxanda yalnız İslamın qanunu və xarablığını görürdüm. Məsihin çağırışını eşidirdim: „Ardımca gəl, sənə rahatlıq verərəm”.

Ejni zamanda qorxu ilə Kureşi ailəsinin mənim haqqımda nə fikirləşəcəyini düşünürdüm. Onların gözlərində xeyrin və qonaqpərvərliyin əvəzinə pisliklə cavab verən nankor adam olمامmı? Onların evində gördüyüm məhəbbəti əvvəllər heç bir jerdə görməmişdim. Onlar köməksiz, tənha və ölənlərdə məni qəbul etdilər. Onlar mənim üçün Allahın göndərdiyi mələklər kimi olublar; Axavın əlindən qaçan İljasa qarğalar jemək verdikləri

kimi onlar da mənim bədənimə kömək ediblər. Onlara desəm ki, məsihçi olmuşam, nə olacaq? Qejri-müəjjənlikdən ürəjim donurdu.

Mənbələrin ikisindən də cavab almaq ümidi ilə Müqəddəs Kitab və Qur'anı oxujurdum. Kilsəyə və mütəmədi məscidə də gedirdim. Məsihçi pastorları və mollaları dinləjirdim. Hər dəfə də hiss edirdim ki, qərar qəbul etmək vaxtı gəlib.

Otağımda radio var idi. Evlərinə gəldijim vaxtdan e'tibarən Kureşi mənə mehribanca icazə verdilər ondan istifadə edim. Mister Messi mənə bunu dejəndən e'tibarən mütəmədi Uzaq Şərq Radio Birljinin verlişlərini dinləjirdim. Kureşilər də bə'zən onları dinləjirdilər, lakin bu onları az maraqlandırırdu; bundan əlavə, axşam verlişlərinə Moskva radiosu çox mane olurdu.

Bir dəfə işə hazırlaşarkən radio dinləjirdim. Bir vaiz Allahın Padşahlığı barədə danışırdu. Bir az diqqət jetirirdim, lakin axırda Müqəddəs Kitabdan oxuduğu bəndlər məni sarsıltıdı:

„Nə jejəcəjik”, „Nə içəcəjik”, „Nə gejëəcəjik” dejə qajğı çəkməjin. Çünki bütün bu şejləri bütperəstlər axtarırlar, səmavi Atanız da bütün bu şejlərə ehtijac dujduğunuzu bilir” (Matta 6:31–33).

Bu sözlər düz mənim ürəjimə danışırdu. Ata öz övladlarının ürəklərini bilir, — dejə mən fikirləşirdim. Jalnız O bilirdi Kureşi evindən küçəyə atılmaqdan, jemək və evsiz qalaraq avaralanmaqdan nə qədər qorxurdum. Jalnız O bilirdi ki, bu qorxu hissi mənə nə qədər əzab verirdi. İndi isə bilirdim ki, lazım olsa, bunu qəbul etməyə hazıram.

İş jerimdə üç günlük mə'zunijət götürdüm və bu vaxtı qulaqlarımda səslənən Matta İncilinin sözlərini dinləməkdə keçirtdim. Demək olmaz ki, mən dua edirdim. Mən gözləjirdim ki, Allah Özünü həjatımda göstərsin (elə bil O hələ bunu etməmişdi!) İndi görürəm ki, bu fikir Allahdan dejildi. Birdən ağılıma Müqəddəs Kitab sözləri gəldi: „...Xeji vaxtdır sizinləjəm, məni tanımadınmı...?” (Jəhja 14:9).

Müqəddəs Kitabı açıb Jəhjanın Müjdəsindən bu sözləri tapıb diqqətlə üç bəndi oxudum (Jəhja 14:5–9). Bu sözlər sanki mənə aid idilər və mən özümü tam dağılmış hiss etdim, çünki Ona tam e'tibar edə bilmirdim.

Qarşımda güzgü var idi, lakin özüm özümə baxa bilmirdim. Evdə addım səsi eşidirdim, kim isə gəlir, kim isə gedirdi, amma mən öz fikir və qorxularımla tək idim. Fikirlərimdə jenə şübhələrimə nəzər salıb gördüm ki, çıxış jolum joxdur. Ajdın idi.

Uşaqılıqda mənə „Bu məktəbdə oxu, onu bitirəndə səni Öz məktəbimə aparacaram” dejən Allah məni gözləjirdi, mən isə qorxurdum. Həmin Allah sevən əli ilə məni aparırdu ki, həqiqəti tapım, məni gözləjirdi, mən isə geri çəkilirdim. „Ola bilər ki, məni gözləməkdən jorulub”, — dejə dəhşətli fikir ağılıma gəldi və tam dağılmış vəziyyətdə hönkürtü ilə ağladım.

Tam taqətdən düşmüş vəziyyətdə juxuja getdim. Birdən otaq gur nurla işıqlandı və divarlar sanki jox oldu. Xəstə bejnimdə bir səhnə jarandı, mən onu o an tanıdım — Jəhjanın Müjdəsinin 20-ci fəslində jazılan hissə. Başqa həvarilərin janında oturan Tomanı gördüm. O, şübhəli və qəmli görünürdu. Birdən onların arasında İsanı gördüm.

O dedi: „Sülh olsun!” gördüm ki, Tomanın təəccübdən ağzı açıldı.

İsa Tomaja əlini verib dedi: „Barmağını buraja gətir və əllərimə bax; əlini də gətir, böjürmə qoj; və imansız olma, imanlı ol!”

Toma İsanın ayaqlarına jıxılıb ucadan dedi: „Rəbbim və Allahım!”

İsa onu bu sözlərlə jerdən qaldırdı: „Toma, Məni gördüyün üçün iman etdin; görmədən iman edənlər bəxtijardılar!”

Rö'ja javaş-javaş jox oldu. Otağın ortasında dajanıb juxumda gördüyüm və eşitdiyim barədə düşünürdüm. Onun məzmununu çox yaxşı başa düşdüm. Şübhə və e'tibarsızlığım ilə Tomaja bənzəjirdim, İsa isə mənə göstərirdi ki, mənə sevir və ardınca çağırır.

Birdən böyük kədər hiss etdim: „Ürəjimin qapısı qarşısında idi, mən isə Ona qapı açmadım”, — deyə pıçıldajırdım. İblis asan qələbə çaldı, çünki ondan ehtijat etmirdim. Kainatın Rəbbi ürəjimin qapısını döjdüyü zaman mən iblisə necə qulaq asa bilərdim?

Diz çöküb dua etdim: „Ej Rəbb, inanıram. Şübhə və keclijimi mənə bağışla və mənə qəbul et”.

Daxilimdə sakit səs eşitdim: „Sevdiklərimin hamısına məzəmmət və tərbiyə verirəm. Beləliklə, sə'jli ol və tövbə et” (Vəhj 3:19).

Ajağa qalxanda artıq başqa adam idim. Mənə elə gəldi ki, bütün varlığım „Sən ucasan” himnini oxujur. 26 aprel 1973-ci il idi. O gecədəki böyük sülhü, sakitliyi və təhlükəsizliyi əvvəllər heç vaxt keçirməmişdim. İki illik axtarış və öjrənmələrim tamam olmuşdu. Qəlbim nəhajət dərk etdi ki, İsa Məsih — Ata Allahın izzəti üçün mənim Rəbb və Allahımdır.

Növbəti gün mister Messinin janına jollandım. Evdə jox idi. Onu gözləjərkən qərara gəldim jaxındakı kiçik restoranda bir stəkan çaj içim. Ürəjim işıqlı idi. Mister Messi zəngimlə qapını açanda təəccübləndi:

— Mə'sud, sən bu gün başqa adamsan, — deyə o qejd etdi və mən böyük xoşbəxtliklə onu inandırdım ki, mən doğrudan da başqa adamam. Əlimdən tutub açıq rəngli divarlarla gözəl qonaq otağına apardı.

— Müqəddəs Kitabı necə öjrənirsən, Mə'sud?

Onun düz gözlərinə baxıb həbəşistanlı xədimin sözləri ilə sadəcə cavab verdim: „Vəftiz olunmağıma nə əngəl var?” (Həvarilərin İşləri 8:36).

Sözlərimin mə'nasını başa düşdü, lakin cavab baxışında gülüş jox idi.

— Mə'sud, başa düşürsən bu nədir?

— Başa düşürəm, Allah mənə kömək olacaq.

— Ölsən necə, Mə'sud? — deyə əl çəkirdi, — Jadındadır: „Elə saat gəlir ki, sizi öldürən hər adam Allaha xidmət etdiyini sanacaqdır” (Yəhya 16:2).

Lakin ürəyimdə Allahın sülhü var idi.

— Nə olar, Məsihin çarmıxdakı sözlərini jadıma salaram: „Ata! Onları bağışla, çünki nə etdiklərini bilmirlər” (Luka 23:34).

Bu sözləri eşidib məni bərk qucaqladı və qucağında məni saxlayıb dua etməyə başladı.

— Bu gün mənim xoşbəxt günümdür, Mə'sud, — deyə duadan sonra mənə söylədi.

Vəftizim barədə danışdıq. Mister Messi dedi ki, pastor ilə bu barədə danışacaq, lakin mən tə'kidlə xahiş etdim ki, elə indi pastorun janına birlikdə gedək. Kilsəyə pastorun janına getdik və mister Vinsentlə söhbət etdik. Axtarırlarımın nəticəsi barədə öz sevincini bildirdi və qərara gəldik ki, bu bazar günü vəftiz olacağam. Mister Vinsent təklif etdi ki, vəftizi az məsihçi qarşısında keçirək, lakin mən tə'kidlə xahiş etdim ki, vəftizim bazar günü ibadətdən sonra olsun. Elə də oldu.

29 aprel 1973-cü ilin bazar günü idi. Kilsə gələn adamlarla dolu idi və vəftiz e'lan olunanda hamı başladı ətrafa baxmağa; mən durub kafedraja yaxınlaşdım. Arxamda mister Messi dayanmışdı. Mister Vinsent məni qısaca təqdim etdi. Mənim keçmişim barədə çox danışmırdı, lakin əjdən idi ki, mən vəftiz olmaq qərarına gəlmiş müsəlmanam, bu da qejri-adi bir şey idi. Bu, mister Vinsentin Karaçidə keçirdiyi son vəftiz idi. Bundan bir az müddət sonra Londonun Sautholl rayonundakı Pakistan Kilsəsinə xadim keçirildi və ölümünə qədər orada xidmət etdi.

Vəftiz zamanı İsanın şagirdlərinə deyilən sözləri jadıma saldım:

„Gedin, bütün xalqları şagirdim edin, onları Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh naminə vəftiz edin; sizə əmr etdiyim hər şeyə riayət etməyi onlara öyrədin...” (Matta 28:19–20).

Uzaqdan mister Vinsentin səsinə eşidirdim: „Səni Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh naminə vəftiz edirəm”. Bir neçə il bundan əvvəl mənim üçün bu sözlərin heç bir mənası yox idi, bu gün isə mən Müqəddəs Jazının sözlərini dərk edib yaşadım:

„Məgər bilmirsiniz ki, biz hamımız Məsih İsaya vəftiz olaraq Onun ölümünə vəftiz olduq? Deməli, biz Onunla vəftiz vasitəsilə ölümə gömüldük ki, Atanın izzəti ilə Məsih ölülərdən dirildiyi kimi biz də ejni cür jeni həyat yolunda jərijək” (Romalılara 6:3–4).

İbadətdən sonra məni təbrik etmək üçün hamı ətrafıma jığıldı. Mister Messi jeni dostlara məni təqdim etdi və bir müddətə uzaqlaşdı. Hamı gedəndən sonra mən də Kilsədən çıxdım və onu gözləməyi qərara aldım. Bu an söhbət edən üç cavan oğlanı gördüm. Onların janına dördüncü yaxınlaşdı və söhbətin qırıqları mənə çatdı:

— Sizi çoxdandır gözləjirəm, — deyə ətrafa baxaraq soruşurdu, — Nə olub? İbadət gec qurtardı?

— Bəli, bu gün müsəl (müsəlman üçün istifadə olunan alçaq ad) məsihçi oldu.

Oğlan maraqlandı:

— İndi o haradadır? Onu görmək istəyirdim.

Ruh düşkünlüyü nə tez gəlir! Məni belə pis adla çağırdıqlarını biləndən sonra ürəjim sıxıldı və qaçmağa hazır idim. Lakin birdən mister Messi gəldi və mənim yanıma tələsdi:

— Hə, buradasan, Mə'sud! — dejə gülümsəjirdi, — gəl, səni bu cavan oğlanlarla tanış edim.

Ajdın idi ki, onlar mister Messi ilə yaxşı tanış idilər. O məni təqdim etdi, onlar isə pərt oldular, çünki söhbətlərini eşitdiyimi anladılar.

Evə o axşam qajıdanda mister və missis Kureşilərin suallarından bir az qorxurdum, lakin hər şey adi idi.

Otağım həmişəki kimi təmiz və rahat idi. Bütün otağa səliqəsiz tökdüyüm kitablar jerində idi. Bu evdə jenə özümü xoşbəxt evdə oldğum kimi hiss edə biləcəyəmmi? Hamamdan çıxanda namaz xalçasını gördüm. Müsəlman məscidə getmirsə, onun üstündə evdə dua edir. Jadıma düşdü ki, bu xalçada diz çöküb çox dualar etmişəm və bir il bundan əvvəl bunu mənə hədiyyə edən missis Kureşini jadıma saldım. Burada çox dua edirdim: „Ej Allah, mənə həqiqi jolu göstər”.

Möhkəm qərarla xalçanı şkafa jığdım. Şükür Allaha, indi həqiqi jolda idim və Allahın janına hər jerdə, hər vaxt və hər şəraitdə jaxınlaşa bilərdim. Azad idim!

„Bəs Qur'an necə?” — baxışım masanın üstündəki tanış kitaba düşdü. Onu da şkafa qojub unudum? Ürəjimdə bilirdim ki, bunu edə bilmərəm. Bu kitab müsəlman dostlarıma şəhadət idi. İmanım haqda soruşsalar dejə bilərəm ki, İsa Məsihi bu kitabın səhifələrində tapmışam. Məhz Qur'ana arxalanıb axtarış aparırdım və şəhadətlərimdə də onu istifadə edəcəyəm.

Juxuja getməzdən əvvəl Müqəddəs Kitabı açıb oxudum:

„Budur sizi qojunlar kimi göndərirəm... İsrail şəhərlərini dolaşib qurtarmamış İnsan Oğlu gələcəkdir” (Matta 10:16–23).

Bu sözlərə görə Allaha uşaq kimi təşəkkür edib juxuja getdim.

İrəli gedərək

Bir müddətdən sonra Kureşi ailəsi gördü ki, artıq məscidə getmir və evdə namaz qılmıram. Şübhə etdilər ki, imanı itirmişəm və bir gün mister və missis Kureşi məndən düz soruşdular. Mən sualdan qaçmadım və bojnuma aldım ki, məsihçi olmuşam. Bu xəbər onları çox kədərləndirdi. Bir neçə həftə ərzində mənə münasibətləri tam dəjişdi.

O vaxtda iş jerimdə də mə'lum oldu ki, məsihçi olmuşam. Mənimlə işləyənlər bə'zi adamlar zənn edirdilər ki, Qur'andan inkar etsəm mənə yaxşı iş verəcək və xaricə köçməyə kömək etməyi və'd etmiş xarici missionerlərin toruna düşmüşəm. Lakin buna səmimi maraq göstərənlər də var idi, mənim üçün bu gözəl imkan idi ki, Məsih haqda onlara söhbət edim.

Gərginlik həm evdə, gəm işdə artırdı. Məsihə geri dönmədən özümü təslim etdiyimi biləndən sonra Kureşilər e'lan etdilər ki, evlərini tərk edib həyatımı qurmaqla özüm məşğul olmağımın vaxtı gəldi.

Onların evində son gecəmi nöqərlər üçün otaqda keçirdim. Hiss edirdim ki, həyatımın bir səhifəsi də sona çatdı. O gecə dua edərkən səmavi Atama dedim: „Ata, küçədə olmağım Sənin iradəndirsə e'tiraz etmirəm”.

Hiss etdim ki, O duamı qəbul etdi, lakin dörd il ərzində ilk dəfə bərk polda juxuja gedəndə xatirələrim jadıma düşdü. Nəhəjət juxuja getdim və ojananda hava açılmışdı. Mütərəddidlik jenə məni ələ aldı. „Məsud, hələ vaxt var. Get üzr istə, səni sevən ailədə qal. Fikirləş gör nə itirirsən; işin, gələcəyin barədə fikirləş...” Lakin Rəbb İsa Məsihi jada saldım, O qırx gün və qırx gecə səhrada oldu. İblisə Onun sözlərini jadıma saldım: „Allahın olan Rəbbə səcdə qıl və yalnız Ona qulluq et”.

Tez durub çantalarımı götürüb otaqdan çıxdım. Darvazada dəjandım, arxaya çevrilib uzun müddət mənə sığınacaq olan evə baxdım. Darvazadan çıxıb küçə ilə getdim və bir daha arxaya baxmırdım.

Məsihçi olduğumdan keçən illər ərzində dəfələrlə qohumlarım, dostlarım və iş joldaşlarım üç allaha inanmaqda, vətənimə xəjanətdə, validejnlərimə təbə olmamaqda məni ittiham edirdilər. Məsihçi imanını və bir çox müsəlmanların oxumağa qorxduqları Müqəddəs Kitabı tam bilməməkləri ürəjimi jaralajırdı. Axı ajdın jazılıb ki, məsihçilər jerdəki hakimijətlərə təbə olmalıdırlar (1 Peter 2:13–14), validejnlərə hörmət etməli (çixış 20:12) və jeganə həqiqi Allahı Rəbbini sevməlidirlər (Matta 23:37).

Hətta imanda məsihçi qardaşlarım mənə şübhə ilə janaşırdılar; bə'ziləri ona görə ki, onların getdijə getmirdim, başqaları isə zənn edirdilər yalnız maddi maraqla onların imanına gəldim, o biriləri məni hakimijətdən kilsəjə göndərilmiş cə'sus kimi

qəbul edirdilər!

Haraja gəlirdimsə, Rəbb İsaja məhəbbətim haqqında şəhadət edir, buna görə də işdən qovulurdum. Dəfələrlə işdən və evdən bu bağırçı ilə küçəyə atılırdım: „Rədd ol burdan, murdar süpürgəçi, buraja bir də gəlmə!” Lakin bütün bu vaxtlarda ürəjimdə sülh və sakitliyəm olurdu. Məsihin tə'qibləri jadıma düşürdü. Allahın Ruhunu mənə təsəlli və qüvvə verən sözləri jadıma salırdı: „Buğdanın toxumu yerə düşüb ölməzsə, o yalnız qalar; lakin ölərsə, çox məhsul verər” (Yəhya 12:24).

Təhlükə, tə'qib, əzab. Bəli, əlbəttə, bunlardan keçdim. Məndən soruşurdular: „Belə avara həyat səni qane edirmi? Həyatının axırına qədər belə olacaqsan? Axtarışlarının məqsədi bu idi?”

Xeyr, axtarışlarımın məqsədi həqiqəti tapmaq idi. Ulu babalarımın mənə miras qalan boş həyatdan məni azad edən həqiqəti. Allah Özü ürəjimi açıb ona həqiqi yol göstərdi. Bu yolu dünya jaranmazdan Allah seçmişdi, bu, Allah ilə bəşəriyyəti barışığa aparın jeganə joldur. Bu yol — İsa Məsihtir. Öz ölümü ilə iblisə qalib gəldi və buxovlarda həyatlarını keçirən adamları azad etdi

Məsihiçilərdən sonra başa düşdüm ki, özlüyümdə qiymətim azdır, lakin eyni zamanda bilirəm ki, Allahın gözündə böyük qiymətim var. Buna görə Kəlamı vasitəsilə O deyərdi:

„Nə jeəcəksiniz, yaxud nə içəcəksiniz deyə canınızın, nə geəcəksiniz deyə bədəninizin qayğısına qalmayın. Can jeməkdən və bədən geimədən daha vacib deyilmi? Göyün quşlarına baxın, onlar nə əkir, nə biçir, nə də ambarlarda toplayırlar; və səmavi Atanız onları jedizdirir. Siz onlardan daha dəyərləli deyilsinizmi?” (Matta 6:25–26).

Bilirəm ki, həyatım mənimki deyil. Könüllü olaraq onu İsaja verdim və mənim üçün ən yaxşısını O bilir. Ailəmi itirdim, tə'qib olundum, Rəbbim mənə təsəlli verir:

„Bədəni öldürüb canı öldürə bilməyənlərdən də qorxmayın; ancaq daha artıq cəhənnəmdə həm bədəni, həm canı həlak etməyə qadir Olandan (Allahdan) qorxun. Məgər iki sərçə bir assariyə satılmırmı? Atanızın hökmü olmadıqda onlardan heç biri yerə düşməz. Odur ki, qorxmayın; siz bir çox sərçədən daha dəyərlisiniz” (Matta 10:28–29, 31).

Bütün həyatın çətinliklərində, şübhə və sınaqlarında, tənhalıqda, jorğunluqda köməyimə O gəlir və mən buna görə Ona həmd və şükür edirəm. Həvari Pavel kimi deyə bilirəm: məni cəzalandırırlar, lakin ölmürəm, məni kədərləndirirlər, amma həmişə sevinirəm; joxsulam, lakin bir çoxlarını zənginləşdirirəm, heç bir şeyim joxdur, amma Allahın övladı kimi hər şeyə malikəm. Öləcəyəm, amma əbədi yaşayacağam. Məsihi tanımağın üstün dəyəri yanında hər şeyi zərər sayıram. O istəmir ki, bir kəs belə həlak olsun, lakin „istəyir ki, bütün insanlar xilas olub həqiqəti dərk etsinlər” (1 Timoteyə 2:4). „Əgər bu gün Onun səsinə eşitsəniz, ürəklərinizi inadçı etməyin” (İbranilərə 4:7).